
**NACIONALNI
KURIKULUM
NASTAVNOGA
PREDMETA**

Pravoslavni vjeronauk

PRIJEDLOG

VELJAČA 2016.

**Cjelovita
kurikularna
reforma** Rani i predškolski,
osnovnoškolski
i srednjoškolski odgoj
i obrazovanje

NACIONALNI KURIKULUM NASTAVNOGA PREDMETA PRAVOSLAVNI VJERONAUKE

Prijedlog

VELJAČA 2016.

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZABRANI JAVNIM POZIVOM

Ljubomir Abadžić, dipl. teolog, Osnovna škola Nikole Andrića, Vukovar

Vukašin Cvetojević, đakon, dipl. teolog, Osnovna škola Dragutina Tadijanovića, Vukovar

Aleksandar Đuranović, protojerej, dipl. teolog, Gimnazija Vukovar; Ekonomska škola Vukovar, Vukovar

Slobodan Lalić, protojerej-stavrofor, Srpska pravoslavna opća gimnazija Kantakuzina

Katarina Branković, Zagreb

Srđan Lukić, đakon, Osnovna škola Antuna Bauera; Strukovna škola Vukovar; Tehnička škola Nikole Tesle, Vukovar

Miroslav Mišanović, dipl. teolog, Osnovna škola Negoslavci, Negoslavci (voditelj)

Mirjana Popović, stručna prvostupnica pravoslavne teologije, Osnovna škola Bijelo Brdo, Bijelo Brdo

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZ JEDINICE ZA STRUČNU I ADMINISTRATIVNU PODRŠKU

Dalibor Adžić, Agencija za odgoj i obrazovanje

Gordana Barudžija, Agencija za odgoj i obrazovanje

Sabina Marunčić, Agencija za odgoj i obrazovanje

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZ EKSPERTNE RADNE SKUPINE

Boris Jokić

Tomislav Reškovac

TEHNIČKI KOORDINATOR STRUČNE RADNE SKUPINE

Željko Božić, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

EKSPERTNA RADNA SKUPINA

Boris Jokić (voditelj)

Branislava Baranović

Suzana Hitrec

Tomislav Reškovac

Zrinka Ristić Dedić

Branka Vuk

Ružica Vuk

LEKTURA

Jasna Kufner

UPUTE ZA ČITANJE

Pred Vama se nalazi **prijedlog nacionalnog kurikuluma nastavnog predmeta**. Nacionalni kurikulum nastavnih predmeta dio su **sustava nacionalnih kurikulumskih dokumenata** koji je *Okvirom nacionalnog kurikuluma (ONK)* određen kao sustav dokumenata kojima se na nacionalnoj razini iskazuju namjere povezane sa svrhom, ciljevima, očekivanjima, ishodima, iskustvima djece i mladih osoba, s organizacijom odgojno-obrazovnog procesa i s vrednovanjem. Sustav nacionalnih kurikulumskih dokumenata prikazan je na Slici A.

Slika A. Sustav nacionalnih kurikulumskih dokumenata izrađenih u okviru Cjelovite kurikularne reforme

Svi nacionalni kurikulumski dokumenti oblikovani su s idejom o djetetu i mladoj osobi kao o središnjem sudioniku odgojno-obrazovnog procesa. Djeci i mladim osobama, roditeljima, odgojno-obrazovnim radnicima kurikulumski dokumenti jasno ukazuju na odgojno-obrazovna očekivanja i ishode koja postavljamo pred djecu i mlade osobe. Razvojni su i otvoreni dokumenti koje je moguće promijeniti kao odgovor na potrebe djece i mladih osoba, odgojno-obrazovnih radnika i ustanova, novih znanstvenih i tehnoloških spoznaja i onih proizašlih iz prakse.

Nacionalnim kurikulumima nastavnih predmeta određuju se svrha, ciljevi, struktura, odgojno-obrazovni ishodi i razine njihove usvojenosti, učenje i poučavanje, povezanost s drugim predmetima, odgojno-obrazovnim područjima i međupredmetnim temama te vrednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda u predmetu.

Domene/koncepti u organizaciji predmetnog kurikuluma čine gradivnu strukturu određenog predmeta i protežu se kroz cijeli period poučavanja predmeta. Unutar svake domene/koncepta određeni su odgojno-obrazovni ishodi.

Odgojno-obrazovni ishodi predstavljaju jasne i nedvosmislene iskaze o tome što očekujemo od učenika u određenoj domeni/konceptu predmeta na kraju određene godine učenja. Određeni su kao poželjna znanja, vještine i stavovi koji se napredovanjem u odgojno-obrazovnom sustavu usložnjavaju. Kroz godine učenja ishodi čine zaokruženu, logičnu cjelinu učenja i poučavanja u određenoj predmetnoj domeni/konceptu. Kao cjelina kroz sve godine učenja i poučavanja određuju ukupna iskustva učenja u određenom predmetu.

Svaki je ishod oblikovan kao cjelina koja, uz formulaciju ishoda, uključuje i razradu ishoda, preporuke za njegovo ostvarivanje i opis razina usvojenosti. Čitanje ishoda stoga, osim na samu formulaciju ishoda, mora biti usmjereno i na ostale njegove komponente.

Razrada ishoda uključuje preciznije određenje aktivnosti i sadržaja u okviru pojedinog ishoda ili skupine ishoda.

Za veliku većinu ishoda određene su razine njihove usvojenosti. Opisi razina usvojenosti preciznije određuju dubinu i širinu svakog ishoda i opisuju očekivana postignuća učenika na kraju određene godine učenja, čime se olakšava planiranje i provedba vrednovanja. Osim razrade samih odgojno-obrazovnih ishoda, u većini kurikuluma nastavnih predmeta navode se i preporuke za njihovo ostvarivanje.

Od učenika se očekuje ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih ishoda.

Sadržaj

A. OPIS NASTAVNOGA PREDMETA, **4**

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA, **4**

C. KONCEPTI U ORGANIZACIJI KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA, **5**

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI PO RAZREDIMA I KONCEPTIMA NASTAVNOGA PREDMETA, **8**

E. POVEZANOST PREDMETA S DRUGIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM PODRUČJIMA, MEĐUPREDMETNIM TEMAMA I OSTALIM NASTAVNIM PREDMETIMA, **89**

F. UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOGA PREDMETA, **89**

G. VREDNOVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA U NASTAVNOME PREDMETU, **91**

H. POJMOVNIK, **93**

A. OPIS NASTAVNOGA PREDMETA

Svrha poučavanja Pravoslavnoga vjeronauka u odgojno-obrazovnom sustavu jest pružiti cjelovit pogled na svijet i život u duhu pravoslavnoga predanja i iskustva vjere. Čovjek je ličnost i biće zajednice te može postojati samo u odnosu s drugom ličnošću. Kvaliteta te zajednice opisuje se u pojmovima slobode i ljubavi. Bogoslovna podloga Pravoslavnoga vjeronauka, odnosno vjerskog odgoja i obrazovanja, jest poučavanje o Bogu kao Svetoj Trojici. Bog je Otac, Sin i Sveti Duh, zajednica ličnosti koja se zasniva na ljubavi. Zajednica Boga i čovjeka ostvaruje se u svetoj liturgiji, zajedničkom djelu svih članova Crkve koje postaje vječno jedinstvo u ljubavi. Pravoslavni vjeronauk osmišljen je kao liturgijska katehizacija čija se svrha djelovanja ne ostvaruje samo u školi, nego se nastavlja u svijetu i konkretnom životu. Ta se svrha može ostvariti tako da objektivno i sustavno potiče učenika da u svojem načinu života živi znanje koje dobiva u školi. Takav odgojno-obrazovni razvoj omogućuje da se odnos ljubavi ostvaruje slobodno i sa svakom ličnošću.

Postojanje Crkve pojavljuje se u euharistiji i hrišćani su pojavljivali sebe kao Crkvu u liturgijskom događaju prinošenja darova Bogu. Crkva je, prije svega, eshatološka zajednica, a to znači da se ovdje u povijesti pojavljuje onakvom kakva će biti. To je osnova njezina identiteta, ne u onome što jest sada, nego u onome što će biti u „budućem vijeku“. Crkva se u svijetu pojavljuje kao konkretna liturgijska zajednica, odnosno Tijelo Hristovo, što podrazumijeva zajednicu mnogih u Hristu. Liturgija je ikona carstva Božjega na zemlji i tko god krštenjem uđe u Crkvu, ulazi u buduće carstvo Božje. Pravoslavni vjeronauk, utemeljen na vrijednostima i načelima istine i ljubavi koja proizlaze iz liturgije kao istinskoga – vječnoga načina postojanja svijeta i čovjeka, sastoji se u produbljivanju spoznajnog o vjeri, doživljajnog u vjeri i djelatnog iz vjere. Takve vrijednosti i načela usklađuju se sa zajedničkim društveno-kulturnim vrijednostima i dugoročnim odgojno-obrazovnim ciljevima predviđenima Okvirom nacionalnoga kurikuluma.

U odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske Pravoslavni vjeronauk temelji se na empatiji, odgovornosti prema općemu društvenom dobru, prirodi, radu, sebi i drugima, čuvajući i poštujući ličnost svakog učenika. Kao dio društveno-humanističkoga područja pridonosi izgradnji osobnoga, kulturnog i vjerskog identiteta učenika koji ostvaruje vlastite potencijale, razumije sebe, druge, zajednicu, svijet i njihove suodnose te ga potiče na rad i cjeloživotno učenje. Kako bi se zadovoljile odgojno-obrazovne potrebe učenika s teškoćama, kurikulum se prilagođava u skladu sa smjernicama Okvira za poticanje i prilagodbu iskustava učenja te vrednovanje postignuća djece i učenika s teškoćama. Kako bi se zadovoljile odgojno-obrazovne potrebe darovitih učenika, uvodi se razlikovni kurikulum u skladu sa smjernicama Okvira za poticanje iskustava učenja i vrednovanje postignuća darovite djece i učenika.

Pravoslavni vjeronauk u javnim osnovnim i srednjim školama izborni je nastavni predmet i obvezan za one učenike koji ga izaberu te se izvodi pod istim uvjetima pod kojima se izvodi i nastava ostalih obveznih nastavnih predmeta.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA

Pravoslavnim vjeronaukom u osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenik:

1. Razvija svoj osobni vjerski identitet kao aktivni član liturgijske zajednice.
2. Ostvaruje se i razvija kao cjelovita ličnost u zajednici slobode i ljubavi s ostalim članovima Crkve i društva u kojemu živi. Pronalazi i gradi smisao svojega života, preuzima odgovornost za svijet oko sebe i stječe iskustvo potrebno radi aktualizacije konačnoga smisla života.
3. Gradi lični odnos sa svetotrojičnim Bogom i drugim ljudima zasnovan na ljubavi i slobodi. Istodobno se osposobljava za postavljanje pitanja o cjelini i najdubljem smislu postojanja svijeta i čovjeka, o životu i smrti, slobodi te zauzima stajalište utemeljeno u iskustvu pravoslavne vjere. Osposobljava se za život u zajednici, za komunikaciju, suradnju i dijalog. Osvješćuje važnost individualnih i kolektivnih inicijativa za nadilaženje različitih socijalnih problema. Shvaća, prihvaća i poštuje različitost kultura s njihovim posebnostima.

4. Upoznaje se s crkvenom umjetnošću i drugim oblicima stvaralaštva koji proizlaze iz pravoslavnog iskustva vjere. Proučava odnos između stvaralaštva i podvižničkog etosa Crkve, a kreativnost sagledava i razvija kao izraz čovjekove bogolikosti.

5. Prepoznaje Božje otkrivenje i prisutnost u svijetu kroz Hrista kao Bogočovjeka koji je nositelj ikonomije spasenja tvorevine.

C. KONCEPTI U ORGANIZACIJI KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA

Učenje i poučavanje Pravoslavnoga vjeronauka temelji se na pet konceptata: Liturgija, Crkva, Bogoslovlje i život, Podvig i umjetnost i Božje otkrivenje. Ovo su ključni pojmovi i staze pravoslavne teologije koje cilj ostvaruju u ličnome zajedničkom liturgisanju trojičnoga Boga i čovjeka. Koncepti su određeni pojmovima širega sadržaja zato što pravoslavni svjetonazor ne vidi čovjeka kao individuu, nego kao slobodnu ličnost okrenutu prema Bogu i drugom čovjeku u kontekstu zajedničkoga postojanja. U tom je smislu svaki koncept djelomično sadržan u drugima i u skladu s tim uvjetovan njima prema načelu komplementarnosti. U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda unutar pojedinoga koncepta također je nedvojbeno njihova međusobna ovisnost. Liturgija je tako temeljni izraz zajedništva: Crkve, praktičnoga hrišćanstva, vidljivog ikoničnog prostora, primijenjenoga bogoslovlja, stvarnog čina susreta s drugima i doksologije Božjeg otkrivenja.

Takva konceptualizacija nudi razvoj teorijske i praktične dimenzije učenja i poučavanja vjeronauka potičući kritičko razmišljanje o vjerskim, etičkim i socijalnim pitanjima današnjice te zauzimanje stajališta prema njima. Njihova je glavna uloga formiranje ličnosti koja odnose gradi na hrišćanskim vrijednostima. Ličnost je dio vremena i prostora u kojemu živi i pronalazi aktualizirane poveznice u svakom od konceptata. Kontinuirana tematska razrada sadržaja konceptata razvija učenika kao ličnost koja je aktivni dionik zajednice koja teži eshatološkom ispunjenju povijesti u carstvu Božjemu. Poučavanje i usvajanje sadržaja svakog od predviđenih konceptata utemeljuje i razvija pravoslavni liturgijski identitet ličnosti te jasniju introspekciju, samorazumijevanje i razumijevanje drugih. Liturgija je vječni vremensko-prostorni kontinuum zajedništva, a koncepti Pravoslavnoga vjeronauka u školi kao odgojno-obrazovnoj ustanovi produljuju i šire liturgijsko zajedništvo ličnosti i na druga životna područja.

Pravoslavni vjeronauk tim konceptima razvija slobodu i stvaralaštvo kao glavne značajke koje je Bog Tvorac podario čovjeku kao svojoj ikoni. Stvaranje je izraz slobode ljudskoga duha. Pravoslavno stvaralaštvo nije dio samog umjetničkog izražavanja, nego uspostavljanje ličnog odnosa s Bogom, drugim ljudima i prirodom. Razvoj stvaralaštva omogućuje rasterećenje od strogog idealističko-kognitivnog pristupa te tako stvara raznovrsnije sklonosti kod učenika.

Koncepti su zamišljeni tako da omogućuju da učenje i poučavanje unutar jednoga ciklusa ne bude isključivo linearno, nego linearno-ciklično kako bi se pojedine teme naglasile i sistematizirale. Istodobno učeniku omogućuju izbornost i samostalni pristup izučavanju pojedinih tema, ali i otvaraju prostor mogućim modalnostima korelacije nastavnih sadržaja srodnih predmeta, napose društveno-humanističkoga područja. Tako se sasvim izbjegava da se predviđene biblijske, svetotajinske, asketske, etičke ili kulturološke teme izučavaju izolirano od života Crkve.

Liturgija

Učenik razumije da središnje mjesto u životu pravoslavnoga hrišćanina zauzima liturgija, koja je ikona carstva Božjega i bit pravoslavnog identiteta. Razvija svijest o pripadnosti liturgijskoj zajednici i potaknut je na aktivno dioništvo u Crkvi kao Tijelu Hristovu u kojemu mnogi postaju jedno. Spoznaje da su evharistijski (liturgijski) darovi cjelokupna tvorevina koja preko nas sjedinjena s Bogom zadobiva vječno postojanje. Učenik u liturgiji identificira hristocentričnu pojavu Crkve i istodobno pojavu Hrista u vidljivoj Hristovoj ikoni – episkopu, oko kojega se okupljaju ostale liturgijske službe, svećenici, đakoni i narod Božji – te upoznaje ikoničnost liturgijskih radnji i službi.

Učenik prosuđuje da hrišćanske ideje poput ličnosti, slobode, ljubavi, jednakosti, zajedništva i odgovornosti dobivaju istinski smisao u liturgiji. Kao dionik liturgije u svijet nosi etos autentične pravoslavne duhovnosti.

Najviši je cilj Pravoslavnoga vjeronauka u liturgijskom zajedničarenju, stoga je liturgija kao koncept istodobno izvor i ušće za sve ostale koncepte.

Crkva

Učenik razumije da je Crkva narod Božji sabran na jednome mjestu oko jedne konkretne ličnosti, episkopa u evharistiji.

Izvodi zaključak da u Crkvi nitko ne može postojati sâm za sebe, bez zajednice s drugim, i da ona postoji radi spasenja cjelokupne tvorevine. Spoznaje da je liturgijsko postojanje Crkve, službe i odnos koji u liturgiji čovjek kao ličnost ima prema Bogu, drugom čovjeku i prirodi osnova njezina istinskog i besmrtnog postojanja. Liturgijsko iskustvo kao iskustvo Crkve koje učenik živi i iz kojega dobiva svoj identitet mjerilo je istine, zato se može i logički definirati radi primjene u raznim vremenima te kao odgovor na razne životne probleme.

U ovome vjeronaučnom konceptu svi ostali koncepti Pravoslavnoga vjeronauka ostvaruju djelatnu funkciju. Njezin je krajnji ishod učenik kao neponovljiva ličnost – biće zajednice i aktivni član Crkve kao Tijela Hristova – zajednice mnogih u Hristu.

Bogoslovlje i život

Učenik razumije da je bogoslovlje nasljeđe cijele Crkve i da je razrađeno njezinim sabornim razumom. Zasnovano je na *Svetome pismu* i svetopredanjskom iskustvu Crkve, a neosporne su istine vjere općeobvezne za hrišćane.

Učenik prepoznaje da je bogoslovlje doživljeno i potvrđeno u liturgiji, u iskustvu prisutnosti Boga u Hristu. Bogoslovlje otkriva Istinu, upućuje na Put i uzvodi čovjeka prema dioništvu u istinskome Životu, u jedinstvu s Bogom i drugim ljudima. Uočava da je ličnost otjelovljenoga Logosa projava istine i života: „Ja sam put i istina i život“ (Jn. 14,6).

Učenik zaključuje da bogoslovlje nije spomenik hrišćanske starine, nego da zahtijeva živo zamjećivanje i komentar suvremenoga čovjeka i njegova životnog iskustva.

Razumije da se bogoslovlje suočava s temeljnim egzistencijalnim problemima čovjeka svake epohe – traganja za slobodom, za ljubavlju, za nadilaženjem smrti – i ne ostaje inertno pred pitanjima koja nameću suvremeni društveni problemi, suvremena tehnologija, umjetnost i kultura.

Podvig i umjetnost

Učenik razumije da hrišćanski podvig gradi Crkvu kao liturgijsku zajednicu mnogih oko Hrista i u Hristu. Podvig je odricanje sebe, svoje individualnosti i ostvarenje sebe u zajednici s drugim čovjekom, prirodom i Bogom prinošenjem tvorevine Bogu, čuvajući pri tome različitosti.

Učenik prepoznaje da je cjelokupna ikoničnost pravoslavne crkvene umjetnosti usmjerena na predstavljanje konkretnoga događaja i načina čovjekova postojanja u budućem vijeku – eshatonu, a ne samo na prisjećanje o onome što je bilo.

Učenik doživljava ikone, glazbu, žitija svetih kao umjetnička djela i svjedočanstva Crkve, čovjekove vjere i podviga (ljubavi) u svetosti života. Tako se, zapravo, svijetu predstavlja konkretni odnos ljubavi prema drugom čovjeku, prirodi i Bogu.

Svrha poučavanja ovoga koncepta jest poticati učenika da teži liturgijskom uzrastanju u vjeri i ljubavi osobnim podvigom i stvaralaštvom te aktivno živi i doživljava svoj život iz perspektive liturgije kao ikone carstva Božjega.

Božje otkrivenje

Učenik prepoznaje Boga kao sveprisutnoga, koji se od početka vijeka javljao ljudima kako bi objavio istine koje su potrebne za spasenje, pozivajući nas u zajednicu. Razumije da izvor tog otkrivenja nalazimo u *Svetome pismu*, u kojemu je u *Starome* i *Novome zavjetu* opisana povijest spasenja.

Upoznaje osobite biblijske ličnosti koje su izabrane od Boga, a koje su primale i bogonadahnuo dalje predavale Njegovo otkrivenje u kojemu je objavljivao svoju blagu volju i promisao o svijetu.

Učenik shvaća puninu otkrivenja u utjelovljenome Sinu Božjem, Isusu Hristu, razumije da samo kroz Njega potpuno možemo ostvariti zajednicu s Bogom u svetoj liturgiji, koja je ikona carstva nebeskoga.

Učenik upoznaje i Božju riječ koja nije zapisana – sveto predanje koje se čuva u Crkvi, prepoznaje ga kao neodvojivo od *Svetoga pisma*. Razumije da se *Sveto pismo* i sveto predanje međusobno dopunjuju i jednak su izvor vjere i istinitosti učenja.

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI PO RAZREDIMA I KONCEPTIMA NASTAVNOGA PREDMETA

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
A. L I T U R G I J A	Učenik prepoznaje da je liturgija djelo svih krštenih i događaj na kojemu se vjerni okupljaju u zajednicu ljubavi.	Prikazuje različite službe i predmete u liturgijskom sabranju.	Prikazuje liturgiju kao zajednicu ličnosti u ljubavi.	Identificira sebe kao aktivnoga dionika konkretne liturgijske zajednice.	Ispituje liturgisanje zajednice u <i>Starome zavjetu</i> .	Istražuje liturgisanje zajednice u <i>Novome zavjetu</i> .	Povezuje vrste i smisao bogoslužjenja i bogoslužbenih knjiga, uporabu i smisao odeždi.	Utvrđuje smisao i uporabu liturgijskih predmeta.	Objašnjava zašto je postojanje u liturgijskoj zajednici način hrišćanskoga postojanja i djelovanja te djeluje kao član liturgijske i parohijske zajednice.	Povezuje starozavjetno izvješće o praroditeljskome (prvotnom, istočnom) grijehu i sudjelovanje na liturgiji s vlastitim spasenjem.	Objašnjava zašto je svaka zajednička trpeza (liturgija) izraz zajedništva s Hristom.	Objedinjuje različito znanje o elementima svete liturgije i liturgijskoga molitvenog opita.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
A. L I T U R G I J A	Učenik prepoznaje značenje osnovnih liturgijskih riječi potvrde i molitava i pjeva ih.	Prikazuje dijelove liturgije i liturgijske radnje.	Objašnjava smisao liturgijskoga teksta i pjeva liturgijske pjesme.	Opisuje značenje liturgijskih pjesama i pjeva ih.	Istražuje bogoslužbenu uporabu starozavjetnih knjiga.	Istražuje bogoslužbenu uporabu novozavjetnih knjiga.	Istražuje svetotrojična svjedočanstva u liturgijskom tekstu i objašnjava zašto je liturgija svetajna Crkve.	Utvrđuje sadržaj i smisao dijelova liturgije, liturgijskih radnji i molitava, utvrđuje smisao liturgijskih pjesama i pjeva ih.	Potvrđuje da se dioništvom na liturgiji stupa na put bogopoznanja.	Tumači Stari zavjet u novozavjetnome bogoslužbenom kontekstu.	Povezuje tekst liturgije s cjelokupnim domostrojem spasenja i svetim tajnama.	Kombinira teorijsko znanje s prakticiranjem vjere aktivnim dioništvom u liturgijskoj zajednici.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
A. L I T U R G I J A	Učenik svojim riječima opisuje darove prirode koji se prinose i svoju ulogu kao člana naroda Božjega na liturgiji kao mjestu i vremenu sjedinjenja s Hristom.	Prikazuje liturgiju kao najvažniji događaj Crkve i ikonu carstva Božjega.	Prikazuje značenje i smisao stvari u evharistiji.	Tumači odnos između liturgije i carstva Božjega.	Zaključuje da nam liturgija preko Hristove žrtve kao ispunjenja starozavjetnih žrtava daje lijek besmrtnosti.	Zaključuje da je liturgijski život izraz slobodnoga dioništva u tajni Hristovoj.	Brani stajalište da je liturgijski život izraz zajedništva i ljubavi prema svim ljudima.	Istražuje ikoničnost liturgijskoga prostora i povijesni razvoj liturgijske forme te zaključuje da liturgija ima vječno značenje.	Razlikuje akademsko „znanje o Bogu“ od bogopoznanja i predokusa carstva Božjega u liturgiji.	Povezuje smisao starozavjetnih žrtava i blagdana s Hristovom žrtvom, liturgijom i novozavjetnim blagdanima.	Zaključuje da je liturgija tajna Božje prisutnosti u svijetu i našeg ulaska u carstvo Božje te pokazuje načine hrišćanskoga djelovanja u društvu.	Liturgijskim molitvama utvrđuje trijadološki, eshatološki i kozmološki karakter liturgije te odgovorno djeluje u svijetu prema liturgijskom etosu.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
B. C R K V A	Učenik uspo-ređuje obiteljske odnose i odnose koji vladaju u Crkvi.	Svojim riječima objašnjava Crkvu kao zajednicu radosti u koju ulazimo krštenjem.	Istražuje odnos između Boga, svijeta i čovjeka u Crkvi.	Objašnjava da je svijet stvoren da postane Crkva i živi vječno.	Analizira sličnosti u strukturi starozavjetne i novozavjetne Crkve.	Zaključuje da je Crkva Hristova rođena silaskom Svetoga Duha na apostole.	Ističe da je Crkva na vaskršnjim saborima rješavala probleme s kojima se susretala tijekom povijesti; prikazuje povijest ustroja crkvene jerarhije u Pravoslavnoj Crkvi.	Objašnjava kako je liturgijsko sabranje izraz Crkve kao Tijela Hristova.	Tumači povijest nastanka Crkve Hristove.	Izvodi zaključak da je početak ostvarivanja Crkve u vremenu – povijesti otkrivenje Boga Abrahamu.	Izvodi zaključak da Duh Sveti konstituira Crkvu.	Zaključuje da je Crkva ikona Svete Trojice; Istražuje crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a (Srpske pravoslavne Crkve).

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
B. C R K V A					Ističe važnost blagdana u životu pravoslavnoga hrišćanina.	Istražuje Crkvu kao zajednicu čovjeka i stvorene prirode s Bogom.	Zaključuje da se udjelom u svetim tajnama Crkve naš život i svi njegovi elementi uzvode u lični odnos s Bogom.	Zaključuje da je carstvo Božje uzrok postojanja Crkve i povijesti.	Zaključuje da je Crkva blagodatna zajednica Boga i vjernih koja se ostvaruje u svetoj liturgiji.	Prepoznaje da je Crkva živi saborni organizam, Tijelo Hristovo i ikona carstva Božjega.	Zastupa stajalište da je jedna, sveta, saborna i apostolska Crkva konkretna liturgijska zajednica vođena jednim episkopom.	Objedinjuje stečeno znanje o liturgijskom načinu postojanja Crkve i razvija spoznavanje da je i on aktivni dionik Crkve.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
C. B O G O S L O V J E I Ž I V O T	Učenik usvaja osnovnu hrišćansku simboliku.	Opisuje službe na liturgiji.	Ističe da je Bog iz ljubavi stvorio svijet.	Tumači molitvu Gospodnju.	Razlikuje osnovne elemente religije i kulture Staroga svijeta.	Otkriva Tajnu Hrista kao tajnu spasenja svijeta i čovjeka.	Objašnjava biblijska, svetootačka i liturgijska svjedočanstva o Svetoj Trojici.	Objašnjava da se čovjek ostvaruje kao ličnost jedino u zajednici s Bogom i drugim čovjekom.	Objedinjuje svjedočanstva biblijskog i svetootačkog poimanja vjere te povezuje vjeru i nevjerovanje s čovjekovim slobodnim izborom.	Tumači biblijsku povijest o stvaranju svijeta i povezuje ju s ciljem Božjega stvaranja.	Povezuje tajnu ovaploćenoga Boga u kojemu je čovjekova tajna dobila vječnu vriednost i ujeđinjuje ju s tajnom domostroja spasenja koje je mogao izvršiti jedino Bog Tvorac.	Objedinjuje stečeno znanje o istinama vjere i pravoslavno učenje o Svetoj Trojici te ih povezuje s hrišćanskom antropologijom.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
C. B O G O S L O V L J E I Ž I V O T	<p>Učenik povezuje Hristovo učenje o ljubavi i praštanju s vlastitim odnosom prema bližnjima i svijetu.</p>	<p>Objašnjava svoju službu u Crkvi kao člana naroda Božjega.</p>	<p>Odgovorno se ponaša prema drugima i svijetu.</p>	<p>Primjenjuje hrišćanske vrline.</p>	<p>Prepoznaje odgojni smisao starozavjetne biblijske povijesti i Deset Božjih zapovijedi.</p>	<p>Proučava različita socijalna i etička pitanja društva u kojemu živi.</p>	<p>Istražuje relacije: vjera – ljubav – znanje.</p>	<p>Ističe slobodu vjeroispovijesti kao jedno od osnovnih ljudskih prava.</p>	<p>Istražuje biblijsko-svetootačke i antropološke pretpostavke pravoslavnoga poimanja ličnosti.</p>	<p>Tumači biblijsko poimanje stvaranja čovjeka prema ikoni i podobiju Božjem i predočava da se čovjekov promašaj (griješ) sastoji u odvajanju od zajednice s Bogom.</p>	<p>Istražuje značenja pojma <i>sveštenost života</i> i dovodi ga u vezu sa svakodnevnim životom i odnosom prema Bogu, bližnjemu i tvorevini.</p>	<p>Preispituje izazove različitih (suvremenih) egzistencijalnih situacija i tumači bogoslovske odgovore na odabrane primjere.</p>

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
C. B O G O S L O V L J E I Ž I V O T									<p>Objašnjava hrišćansko poimanje smisla života kao pristupa- nje Izvoru Života, koji je sâm Bog, i vezivanje uza nj.</p>	<p>Objedinjuje hrišćansko poimanje stvaranja svijeta i čovjeka, a shvaćanje čovjekova naznačenja povezuje sa suvremenim ekološkim problemom.</p>	<p>Sabire bogoslovska zna- čenja ikone i objedinjuje biblijsko i svetootačko viđenje lje- pote s fun- kcijom ikone u Crkvi.</p>	<p>Objedinjuje stečeno znanje i iskustvo „života u Hris- tu“ i povezuje ih sa životom u multireligij- skome društvu i multikultur- nome svijetu oko sebe.</p>

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
D. P O D V I G I U M J E T N O S T	Učenik opisuje crkveni blagdan kao poseban događaj u Crkvi.	Objašnjava da žitija svetih kao svjedočanstva života u vjeri imaju posebno mjesto u bogoslužbenom životu Crkve.	Ističe važnost molitve, posta i pokajanja u životu pravoslavnoga hrišćanina.	Opisuje važnost ikone u životu Crkve.	Opisuje različite oblike svetosti u Crkvi.	Otkriva da je monaštvo odraz izrazito podvižničkoga načina života u Pravoslavnoj Crkvi.	Ističe liturgijski karakter pravoslavne molitvenosti i ličnoga molitvenog života.	Utvrđuje da je svetost hrišćanskoga života neodvojiva od liturgijskoga života.	Doživljava podvig kao neodvojiv dio hrišćanskoga stvaralaštva.	Predočava važnost podviga za crkvenu umjetnost i doživljavanja svojega načina života iz perspektive ikone carstva Božjega.	Analizira povezanost poruka iz života (žitija) svetih s liturgijskom zajednicom u Crkvi.	Povezuje podvig i zadušbinarstvo sa spasenjem.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
D. P O D V I G I U M J E T N O S T	Učenik izgovara sadržaje molitava i pjeva duhovne pjesme.	Izgovara sadržaje molitava i pjeva duhovne pjesme, tropare i kondake.	Ističe da je stvaralaštvo jedan od izraza čovjekove bogoljivosti.	Ističe da je vrlinski život način na koji hrišćanin teži stupiti u odnos ljubavi s Bogom i bližnjima.	Prepoznaje važnost duhovno-umjetničkih djela starozavjetnoga stvaralaštva.	Objašnjava ulogu bogoslužbenih knjiga u Pravoslavnoj Crkvi.	Ističe da je pravoslavna umjetnost temeljena na odlukama vasiljenskih i pomjesnih sabora.	Ističe liturgiju kao izvor umjetničkoga stvaralaštva arhitekture Pravoslavne Crkve.	Objasni da je crkvena umjetnost sastavni dio pravoslavne vjere doživljena iz perspektive ikone carstva Božjega.	Prepoznaje vrijednost i važnost crkvene glazbe te uspoređuje u širem smislu glavne stilove crkvene arhitekture.	Iznosi stajalište o tome koliko starogrčka, renesansna, suvremena i pravoslavna umjetnost pridonose razvoju личности, ispunjenju smisla života i predstavljanju konkretnih događaja iz povijesti Crkve.	Objedinjuje stečeno znanje iz prethodnih godina i povezuje crkveno slikarstvo i književnost sa svjetovnim.

	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
E. B O Ž J E O T K R I V E N J E	Učenik prepričava osnovne biblijske priče.	Prepričava evanđeoske priče.	Detaljno upoznaje priču o stvaranju svijeta i čovjeka.	Objašnjava događaj prvorodnoga grijeha kao pogrešnu uporabu slobode i povredu Božje ljubavi.	Interpretira biblijske sadržaje <i>Staroga zavjeta</i> o brizi Božjoj o svijetu i čovjeku od stvaranja do dolaska Hristova.	Objašnjava dublje značenje evanđeoskih priča.	Objašnjava primjere otkrivenja Svete Trojice u <i>Svetome pismu</i> .	Povezuje evanđeoske poruke s konkretnim primjerima iz života.	Objašnjava karakter bogonadahnutosti <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja.	Istražuje mesijansku ideju kao cilj starozavjetnih iščekivanja.	Zastupa stajalište da primjere Božjeg otkrivenja nalazimo u <i>Svetome pismu</i> i svetome predanju koje se prenosi i čuva u Crkvi te da se Bog neprestano otkriva ljudima.	Objašnjava zašto su <i>Sveto pismo</i> i sveto predanje kao izvori vjere neodvojivi jedno od drugoga i važni za njegov život te da se Bog neprestano otkriva u Crkvi.
	Učenik daje primjere iz života za pouke iz prigodnih priča.	Opisuje liturgiju kao događaj na kojemu nam se Bog otkriva i na kojemu nas poziva u zajednicu.	Objašnjava ispravan odnos prema bližnjima na temelju odabranih novozavjetnih priča.	Prepoznaje važnost slobodnog odgovora na Hristov poziv u lični odnos – zajednicu slobode i ljubavi.	Primjenjuje poruke starozavjetnih priča i događaja.	Istražuje društveno-politički i povijesno-geografski kontekst novozavjetnih događaja.	Istražuje otkrivenje trojičnoga Boga u svijetu.	Objašnjava Božju prisutnost u svijetu i Crkvi.	Objašnjava da je Božje otkrivenje čovjeku istodobno poziv u zajednicu s Njim.	Tumači lično otkrivanje Božje u <i>Starome zavjetu</i> .	Povezuje evanđeoske događaje i Hristove priče sa životom Crkve i zastupa vrijednosti molitve, vjere, pričešća i milosrđa izražene u Hristovim riječima i djelima.	Tumači konkretne biblijske sadržaje i practicira hrišćanske vrijednosti riječi Božje u odnosu prema Bogu, čovjeku i prirodi.

Osnovna škola

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 1.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prepoznaje da je liturgija djelo svih krštenih i događaj na kojemu se vjerni okupljaju u zajednicu ljubavi.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje krštenje s pripadanjem Božjoj obitelji i preduvjetom za aktivno dioništvo u liturgijskoj zajednici – nabraja dionike liturgije (episkopa, sveštenika, đakona, narod Božji) – opisuje liturgijsku zajednicu kao zajednicu ljubavi, odnosno Crkvu – daje primjer i objašnjava kako biti aktivni liturgijski dionik 	– imenuje dionike liturgijske zajednice	– opisuje dionike liturgijske zajednice	– opisuje odnos ljubavi među dionicima liturgijske zajednice	– prepoznaje svoju ulogu u dioništvu u liturgijskoj zajednici
Učenik posebno ističe episkopa kao prvoga u liturgijskoj zajednici. U didaktičkim igrama koje zahtijevaju suradnju shvaća važnost zajedništva. Sudjelovanjem na liturgiji prepoznaje dionike u liturgijskoj zajednici. Prepoznaje svoju ulogu u narodu Božjemu.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 1.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA DOBRA	VRLO DOBRA IZNIMNA		
Na kraju prve godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prepoznaje značenje osnovnih liturgijskih riječi potvrde i molitava i pjeva ih.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi i imenuje osnovne riječi liturgijskog odgovaranja <i>Amin</i> i <i>Gospode, pomiluj</i> – prepoznaje značenje i pjeva osnovne liturgijske riječi <i>Amin</i> i molitvene potvrde <i>Gospode, pomiluj</i> – prepoznaje važnost riječi u uspostavljanju odnosa s Bogom 	– imenuje i pjeva osnovne liturgijske riječi potvrde i molitve	– prepoznaje značenje osnovnih liturgijskih riječi potvrde i molitava i pjeva ih		
Učenik u didaktičkim igrama koje vježbaju govor i lijepo obraćanje prepoznaje važnost riječi u odnosima s Bogom i ljudima.					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 1. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauka u konceptu Liturgija učenik svojim riječima opisuje darove prirode koji se prinose i svoju ulogu kao člana naroda Božjega na liturgiji kao mjestu i vremenu sjedinjenja s Hristom.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi kruh i vino kao darove prirode koje prinose na liturgiji – ističe kruh i vino kao tijelo i krv Hristovu – objašnjava tko prinosi darove prirode na liturgiji; ovdje se posebno ističe uloga episkopa – opisuje liturgiju kao mjesto i vrijeme sjedinjenja s Hristom odnosno mjesto i vrijeme prinošenja darova prirode – prepoznaje važnost darova prirode i ističe svoju ulogu kao onoga koji se putem darova sjedinjuje s Hristom. 	– imenuje darove prirode koji se prinose na liturgiji kao mjestu i vremenu sjedinjenja s Hristom	– opisuje darove prirode koji se prinose na liturgiji kao mjestu i vremenu sjedinjenja s Hristom	– objašnjava smisao darova prirode koji se prinose na liturgiji kao mjestu i vremenu sjedinjenja s Hristom	– svojim riječima opisuje darove prirode koji se prinose i svoju ulogu kao naroda Božjega na liturgiji kao mjestu i vremenu sjedinjenja s Hristom.
Učenik na različitim primjerima darivanja (predmeta, pozornosti) usvaja vrijednost darivanja kao izraza ljubavi. Hristovi darovi nama izraz su božanske ljubavi prema nama.					

KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B.1.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik uspoređuje obiteljske odnose i odnose koji vladaju u Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje osnovne hrišćanske simbole – uspoređuje članove obitelji i prijatelje koji ih okružuju s Božjom zajednicom i razumije da smo svi dio te zajednice koja se ostvaruje u Crkvi – veza mt oisr a.1.1. – prepoznaje važnost obitelji u vjersko-društvenom životu i povezuje ju s liturgijskom zajednicom ljubavi; ilustrira obitelj i liturgijsku zajednicu – veza mt održivi razvoj 1.1.1. – opisuje Crkvu kao Tijelo Hristovo – prepoznaje da Hrista susrećemo u Crkvi – doživljava Crkvu kao svoju obitelj i Hrista koji nas voli 	– opisuje odnose u obitelji	– u kratkim crtama prikazuje odnose u obitelji i Crkvi	– prikazuje odnose u obitelji i Crkvi	– uspoređuje odnose u obitelji s odnosima u Crkvi
Učenik uspoređuje biblijsku priču o Noinoj arci s Crkvom kao brodom spasenja i razvija osjetljivost na probleme današnjih obitelji.					
KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C.1.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik usvaja osnovnu hrišćansku simboliku.	<ul style="list-style-type: none"> – usvaja postupak pravilnog osjenjivanja krsnim znakom – usvaja molitvu Očenaš i Bogorodice Djevo 				– usvaja pravilno osjenjivanje krsnim znakom, molitvu Očenaš i Bogorodice Djevo
Učenik usvaja hrišćansku simboliku s pomoću maloga pravoslavnog bukvara (izrada plakata ili knjige).					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 1. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>Na kraju prve godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik povezuje Hristovo učenje o ljubavi i praštanju s vlastitim odnosom prema bližnjima i svijetu.</p> <p>Veza MT IKT B.1.3. Veza MT oisr B.1.1.</p>	<p>– upoznaje Hristovu ljubav prema čovjeku</p> <p>– objašnjava da ljubav treba pokazati djelima i povezuje to s primjerima iz života; čitajući evanđeoske i poučne priče, razvija odnos ljubavi prema drugim ljudima; na temelju Hristova odnosa prema čovjeku dati primjere za pozitivno djelovanje prema drugima.</p> <p>Veza MT Održivi razvoj 1.3.2.</p>	<p>– prepoznaje priče koje govore o ljubavi</p>	<p>– prepričava obrađene priče</p>	<p>– pronalazi primjere ispravna odnosa prema Bogu, bližnjima i prirodi iz okoline</p>	<p>– objašnjava primjere ljubavi i ispravna odnosa prema Bogu, bližnjima i prirodi iz vlastitoga života</p>
<p><i>Koristiti se evanđeoskim pričama o Hristovoj ljubavi prema ljudima i svijetu te poučnim pričama koje pokazuju ljubav prema Bogu, ljubav kao čovjekoljublje i ljubav prema prirodi.</i></p>					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 1. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik opisuje crkveni blagdan kao poseban događaj u Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje ikone crkvenoga blagdana – povezuje crkveni blagdan s ličnostima i događajima Crkve – prepoznaje blagdan kao događaj zajednice vjernih – prepoznaje Božić, Vaskrs i blagdan svetoga Save 	– prepoznaje crkvene blagdane	– povezuje crkveni blagdan s liturgijskim bogoslužjenjem	– opisuje sadržaj pojedinih crkvenih blagdana	– opisuje crkveni blagdan kao događaj okupljanja – susreta vjernog naroda
Prepoznaje proslavu blagdana kao događaja cijele obitelji. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: Rođenje Presvete Bogorodice, Sv. Dimitrije, Sv. Nikola, Sv. Jovan Krstitelj, Blagovijesti, Sv. Kirilo i Metodije, Pedesetnica.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 1. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik izgovara sadržaje molitava i pjeva duhovne pjesme.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje pojam <i>molitva</i> – prepoznaje da nam je molitvu Očenaš predao Isus Hristos kao obrazac molitve – interpretira molitvu Očenaš i <i>Bogorodice Djevo</i> – pjeva duhovne pjesme 	– prepoznaje sadržaje molitava i duhovnih pjesama	– opisuje sadržaje molitava i duhovnih pjesama	– uz učiteljevu pomoć interpretira sadržaje molitava i duhovnih pjesama	– samostalno interpretira sadržaje molitava i duhovnih pjesama

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 1. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauka u konceptu Božje otkrivenje učenik preporučava osnovne biblijske priče.	– početno upoznaje biblijsku pripovijest o stvaranju svijeta, Hristovu rođenju i životu	– prepoznaje o kojoj je priči riječ na osnovi slika i osnovnih pojmova	– prepoznaje i imenuje likove priče u osnovnim crtama	– uz učiteljevu pomoć preporučava biblijske priče	– samostalno i opširno preporučava biblijske priče
Učenik početno upoznaje biblijske priče o stvaranju svijeta, Adamu i Evi, Noi i potopu, rođenju i vaskrsenju Hristovu.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 1. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju prve godine poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauka u konceptu Božje otkrivenje učenik daje primjere iz života za pouke iz prigodnih priča. Veza MT IKT B.1. 3. Veza MT oisr B.1.1.	– upoznaje osnovne pojmove ispravna hrišćanskoga ponašanja uz prigodne poučne priče	– uz učiteljevu pomoć prepoznaje pouke	– pronalazi pouke iz života	– povezuje pouke iz priča s vlastitim životom	– daje primjere iz života za pouke iz prigodnih priča
U obradi se koristiti i poučnim pričama (u temama o poslušnosti, odnosima u obitelji, čovjekoljublju, ljubavi prema Bogu i sl.).					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prikazuje različite službe i predmete u liturgijskom sabranju.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava liturgiju kao događaj Crkve i sabranje zajednice – objašnjava međusobne odnose liturgijskih službi (episkop, sveštenik, đakon i narod Božji) i svoju ulogu u liturgiji – veza MT oisr A.1.4. – opisuje liturgijske predmete (putir, diskos, zvjezdica, koplje, kadionica, žličica, darci...) i povezuje ih s liturgijskim službama 	– prepoznaje službe u liturgijskom sabranju i osnovne liturgijske predmete (putir, diskos, žličica, zvjezdica)	– imenuje službe u liturgijskom sabranju i liturgijske predmete Hrist	– objašnjava ulogu službi u liturgijskom sabranju i uporabu liturgijskih predmeta	– prikazuje međusobne odnose i smisao službi i predmeta u liturgijskom sabranju
<p><i>Učenik u Hristovoj paraboli o pozvanima na svadbu (Mt. 22,1–14) prepoznaje liturgiju kao sabranje i djelo zajednice. Uočava razliku između svjetovnih i liturgijskih službi. Uspoređuje liturgijske predmete s predmetima iz svakodnevne uporabe. Prikazivanje na iznimnoj razini podrazumijeva učenikov samostalni odabir načina prikazivanja (ilustracija, demonstracija itd.). Liturgijske službe obraditi s praktičnog aspekta, a u konceptu Bogoslovlje i život bit će obrađeni s teorijskoga.</i></p>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prikazuje dijelove liturgije i liturgijske radnje.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi dijelove liturgije (proskomidija, liturgija riječi i liturgija tajne, otpust) – opisuje radnje na proskomidiji (predloženju), u liturgiji riječi (sabranje, pojanje, mali vhod, čitanje i prozbe), liturgiji tajne (<i>Heruvimska pjesma</i>, veliki vhod, prinošenje darova, osvećenje i pričešće) i otpustu (blagoslov, otpust i podjela nafore) – pjeva jednostavnije liturgijske pjesme (<i>Sveti Bože; Neka bude ime Gospodnje...</i>) 	– opisuje dijelove liturgije i liturgijske radnje	– uz učiteljevu pomoć objašnjava dijelove liturgije i liturgijske radnje	– samostalno objašnjava dijelove liturgije i liturgijske radnje	– prikazuje dijelove liturgije i liturgijske radnje
<p><i>Preporučuje se da se učenici pjevanjem i pomaganjem pri oltaru aktivno uključe u liturgiju.</i></p>					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 2. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prikazuje liturgiju kao najvažniji događaj Crkve i ikonu carstva Božjega.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje liturgiju s drugim dolaskom Hristovim i vječnim životom – doživljava liturgiju kao događaj spasenja i puta u vječni život 	– prepoznaje liturgiju kao najvažniji događaj Crkve	– govori zašto je liturgija najvažniji događaj Crkve	– opisuje liturgiju kao najvažniji događaj Crkve i ikonu carstva Božjega	– prikazuje liturgiju kao najvažniji događaj Crkve i ikonu carstva Božjega
<i>Moguće je grafički prikazati ikoničnost liturgije uspoređujući liturgijske službe i radnje s poretkom u carstvu Božjemu.</i>					
KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik svojim riječima objašnjava Crkvu kao zajednicu radosti u koju ulazimo krštenjem.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da krštenjem postajemo članovi Crkve – opisuje Crkvu kao zajednicu s Bogom koja je potpuno drugačija od drugih zajednica – razlikuje značenje pojmova Crkva (zajednica) i hram (mjesto sabiranja) – opisuje osnovna obilježja obiteljske krsne slave kao domaće crkve 	– prepoznaje Crkvu kao posebnu zajednicu	– objašnjava Crkvu kao zajednicu radosti u koju ulazimo krštenjem	– opisuje Crkvu kao zajednicu radosti u koju ulazimo krštenjem	– svojim riječima objašnjava Crkvu kao zajednicu radosti u koju ulazimo krštenjem
<i>Učenik posjećuje hram i bolje upoznaje osnovna obilježja pravoslavnih hramova.</i>					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 2.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik opisuje službe u liturgiji.	– upoznaje liturgijske službe (episkop, sveštenik, đakon, narod Božji) i prepoznaje njihovu povezanost	– prepoznaje liturgijske službe na vizualnoj osnovi	– prepoznaje liturgijske službe na osnovi teksta	– imenuje liturgijske službe	– opisuje liturgijske službe
Objasniti liturgiju kao događaj na koji su svi pozvani, učenik upoznaje sveštene službe, službe monaha. Liturgijske službe obraditi s teorijskog aspekta, a u konceptu Liturgija bit će obrađene s praktičnoga.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 2.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik objašnjava svoju službu u Crkvi kao člana naroda Božjega.	– uočava da je i sâm važan i poseban u životu Crkve – prepoznaje svoju ulogu kao člana naroda Božjega u Crkvi	– prepoznaje različite vrste služenja	– opisuje različite vrste služenja	– povezuje naučeno o služenju sa životom	– objašnjava svoju ulogu u služenju Crkvi
KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 2.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik objašnjava da žitija svetih kao svjedočanstva života u vjeri imaju posebno mjesto u životu Pravoslavne Crkve. Veza MT oisr C.1.4.	– govori tko su sveti – opisuje načine na koje su sveti ljudi ugodili Bogu (osobna vjera) – prepoznaje žitija svetih kao svjedočanstva života u vjeri – prepoznaje mjesto žitija svetih u bogoslužbenom životu Crkve – opisuje Božić, Vaskrs i blagdan svetoga Save	– prepoznaje važnost vjere za život u Crkvi	– opisuje odraz svjedočanstva vjere svetih u pojedinim crkvenim blagdanima	– opisuje žitija svetih kao svjedočanstva života Crkve	– objašnjava da žitija svetih kao svjedočanstva života u vjeri imaju posebno mjesto u bogoslužbenom životu Crkve
Služeći se primjerima iz žitija svetih, učenik prepoznaje ulogu pokajanja i ispovijedi. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: Uzdizanje Časnoga Krsta, Prepodobna mati Paraskeva, sv. Kozma i Damjan, Vavedenje, Detinjci, sv. Prvomučeni i arhiđakon Stefan, sv. Maksim Ispovednik, Sretenje Gospodnje.					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Podvig i umjetnost učenik izgovara sadržaje molitava i pjeva duhovne pjesme, tropare i kondake.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava ulogu i važnost duhovnih pjesama – prepoznaje tropar i kondak kao kratke crkvene pjesničke forme – kreativno izražava sadržaje duhovnih pjesama – pjeva duhovne pjesme 	– prepoznaje sadržaje molitava, duhovnih pjesama, tropara i kondaka	– opisuje sadržaje molitava, duhovnih pjesama, tropara i kondaka	– uz učiteljevu pomoć izgovara sadržaje molitava, duhovnih pjesama, tropara i kondaka	– samostalno izgovara sadržaje molitava, duhovnih pjesama, tropara i kondaka
Učenik interpretira tropar svoje slave.					
KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Božje otkrivenje učenik prepričava evanđeoske priče.	<ul style="list-style-type: none"> – početno upoznaje evanđeoske priče – upoznaje priče koje govore o Hristovim čudima 	– prepoznaje o kojoj je priči riječ na osnovi slika i osnovnih pojmova	– prepoznaje i imenuje likove priče u osnovnim crtama	– uz učiteljevu pomoć prepričava evanđeosku priču	– samostalno prepričava događaje obrađenih priča
Preporučeni sadržaji (priče): Hristovo prvo čudo, Čudesni ribolov, Smirivanje bure, Bogati mladić, Obučar iz Aleksandrije.					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju druge godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik opisuje liturgiju kao događaj u kojem nam se Bog otkriva i u kojemu nas poziva u zajednicu.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje hram i liturgiju kao mjesto u kojemu se susreće s Bogom (u kojemu se Bog otkriva) – otkriva liturgiju kao događaj u kojemu se Bog otkriva u priči o pozvanima na svadbu 	– prepoznaje posebnost hrama kao mjesto molitve i liturgije kao središnjega događaja	– uočava da je hram mjesto na kojem se susreće s Bogom koji nam se otkriva na liturgiji	– uz učiteljevu pomoć opisuje hram kao mjesto na kojemu se susreće s Bogom koji nam se otkriva na liturgiji	– svojim riječima opisuje da je hram mjesto na kojemu se susreće s Bogom koji nam se otkriva na liturgiji
Preporučeni sadržaji (priče): Hristovo prvo čudo, Čudesni ribolov, Smirivanje bure, Bogati mladić, Obučar iz Aleksandrije.					
KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 3. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prikazuje liturgiju kao zajednicu ličnosti u ljubavi.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje liturgiju kao zajednicu ljubavi Boga, ljudi i prirode – objašnjava pojam ličnosti i povezuje ju s ljubavlju upućujući na važnost svakoga liturgijskog dionika – objašnjava ulogu episkopa u prinošenju darova, poučavanju o vjeri i ljubavi – izražava da je episkop ikona Hristova i da se u njegovoj ličnosti čuva jedinstvo zajednice 	– opisuje liturgiju kao zajednicu ljubavi Boga, ljudi i prirode	– svojim riječima opisuje pojam ličnosti i važnost ljubavi za postojanje liturgijske zajednice	– svojim riječima opisuje pojam ličnosti i važnost ljubavi za postojanje liturgijske zajednice, ističući episkopa koji čuva jedinstvo zajednice	– svojim riječima opisuje pojam ličnosti i važnost ljubavi za postojanje liturgijske zajednice na čelu s episkopom, naglašavajući da on kao ikona Hristova na liturgiji čuva jedinstvo i prinosi darove
Učenik na temelju biblijskog izvještaja o Adamovu grijehu shvaća što znači ne biti u zajedništvu s Bogom te da ljubav i lični odnos vode prema ispunjenju liturgijskoga zajedništva.					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 3. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA DOBRA		VRLO DOBRA IZNIMNA	
Na kraju treće godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik obrazlaže smisao liturgijskoga teksta i pjeva liturgijske pjesme.	<ul style="list-style-type: none"> – izgovara tekst liturgijskih pjesama <i>Prva i druga slava te Tijelo Hristovo primite</i> – prepoznaje i opisuje značenje teksta liturgijskih pjesama – pjeva liturgijske pjesme 	– prepoznaje tekst i pjeva liturgijske pjesme		– obrazlaže značenje riječi u tekstu pjesme i pjeva liturgijske pjesme	
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 3. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik prikazuje značenje i smisao stvari u evharistiji. Veza MT IKT D.2.3.	<ul style="list-style-type: none"> – definira tvar kao ono što pripada stvorenoj prirodi i što se preko nas treba uznijeti k Bogu – prije svih stvari učenik navodi kruh i vino, koji imaju liturgijsku uporabu – objašnjava da su darovi prirode (tvar) darovi blagodarnosti Bogu Ocu, da s pomoću tih darova liturgija preobražava svijet – obrazlaže smisao stvari u evharistiji, naglašava da je evharistija svijet u malome jer se u njoj prinosi ikonično cjelokupna tvorevina – prikazuje evharistiju kao sjedinjenje s Bogom Ocem putem tijela i krvi Sina Božjega 	– navodi stvari koje se upotrebljavaju u liturgiji	– objašnjava pojam evharistije i uporabu stvari u njoj	– ističe smisao stvari u liturgijskom blagodarenju (evharistiji)	– prikazuje u kratkim crtama značenje i smisao stvari te evharistije u liturgijskoj okolini, posebno naglašavajući sjedinjenje Boga i čovjeka u evharistiji
Učenik na primjeru proizvodnje vina i kruha prepoznaje važnost stvari za ljudsko postojanje u svakodnevnoj i liturgijskoj okolini.					

KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 3.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik istražuje odnos Boga, svijeta i čovjeka u Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – uočava da je čovjek posrednik između Boga i prirode – upoznaje primjere služenja bližnjima – prepoznaje da je svijet skup konkretnih vrsta živih bića koja su ujedinjena, jedna drugima potrebna te da čine veliku zajednicu ljubavi – Crkvu – objašnjava da je svijet stvoren ljubavlju Božjom, a da smo mi pozvani čuvati ga 	– prepoznaje odnos između Boga, svijeta i čovjeka u Crkvi	– opisuje odnos između Boga, svijeta i čovjeka u Crkvi	– objašnjava odnos između Boga, svijeta i čovjeka u Crkvi	– istražuje odnos između Boga, svijeta i čovjeka u Crkvi
Učenik prepoznaje vlastitu odgovornost za tvorevinu u raznim aktivnostima (skupljanje staroga papira, recikliranje itd.)					
KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 3.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik ističe da je Bog iz ljubavi stvorio svijet.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje da je Bog stvorio svijet iz ljubavi – prepoznaje različitost i razdijeljenost Boga, ljudi i prirode – prihvća da svijet ne može bez Boga i da je bez Njega smrtan 	– prepričava priču o stvaranju svijeta	– povezuje stvaranje s Božjom ljubavi	– opisuje da Bog želi da svijet živi vječno	– ističe da je Bog iz ljubavi stvorio svijet i želi da svijet živi vječno
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 3.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik se odgovorno ponaša prema drugima i svijetu.	– usvaja ekološke teme o brizi prema Božjoj tvorevini	– prepoznaje Božju brigu o svijetu	– uviđa postojanje Božje brige u svom životu	– opisuje pravila odgovorna ponašanja prema Božjoj tvorevini	– daje primjere odgovorna ponašanja prema Božjoj tvorevini

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 3.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik ističe važnost molitve, posta i pokajanja u životu pravoslavnoga hrišćanina.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje vrijednosti molitve, posta i pokajanja služeći se primjerima iz evanđeoskih priča – objašnjava svrhu molitve, posta i pokajanja u odnosu prema Bogu, svijetu i bližnjemu – povezuje važnost molitve, posta i pokajanja s Božićem, Vaskrsom i životom svetoga Save 	– navodi primjere osobnoga molitvenog života	– navodi primjere iz evanđeoskih priča i života svetitelja u odnosu prema molitvi, postu i pokajanju	– definira osnovne vrijednosti posta, molitve i pokajanja u odnosu prema Bogu, svijetu i bližnjemu	– ističe važnost molitve i pokajanja u životu pravoslavnoga hrišćanina
Istaknuti važnost molitve, posta i pokajanja na primjerima iz evanđeoskih priča, poput priče o carniku i farizeju te milosrdnom ocu (izgubljenom sinu). Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: Usekovanje, sv. Arhangel Mihailo, Materice, sv. Ignjatije Bogonosac, Sabor Presvete Bogorodice, sv. Trifun, Cveti, sv. Nikolaj Žički, sv. Georgije, Preobraženje Gospodnje.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 3.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik ističe da je stvaralaštvo jedan od izraza čovjekove bogolikosti.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje umjetničke izraze Pravoslavne Crkve – opisuje temeljna obilježja crkvene umjetnosti – opisuje različitosti izraza crkvene umjetnosti 	– prepoznaje različitosti crkvenih umjetničkih izraza	– imenuje različite stilove crkvenog umjetničkog izraza	– opisuje ulogu crkvenoga pjevanja u životu Crkve	– stvaralački izražava usvojene sadržaje pojedinih stilova crkvene umjetnosti
Učenik ističe ulogu svetoga Save i njegove prosvjetiteljske djelatnosti koristeći se pričama o njemu.					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 3. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik detaljno upoznaje priču o stvaranju svijeta i čovjeka.	<ul style="list-style-type: none"> – utvrđuje biblijsku priču stvaranja po danima – prepoznaje da Bog stvara svijet iz ljubavi – ističe da svijeta nekada nije bilo – zaključuje da je čovjek stvoren da nalikuje na Boga 	– preporučava priču o stvaranju svijeta i čovjeka	– prepoznaje stvoreno od Boga i stvoreno od čovjeka	– uočava različitost stvorenih bića i čovjeka	– utvrđuje da je Bog stvorio svijet i čovjeka kao posebno biće
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 3. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju treće godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava ispravan odnos prema bližnjima na temelju odabranih novozavjetnih priča.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje sadržaje poučnih novozavjetnih priča o Božjoj brizi za čovjeka (<i>O milostivom ocu – izgubljenom sinu; Carinik i farizej, Lazar i bogataš, Vaskrsenje Jairove kćeri</i>) – upoznaje pravilne oblike ponašanja na temelju navedenih priča 	– interpretira biblijske i poučne priče	– ističe pouku iz obrađenih priča	– povezuje naučeno sa sadašnjim životom	– pronalazi osobne primjere Božje prisutnosti u životu
Božja briga o svijetu može se objasniti biblijskim primjerima (<i>māna u pustinji, sv. Iliju hrane gavranovi, Danijel i lavovi itd.</i>) I poučnim pričama (<i>Neobični prosjak</i>).					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 4. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik identificira sebe kao aktivnoga dionika konkretne liturgijske zajednice.	<ul style="list-style-type: none"> – stavlja sebe u odnos prema drugim dionicima liturgije kao Tijela Hristova – pronalazi svoje mjesto u liturgijskom sabranju – upoznaje odnose vrlina – sloboda – liturgija 	– traži objašnjenja za važnost pripadnosti konkretnoj liturgijskoj zajednici	– daje primjer pripadnosti konkretnoj liturgijskoj zajednici	– iskazuje pripadnost konkretnoj liturgijskoj zajednici	– pronalazi svoje mjesto u konkretnoj liturgijskoj zajednici
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 4. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA DOBRA	VRLO DOBRA IZNIMNA		
Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik opisuje značenje liturgijskih pjesama i pjeva ih.	– spreman je za aktivnije sudjelovanje u liturgiji pjevanjem liturgijskih pjesama: <i>Dostojno je, Blagosloven koji dolazi, Da se ispune usta naša</i> i <i>Vidjesmo svjetlost istinitu</i>	– prepoznaje smisao teksta i pjeva liturgijske pjesme	– obrazlaže smisao teksta i pjeva liturgijske pjesme		
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 4. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik tumači odnos između liturgije i carstva Božjega.	– svojim riječima objašnjava ikoničnost strukture službi i radnji u liturgiji s carstvom Božjim (episkop – ikona Hristova; sveštenik – ikona apostola; đakon – ikona anđela; laos – ikona svetih u carstvu Božjemu)	– povezuje strukturu službi i radnji u liturgiji s carstvom Božjim	– svojim riječima opisuje strukturu službi i radnji u liturgiji s carstvom Božjim	– uz učiteljevu pomoć tumači strukturu službi i radnji u liturgiji s carstvom Božjim	– samostalno tumači strukturu službi i radnji u liturgiji s carstvom Božjim

KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 4.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrt e godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik objašnjava da je svijet stvoren da postane Crkva i živi vječno.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje zajednicu kao osnovu života i način postojanja ljudi – opisuje Crkvu kao zajednicu s Bogom u kojoj dobivamo vječno postojanje – prepoznaje da je cilj stvaranja svijeta da svijet postane Crkva i živi vječno. – razvija svijest o životu, ali i o vječnome životu kao daru Božjemu. 	– prepoznaje Crkvu kao cilj stvaranja svijeta	– opisuje cilj stvaranja svijeta	– uz učiteljevu pomoć objašnjava da je svijet stvoren da postane Crkva i živi vječno	– samostalno objašnjava da je svijet stvoren da postane Crkva i živi vječno
Učenik prepoznaje i daje primjere propadljivosti svijeta izvan zajednice s Bogom; razgovara o osobnom iskustvu zajedništva i liturgijskom odnosu s Bogom; razvija svijest o pojmu smrti i propadljivosti.					
KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 4.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrt e godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik tumači molitvu Gospodnju.	– usvaja pojmove iz molitve i može ih objasniti svojim riječima, navesti primjere i likovno obraditi	– prepoznaje značenje molitve Gospodnje	– pronalaži primjere vezane uz molitvu Gospodnju	– objašnjava ključne pojmove	– tumači ključne riječi iz molitve na vlastitim primjerima
Opraštanje prikazati poučnim pričama („Kao što i mi opraštamo“ – Starečnik za djecu) i vlastitim primjerima.					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 4. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik primjenjuje hrišćanske vrline.	<ul style="list-style-type: none"> – učenik shvaća važnost vrlinskog života i pogubnost grijeha kao promašaja i izostanka istinske ljubavi – prepoznaje i primjenjuje vrline u kontekstu zajedništva i odnosa prema drugima veza MT Održivi razvoj 2.3.2. – povezuje osobnu i opću dobrobit 	– nabraja hrišćanske vrline	– navodi primjere hrišćanskih vrlina	– objašnjava važnost vrlinskoga života	– primjenjuje hrišćanske vrline u svojem životu
Vrline obraditi pjesmama iz „Vrlinoslova“ i crtanim filmom.					
KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 4. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik opisuje važnost ikone u životu Crkve.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ulogu ikone u Pravoslavnoj Crkvi – opisuje važnost Bogorodičine ikone – povezuje ličnost svetoga Jovana Damaskina s poznatim Bogorodičnim ikonama – opisuje načine na koje prepoznajemo pravoslavnu ikonu 	– opisuje važnost ikone	– nabraja različite Bogorodičine ikone	– opisuje ulogu Bogorodičine ikone u životu Pravoslavne Crkve	– opisuje pojedine kanone Pravoslavne Crkve kojima raspoznajemo specifičnosti pravoslavne ikone
Učenik ističe specifičnosti pravoslavne ikone koristeći se primjerima ikone Bogorodice Trojeručice, Bogorodice Vladimirske i drugih. Opisuje vezu ikone Bogorodice Trojeručice s ličnostima svetoga Jovana Damaskina i svetoga Save.					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 4. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik ističe da je vrlinski život način kojim hrišćanin teži stupiti u odnos ljubavi s Bogom i bližnjima. Veza MT oisr B.2.1.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi hrišćanske vrline – prepoznaje važnost vrline kao puta ostvarivanja odnosa ljubavi s Bogom i ljudima – uočava specifičnosti vrlinskoga života svetitelja – prepoznaje svetitelje kao primjere vrlinskoga života i zajednice ljubavi s Bogom – potaknut je truditi se u sebi razviti hrišćanske vrline – objašnjava odnose ljubavi u blagdanima Božiću i Vaskrsu te životu svetoga Save 	– opisuje važnost vrlinskoga života	– nabraja hrišćanske vrline	– opisuje ulogu vrlinskoga života koristeći se žitijama svetih i poučnim pripovijetkama	– ističe da je vrlinom moguće ostvariti odnos ljubavi s Bogom
Učenik opisom pojedinih crkvenih blagdana prepoznaje važnost stjecanja vrline u životu pravoslavnoga hrišćanina. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: Uspenije Presvete Bogorodice, Sv. Apostoli Petar i Pavle, Sv. Tri jerarha, Oci, Lazareva subota, Veliki četvrtak, Veliki Petak, Vaznesenje Gospodnje; sv. Vasilije Ostroški, sv. Apostol Toma, sv. Jovan Damaskin.					
KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 4. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava događaj prvordnoga grijeha kao pogrešnu uporabu slobode i povredu Božje ljubavi.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje značenje priče o prvordnome grijehu i posljedicama pada – povezuje priče o pozivanju apostola i slanju u svijet na propovijed s ispravnom uporabom slobode 	– prepričava biblijski sadržaj	– upoznaje pravilnu i nepravilnu uporabu slobode	– povezuje naučeno s primjerima iz života	– objašnjava događaj prvordnoga grijeha kao pogrešnu uporabu slobode i povredu Božje ljubavi
Produbljuje znanje o pripovijesti o prvordnome grijehu, objašnjava da je grijeh način odbijanja zajednice s Bogom i prihvaća da je smrt sastavni dio stvorene prirode.					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 4. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju četvrte godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik prepoznaje važnost slobodnog odgovora na Hristov poziv u lični odnos – zajednicu slobode i ljubavi.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje priče kojima Hristos poziva ljude u zajednicu s Njim – upoznaje se sa svetiteljima koji su se odazvali Hristovu pozivu 	– preporučava sadržaj priča	– prepoznaje Hristov poziv u pričama	– objašnjava Hrista koji nas poziva u lični odnos – zajednicu slobode i ljubavi.	– doživljava Hrista koji nas poziva u lični odnos – zajednicu slobode i ljubavi.
<i>Temu „Hristos nas poziva u zajednicu“ obraditi poučnim pričama.</i>					
KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 5. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik ispituje liturgisanje zajednice u <i>Starome zavjetu</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – nabraja dionike starozavjetnoga bogoslužjenja – opisuje ulogu prvosveštenika, sveštenika, levita i ostalih dionika hebrejske zajednice u bogoslužjenju – opisuje odežde starozavjetnih sveštenoslužitelja i uspoređuje ih s današnjim odeždama – obrazlaže smisao žrtve u hebrejskome bogoslužbenom životu – u analizi hebrejskoga bogoslužbenog života prepoznaje liturgijske elemente 	– opisuje dionike starozavjetne hebrejske bogoslužbene zajednice	– obrazlaže ulogu starozavjetnih sveštenoslužitelja u prinošenju žrtve	– prikazuje bogoslužbeni život starozavjetne zajednice	– uspoređuje liturgisanje zajednice u <i>Starome zavjetu</i> i danas
<i>Učenik na primjeru slavljenja starozavjetnih blagdana (Pedesetnice, Sjenica itd.) Može ispitati ulogu zajednice u bogoposlavljanju.</i>					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 5. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik uz učiteljevu pomoć istražuje bogoslužbenu uporabu starozavjetnih knjiga.	<ul style="list-style-type: none"> – imenuje starozavjetne knjige koje se najčešće upotrebljavaju u bogoslužjenjima (<i>Psaltir</i>, parimeji – odabrani dijelovi starozavjetnih knjiga) – u liturgijskom tekstu uz vjeroučiteljevu pomoć ističe starozavjetne motive – u kratkim crtama prikazuje sličnost i istovjetnost bogoslužbenog i starozavjetnog teksta – uz učiteljevu pomoć istražuje bogoslužbenu uporabu starozavjetnoga teksta 	– imenuje starozavjetne knjige koje se upotrebljavaju u bogoslužjenju	– ističe starozavjetne motive u bogoslužjenju	– uspoređuje bogoslužbeni i starozavjetni tekst	– uz učiteljevu pomoć istražuje bogoslužbenu uporabu starozavjetnih knjiga
Učenik na primjeru psalamskih tekstova upoznaje izvorni bogoslužbeni govor slavljenja Boga.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 5. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik zaključuje da nam liturgija u Hristovoj žrtvi kao ispunjenju starozavjetnih žrtava daje lijek besmrtnosti.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje evharistiju kao zajednički čin prinošenja darova prirode kruha i vina – objašnjava starozavjetno shvaćanje smrti (šeol, izraz <i>i bi pribran rodu svojemu</i>, očekivanje Mesije/Spasitelja) – prikazuje liturgijske elemente u starozavjetnom odnosu prema Bogu (uloga žrtve) – zaključuje da je liturgija u činu evharistije objava Hristove pobjede nad smrću i volje da se sjedinimo s Njim te da su darovi prirode lijek besmrtnosti, prema svetom Ignjatiju Antiohijskome 	– opisuje starozavjetno shvaćanje žrtve i smrti te liturgije kao lijeka besmrtnosti	– uz učiteljevu pomoć objašnjava starozavjetno shvaćanje žrtve i smrti te liturgije kao lijeka besmrtnosti	– samostalno objašnjava starozavjetno shvaćanje žrtve i smrti te liturgije kao lijeka besmrtnosti	– zaključuje da Hristova žrtva nadilazi svaku žrtvu i da nam daje lijek besmrtnosti u evharistiji
Učenik na primjeru susreta između Abrahama i Melhisedeka te darivanja kruha i vina vidi prasluku evharistije, najavu oslobođenja od smrti i pobjede nad njom. Uspoređuje starozavjetno žrtvoprinošenje i liturgijsko prinošenje darova prirode.					

KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 5.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik analizira sličnosti u strukturi starozavjetne i novozavjetne Crkve.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi starozavjetna sabranja oko jedne ličnosti koja upućuju na <i>Novi zavjet</i> i najavljuju Hrista i Crkvu – povezuje priču o Noinoj arci s Crkvom kao brodom spasenja – izvodi zaključak da su starozavjetni događaji i starozavjetna Crkva ikona i prasluka sabranja oko Hrista u Crkvi 	– prepoznaje starozavjetne ličnosti i događaje koji upućuju na Hrista i Crkvu	– opisuje starozavjetne događaje koji upućuju na Hrista i Crkvu	– povezuje starozavjetne ličnosti i događaje s Hristom i njegovom Crkvom	– analizira sličnosti u strukturi starozavjetne i novozavjetne Crkve
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 5.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik ističe važnost blagdana u životu pravoslavnoga hrišćanina. Veza MT oisr C.2.4.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava povijest nastanka Gospodnjih i Bogorodičnih blagdana – opisuje shvaćanje vremena koje sadržava sintagmu „crkvena godina“ (bogoslужbeni godišnji krug) – prepoznaje da Crkva u povijesti živi liturgijsko vrijeme crkvene godine – opisuje obilježja krsne slave kao sabranja i obiteljskoga blagdana 	– navodi podjelu crkvenih blagdana	– objašnjava nastanak Gospodnjih i Bogorodičnih blagdana	– otkriva da se blagdani prije svega proslavljaju u Crkvi na liturgijskom sabranju	– ističe važnost blagdana u životu pravoslavnoga hrišćanina i prepoznaje nužnost vlastitoga sudjelovanja u njihovu evharistijskom slavljenju

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 5.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik razlikuje osnovne elemente religije i kulture starog svijeta. Veza MT oisr C.2.4.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje se s poviješću vjerovanja i religijskim idejama starih naroda – upoznaje se s postojanjem poganskih mitova i legenda – imenuje pojedine religije i vezuje ih uz narode i kulture – u vjerovanju judejskog naroda prepoznaje vjeru u jednoga Boga – Jahvu. 	– navodi religije Staroga svijeta	– povezuje religije Staroga svijeta s pojedinim narodima i tradicijama	– opisuje svojim riječima religijske ideje starih naroda	– uspoređuje religijska vjerovanja starih naroda
Susreće pojmove kult, religija, mit, legende, monoteizam, politeizam itd. Opisuje vjerovanja naroda Mezopotamije, Egipta, Judeje, starih Grka i Rimljana... Preporučuje se upoznati glavna obilježja mitologije starih Slavena.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 5.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik prepoznaje odgojni smisao starozavjetne biblijske povijesti i Deset Božjih zapovijedi.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje sadržaje biblijske povijesti – prepričava biblijski opis uručenja Deset Božjih zapovijedi – upoznaje sadržaj Deset Božjih zapovijedi – tumači Božje zapovijedi – uočava odgojni smisao Božjih zapovijedi – upoznaju Hristove zapovijedi ljubavi 	– nabraja Deset Božjih zapovijedi	– ponavlja Deset Božjih zapovijedi i prepričava svojim riječima sadržaje biblijske povijesti	– obrazlaže važnost Deset Božjih zapovijedi i pojedinih starozavjetnih događaja za izabrani Božji narod	– objašnjava kako Božje zapovijedi (Deset Božjih zapovijedi i Hristove zapovijedi ljubavi) uređuju naš odnos prema Bogu i drugom čovjeku
Učenik prepoznaje da je Stari zavjet „pedagog“ za Hrista. Razumije kako su o odnosu prema zapovijedima u Starome zavjetu ovisile sudbina i pripadnost Božjemu narodu. Zapovijedi imaju prije svega odgojni smisao, one su putokazi prema ostvarenju zajednice između Boga i ljudi.					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 5.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik opisuje različite oblike svetosti u Pravoslavnoj Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – otkriva važnost svetitelja kao uzora za ostvarivanje zajednice s Bogom – povezuje različite oblike svetosti s različitim načinima proslavljanja Boga, poput proroka, pravednika, ispovjednika vjere, apostola – objašnjava da nas na svetost poziva Isus Hrist – objašnjava Božić, Vaskrs i blagdan svetoga Save kao događaje Crkve 	– opisuje pojam svetost	– nabraja pojedine oblike svetosti	– opisuje pojedine oblike svetosti	– ističe da nas na svetost poziva Isus Hrist
<p><i>Primjerima iz života sv. Dimitrija i sv. Kirila i Metodija ističe osobitost i važnost različitih oblika svetosti. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: Rođenje Presvete Bogorodice, sv. Nikola, sv. Jovan Krstitelj, Blagovijesti, sv. Ilija, Pedesetnica.</i></p>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 5.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik prepoznaje važnost i ulogu starozavjetnoga stvaralaštva.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje starozavjetne motive u pravoslavnoj ikonografiji – opisuje važnost biblijskih spisa u životu Crkve, poput <i>Staroga zavjeta</i> i <i>Psaltira</i>, koji se objašnjava kao „pedagog“ prema Isusu Hristu – ističe da Davidovi psalmi kao književno djelo pripadaju poetskomu stvaralaštvu hebrejskoga naroda – ističe bogousmjerenost života starozavjetnih ličnosti i starozavjetnoga duhovno-umjetničkog stvaralaštva 	– uočava povezanost starozavjetnih djela i događaja u bogoslužbenom životu Pravoslavne Crkve	– otkriva ljepotu umjetničkoga stvaralaštva <i>Staroga zavjeta</i>	– opisuje ulogu <i>Psaltira</i> i knjige <i>Staroga zavjeta</i> u bogoslužbenom životu Crkve	– ističe ulogu i važnost starozavjetnoga duhovno-umjetničkog stvaralaštva

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 5. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik interpretira biblijske sadržaje <i>Staroga zavjeta</i> o Božjoj brizi o svijetu i čovjeku od stvaranja do dolaska Hristova.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje Bibliju kao knjigu, njezin nastanak i podjelu – upoznaje priče i ličnosti iz <i>Staroga zavjeta</i>: Adam, Noa, babilonska kula, Abram, Jakov, Josip, Mojsije, carevi David i Solomon te proroci 	– prepoznaje biblijske ličnosti starozavjetnih priča	– povezuje ličnosti s pričama	– sažeto interpretira sadržaje starozavjetnih priča	– samostalno interpretira starozavjetne priče
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 5. 2	RAZRADA ISHODA	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju pete godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik primjenjuje poruke starozavjetnih priča i događaja	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje starozavjetne praslike o Hristu i Crkvi – opisuje Božju brigu o svijetu i čovjeku – objašnjava kako je Bog pripremao svoj narod za dolazak Sina Božjega 	– prepričava starozavjetne priče	– pronalaži poruke starozavjetnih priča	– objašnjava poruke starozavjetnih priča	– primjenjuje naučeno u svojem životu

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 6.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauke u konceptu Liturgija učenik istražuje liturgisanje zajednice u <i>Novome zavjetu</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – nabraja dionike bogoslužnja prvih hrišćanskih novozavjetnih zajednica – opisuje ulogu apostola, episkopa, prezvitera, đakona u liturgisanju prvih hrišćanskih zajednica – navodi Hristove riječi potvrde kruha i vina kao tijela i krvi Njegove – prikazuje smisao tajne večere u kontekstu evharistije – istražuje sličnosti i razlike između liturgisanja prvobitne novozavjetne i današnje zajednice 	– opisuje dionike prvobitne novozavjetne i današnje bogoslužbene zajednice	– opisuje ulogu liturgijskih službi u prvobitnoj novozavjetnoj i današnjoj bogoslužbenoj zajednici	– prikazuje smisao evharistije u bogoslužbenome životu prvobitne novozavjetne i današnje zajednice	– uspoređuje liturgisanje prvobitne novozavjetne i današnje zajednice
Učenik <i>ilustrira</i> novozavjetnu zajednicu radom u skupini. <i>Predlaže</i> nacrt igrokaza o tajnoj večeri i novozavjetnom bogoslužjenju te <i>sudjeluje</i> u njemu.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 6.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauke u konceptu Liturgija učenik istražuje bogoslužbenu uporabu novozavjetnih knjiga.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi novozavjetne knjige koje se najčešće upotrebljavaju u bogoslužjenjima (<i>Evangelje, Poslanice, Djela apostolska</i>) – ističe uz učiteljevu pomoć novozavjetne motive u liturgijskom tekstu – prikazuje u kratkim crtama sličnost i istovjetnost bogoslužbenog i novozavjetnog 	– navodi novozavjetne knjige koje se upotrebljavaju u bogoslužjenju	– ističe novozavjetne motive u bogoslužjenju	– uz učiteljevu pomoć istražuje bogoslužbenu uporabu novozavjetnih knjiga	– samostalno istražuje bogoslužbenu uporabu novozavjetnih knjiga

	teksta – istražuje bogoslužbenu uporabu novozavjetnog teksta – izražava svoju ulogu u liturgijskim čitanjima (kao mogući čitatelj i kao slušatelj)				
Učenik na primjeru uporabe crkvenoga kalendara pronalazi određeno liturgijsko čitanje bogoslužbenih knjiga Evanđelja i Apostola.					
KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 6. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Liturgija učenik zaključuje da je liturgijski život izraz slobodnoga dioništva u tajni Hristovoj. Veza MT IKT B.3.3.	– opisuje liturgijski život u Hristu i sadržaj izraza <i>tajna Hristova</i> – daje primjere liturgijskoga života – prikazuje smisao slobode u liturgijskom životu – prikazuje tajnu Hristovu kao izraz slobodne Božje volje – povezuje liturgijski život sa shvaćanjem tajne Hristove i carstvom Božjim	– opisuje liturgijski život i tajnu Hristovu	– prikazuje liturgijski život i tajnu Hristovu	– istražuje liturgijski život kao izraz slobode i tajnu Hristovu	– zaključuje da je liturgijski život slobodno dioništvo u tajni Hristovoj
Učenik u raspravi o slobodi razlikuje božansku i čovječju slobodnu volju te slobodu kao ikonu Božju i izbor. Napisati esej na temu „Sa svojom slobodom ostvarit ću...“. Učenik raspravlja o međuučeničkim i općenito međuljudskim odnosima s obzirom na pitanje slobode (Koliko sam slobodan u obitelji, školi, Crkvi, društvu?).					

KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
OBRAZOVNO-ODGOJNI ISHOD B. 6.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik zaključuje da je Crkva Hristova rođena silaskom Svetoga Duha na apostole.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi Crkvu u Jeruzalemu kao prvu liturgijsku zajednicu koja je nastala na praznik Pedesetnice kad je Duh Sveti u obliku ognjenih jezika sišao na apostole, na temelju <i>Djela apostolskih</i> – objašnjava osobitosti svjedočenja vjere u ranoj Crkvi – obrazlaže progone hrišćana i hrišćanske Crkve do Milanskog edikta 	– prepričava događaj silaska Svetoga Duha na apostole kao rođenja Crkve	– objašnjava da je blagdan silaska Svetoga Duha na apostole rođendan Crkve	– analizira novozavjetni događaj silaska Svetoga Duha na apostole	– zaključuje da je Crkva Hristova rođena silaskom Svetoga Duha na apostole
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 6.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik istražuje Crkvu kao zajednicu čovjeka i stvorene prirode s Bogom.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je Crkva jedinstvo mnogih s Bogom preko jednoga, prvog u liturgiji – episkopa kao ikone Hristove – prepoznaje da je Crkva ostvarenje tajne Hristove kao cilja stvaranja svijeta – izvodi zaključak da se u ličnosti Hristovoj ostvaruje zajednica s Bogom, drugim ljudima i prirodom, na što upućuje liturgijski način postojanja Crkve 	– prepoznaje Crkvu kao zajednicu čovjeka i stvorene prirode s Bogom	– opisuje Crkvu kao zajednicu čovjeka i stvorene prirode s Bogom	– povezuje Crkvu kao zajednicu čovjeka i stvorene prirode s Bogom s liturgijom	– istražuje kako se u Crkvi ostvaruje zajednica čovjeka i stvorene prirode s Bogom

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 6.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik otkriva Hristovu tajnu kao tajnu spasenja svijeta i čovjeka.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje se s evanđeoskim izvještajima o Gospodu Isusu Hristu – u opisima Hristovih čuda prepoznaje ljubav Božju – ističe vaskrsenje Hristovo kao središnji događaj vjere – obrazlaže povezanost između tajne večere i svete liturgije, a u događaju silaska Svetoga Duha na apostole prepoznaje rođenje Crkve – tumači tekst <i>Nicejsko-carigradskoga simbola vjere</i> – upoznaje se s bogoslovskim temama vasiljenskih sabora 	– uz učiteljevu pomoć opisuje Hrista kao spasitelja	– opisuje Hrista kao spasitelja	– uz učiteljevu pomoć povezuje evanđeoske izvještaje i sadržaj teksta <i>Simbola vjere</i> s Hristovom spasiteljskom ulogom	– povezuje evanđeoske izvještaje i sadržaj teksta <i>Simbola vjere</i> s Hristovom spasiteljskom ulogom
Učenik upoznaje novozavjetne tekstove o rođenju i vaskrsenju Hristovu, o događaju Pedesetnice i tekst Nicejsko-carigradskoga simbola vjere.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 6.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik proučava različita socijalna i etička pitanja društva u kojem živi.	<ul style="list-style-type: none"> – upozorava na problem siromaštva, gladi i (ne)pravedne raspodjele dobara (veza MT Održivi razvoj 3.3.4.) – razgovara o problemu pravednosti – prepoznaje oblike borbe za socijalnu pravdu (veza MT oisr B.3.1.) – u evanđeoskom kontekstu upoznaje relaciju: ljubav – pravda (veza MT oisr B.3.4.) – upoznaje značenje pojma <i>dostojanstvo ličnosti</i> 	– nabroja različite društvene probleme s kojima se suočava suvremeni čovjek	– prepoznaje različite društvene probleme u društvu u kojemu se kreće i živi	– osvješćuje važnost kolektivnih i pojedinačnih inicijativa za prevladavanje različitih društvenih problema	– u osobnom odnosu prema svakom čovjeku djeluje u duhu evanđeoske samožrtvene ljubavi

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 6.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik otkriva da je monaštvo odraz izrazito podvižničkog načina života u Pravoslavnoj Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – prikazuje u kratkim crtama začetak i razvoj monaštva – opisuje osnove monaškoga podvižničkog etosa – monaški zavjet i podvižnički život – otkriva vrijednost monaštva kao odraza sabornosti Pravoslavne Crkve – objašnjava smisao podviga u proslavi Božića i Vaskrsa – povezuje monaštvo i život svetoga Save 	– opisuje začetke i razvoj monaštva	– opisuje oblike i stupnjeve monaštva	– ističe važnost monaškoga zavjeta i ulogu podviga u monaštvu	– naglašava da je monaštvo odraz liturgijskoga života
Učenik otkriva vrijednost Svete Gore kao obrasca monaškoga života u suvremenome svijetu. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje blagdana: <i>Uzdizanje Časnoga Krsta, Prepodobna mati Paraskeva, sv. Kozma i Damjan, Vavedenje, Detinjci, sv. Prvomučnik i arhiđakon Stefan, sv. Maksim Ispovednik, Sretenje Gospodnje.</i>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 6.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik objašnjava ulogu bogoslužbenih knjiga u Pravoslavnoj Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podjelu bogoslužbenih knjiga – ističe važnost sadržaja bogoslužbenih knjiga u liturgijskoj praksi Crkve – nabraja liturgijske bogoslužbene knjige – raspoređuje bogoslužbene knjige prema njihovoj namjeni u bogoslužbenom životu Crkve 	– prepoznaje ulogu bogoslužbenih knjiga u Pravoslavnoj Crkvi	– nabraja liturgijske bogoslužbene knjige	– opisuje ulogu pojedinih bogoslužbenih knjiga	– opisuje liturgijsko naznačenje bogoslužbenih knjiga
Učenik otkriva bogatstvo bogoslužbenoga života Pravoslavne Crkve koristeći se primjerima bogoslužbenih knjiga poput <i>Službenika, Časoslova, Trebnika, notnih zbornika.</i>					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 6.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava dublje značenje evanđeoskih priča. Veza MT IKT B.3.3.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje se s novozavjetnim spisima, njihovim piscima – usvaja novozavjetne sadržaje i ličnosti – otkriva Hrista kao istinitog Boga i istinitog čovjeka, usvaja njegova učenja – u evanđeoskim pričama (<i>Hristova čudesa, Besjeda na gori, Novozavjetne zapovijedi ljubavi</i>) pronalazi pouke koje može primijeniti u životu 	– uz učiteljevu pomoć prepričava evanđeoske priče	– u osnovnim crtama prepričava evanđeoske priče	– detaljno opisuje evanđeoske priče i pronalazi njihovu poruku	– objašnjava dublje značenje evanđeoskih priča i njihovu aktualizaciju u svojem životu
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 6.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju šeste godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik istražuje društveno-politički i povijesno-geografski kontekst novozavjetnih događaja.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje se s predanjima kojima se dopunjuje biblijski sadržaj – analizom biblijskih tekstova upoznaje se s biblijskom arheologijom, geografijom, topologijom, poviješću itd. – istražuje društvene prilike i skupine u Hristovo vrijeme 	– imenuje društvene skupine koje su djelovale u Hristovo vrijeme	– uz učiteljevu pomoć opisuje društveno-politički i povijesno-geografski kontekst novozavjetnih događaja	– samostalno opisuje društveno-politički i povijesno-geografski kontekst novozavjetnih događaja	– istražuje društveno-politički i povijesno-geografski kontekst novozavjetnih događaja
Za obradu sadržaja uputiti učenike i na istraživački rad u vezi sa svetim predanjem (npr. Preobražaj pojedinoga događaja u crkveni blagdan i sl.).					

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 7. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Liturgija učenik povezuje vrste i smisao bogoslužbenih knjiga, uporabu i smisao odeždi	<ul style="list-style-type: none"> – nabroja i opisuje vrste bogoslužbenih u sklopu godišnjeg i dnevnog ciklusa (večernje, malo povečerje, polunoćnica, časovi, jutrenje, liturgija) bogoslužbenih knjiga (<i>Evangelje, Apostol</i> i dr.) – navodi dijelove episkopskih, sveštenečkih i đakonskih odeždi – prikazuje odežde, knjige na različite načine (ilustrativno, opisno itd.) – komentira i utvrđuje sadržaj i smisao bogoslužbenih, knjiga i odeždi 	– opisuje tipove bogoslužbenih, bogoslužbenih knjiga i odeždi	– prikazuje vrste bogoslužbenih i bogoslužbenih knjiga, odeždi	– istražuje vrste i smisao bogoslužbenih i bogoslužbenih knjiga, uporabu i smisao odeždi	– povezuje vrste i smisao bogoslužbenih i bogoslužbenih knjiga, uporabu i smisao odeždi
Učenik posjećuje hram i upoznaje vrste bogoslužbenih knjiga i odeždi.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 7. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Liturgija učenik istražuje svetotrojična svjedočanstva u liturgijskom tekstu i objašnjava zašto je liturgija svetajna Crkve.	<ul style="list-style-type: none"> – nabroja tekstno spominjanje Svete Trojice u liturgiji (vozglasi i molitve) – opisuje smisao svetotrojičnih liturgijskih svjedočanstava i smisao svete tajne u kontekstu liturgije – prikazuje liturgiju kao svetajnu Crkve, u kojoj sve tajne ostvaruju svoj smisao – uz učiteljevu pomoć istražuje svetotrojična svjedočanstva u liturgiji i zaključuje da je liturgija svetajna Crkve 	– pronalaži svetotrojična svjedočanstva u liturgiji i definira da je liturgija svetajna Crkve	– komentira svetotrojična liturgijska svjedočanstva i opisuje liturgiju kao svetajnu Crkve	– u kratkim crtama prikazuje svetotrojična liturgijska svjedočanstva i istražuje kako je liturgija svetajna Crkve	– istražuje smisao svetotrojičnih liturgijskih svjedočanstava i objašnjava zašto je liturgija svetajna Crkve

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 7. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik brani stajalište da je liturgijski život izraz zajedništva i ljubavi prema svim ljudima. Veza MT IKT B.3.3.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje liturgijski život i njegove utjecaje u životu pojedinca i zajednice – daje primjere mogućih posljedica liturgijskoga života s obzirom na zajedništvo i ljubav – ispituje smisao liturgijskoga života u svakodnevici – dovodi u vezu sadržaj i smisao pojmova zajedništva i ljubavi s liturgijskim životom – raspravlja o posljedicama liturgijskoga života u svakodnevici – zastupa mišljenje da je liturgijski život život u zajednici i življenje odnosa ljubavi prema svim ljudima 	– opisuje liturgijski život kao odnos ljubavi u zajednici	– ispituje smisao liturgijskoga života	– raspravlja o liturgijskom životu kao izrazu zajedništva i ljubavi koji se treba prenijeti u svakodnevicu	– podupire stajalište da je liturgijski život izraz zajedništva i ljubavi koji se treba prenijeti u svakodnevicu
KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 7. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik ističe da je Crkva na vaseljenskim saborima rješavala probleme s kojima se susretala tijekom povijesti; prikazuje povijesni ustroj crkvene jerarhije u Pravoslavnoj Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi da je <i>Simbol vjere</i> ustanovljen na vaseljenskim saborima – zaključuje da su vaseljenski sabori izraz jedinstva Crkve Hristove – razlikuje stupnjeve sveštenstva i sveštenomonaštva – opisuje povijest nastanka pojedinih činova u Crkvi – opisuje povijest Srpske pravoslavne Crkve i pomjesnih pravoslavnih crkava 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje vaseljenske sabore kao izraz jedinstva Crkve – nabraja stupnjeve sveštenstva i sveštenomonaštva 	<ul style="list-style-type: none"> – nabraja vaseljenske sabore – objašnjava povijest nastanka pojedinih činova u Crkvi 	<ul style="list-style-type: none"> – daje primjere jeresi i problema koje je Crkva rješavala na vaseljenskim saborima – razlikuje stupnjeve sveštenstva i sveštenomonaštva 	<ul style="list-style-type: none"> – ističe da je Crkva na vaseljenskim saborima rješavala probleme s kojima se susretala tijekom povijesti – prikazuje povijest crkvene jerarhije u Pravoslavnoj Crkvi

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 7.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik zaključuje da se udjelom u svetim tajnama Crkve naš život i svi njegovi elementi uzvode u lični odnos s Bogom.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava smisao svetih tajni u kontekstu liturgije – prepoznaje krštenje i miropomazanje kao tajne ulaska u Crkvu – razvija svijest o važnosti ličnog sudjelovanja u svetotajnske životu Crkve 	– prepoznaje liturgiju kao izvor i cilj svih tajni Crkve	– opisuje svetotajnski život Crkve	– obrazlaže smisao svetih tajni u kontekstu liturgije	– zaključuje da se udjelom u svetim tajnama Crkve naš život i svi njegovi elementi uzvode u lični odnos s Bogom i razvija spoznaju o nužnosti aktivnoga dioništva u svetotajnske životu Crkve
<p>Na temelju opisa svetih tajni učenik zaključuje da je Crkva sa svetim tajnama prisutna u čovjekovu životu od njegova rođenja: krštenje kao duhovno rođenje, vjenčanje i brak kao odnos između Hrista i Crkve, briga Crkve za bolesne u jeleosvećenju, pokajanje kao vraćanje u naručje Očevo, pričešće kao vrhunac svetotajnskoga života, sveštenstvo.</p>					
KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 7.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik objašnjava biblijska, svetootačka i liturgijska svjedočanstva o Svetoj Trojici.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi simbole trojičnoga Boga u <i>Starome</i> i <i>Novome zavjetu</i> – upoznaje svetootačka svjedočanstva o Svetoj Trojici – objašnjava svojstva svake osobe Svete Trojice – nabraja liturgijske i bogoslužbene simbole trojičnoga Boga 	– prepoznaje biblijska, svetootačka i liturgijska svjedočanstva o Svetoj Trojici	– citira biblijska, svetootačka i liturgijska svjedočanstva o Svetoj Trojici	– opisuje biblijska, svetootačka i liturgijska svjedočanstva o Svetoj Trojici	– tumači biblijska, svetootačka i liturgijska svjedočanstva o Svetoj Trojici
<p>Ističe da hrišćani vjeruju u jednoga Boga – Oca, Sina i Svetoga Duha. Pritom Trojica nisu tri boga, nego jedan Bog.</p>					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 7.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Bogoslovlje i život učenik istražuje relacije: vjera – ljubav – znanje.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje značenja pojmova vjera, znanje, ljubav, bogopoznanje – povezuje relacije ovih pojmova – objašnjava smisao tvrdnje: <i>Vidio si brata svoga, vidio si Boga svoga!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje osnovna obilježja biblijskog i svetootačkoga poimanja bogopoznanja 	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje osnovna obilježja biblijskog i svetootačkoga poimanja bogopoznanja 	<ul style="list-style-type: none"> – u kontekstu biblijskog i svetootačkoga poimanja opisuje pojmove ljubav i poznanje u ličnosti 	<ul style="list-style-type: none"> – u kontekstu biblijskog i svetootačkoga poimanja objašnjava relacije između ljubavi i bogopoznanja
<p>Učenik se upoznaje s relevantnim biblijskim citatima:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ako li neko misli da nešto zna, još ništa nije saznao što treba znati; a ako neko ljubi Boga, toga je Bog poznao (1. Kor. 8, 2-4)</i> – <i>(...) Koji ne ljubi ne poznade Boga; jer Bog je ljubav (1. Jov. 4,8)</i> – <i>Boga niko nikada nije vidio: ako ljubimo jedni druge... (1. Jov. 4,12)</i> <p>Učenik istražuje sadržaj teksta <i>Himne ljubavi</i> i biblijskoga shvaćanja prema kojemu je srce organ poznanja Boga (<i>Srce mi čisto sazdaј, Bože (...), Ps. 50, i Blaženi čisti srcem, jer će Boga vidjeti (...), Mt. 5,8</i>) i povezuje ih s romanom <i>Mali princ</i>.</p>					
KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 7.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Podvig i umjetnost učenik ističe liturgijski karakter pravoslavne molitvenosti i ličnoga molitvenog života.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ulogu brojanice u molitvenome životu – koristi se primjerima iz života svetih kojima potvrđuje neodvojivost molitvenoga života od liturgije – opisuje da se karakter molitve otkriva u zajedničkoj službi – opisuje da je liturgija središte molitvene prakse – opisuje krsnu slavu kao događaj obitelji – Crkve u malome – objašnjava važnost molitve i molitvenoga života u kontekstu Božića, Vaskrsa i života sv. Save 	<ul style="list-style-type: none"> – oblikuje pozitivan odnos prema molitvenoj praksi 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje različite izraze molitvenoga života 	<ul style="list-style-type: none"> – ističe važnost molitvene prakse koristeći se primjerima iz života svetih 	<ul style="list-style-type: none"> – ističe da je liturgija središte molitvene prakse pravoslavnoga hrišćanina
<p>Utvrđuje važnost molitvenoga života koristeći se sadržajima iz žitija svetih i dijelova bogoslužbenih knjiga. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: sv. Arhangel Mihailo, sv. Ignjatije Bogonosac, Sabor Presvete Bogorodice, sv. Trifun, Cveti, sv. Nikolaj Žički, sv. Georgije.</p>					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 7.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Podvig i umjetnost učenik ističe da je pravoslavna umjetnost utemeljena na odlukama vaseljenskih i pomjesnih sabora.	<ul style="list-style-type: none"> – u kratkim crtama prikazuje osnovnu podjelu pravoslavne umjetnosti – opisuje liturgijsku osnovu pravoslavne umjetnosti kao ikone budućega carstva Božjega – objašnjava ulogu odluka vaseljenskih sabora u formiranju pravoslavne umjetnosti – uspoređuje različite stilove crkvene umjetnosti i likovnog prikazivanja Svete Trojice 	– opisuje osnovnu podjelu hrišćanske umjetnosti	– opisuje liturgijsku osnovu pravoslavne umjetnosti	– prikazuje različitost motiva kojima pravoslavna umjetnost izražava svoju liturgijsku osnovu	– ističe važnost odluka vaseljenskih i pomjesnih sabora u kontekstu pravoslavne umjetnosti
KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 7.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava primjere otkrivenja Svete Trojice u <i>Svetome pismu</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje biblijska svjedočanstva o otkrivenju Svete Trojice – prepoznaje javljanja Svete Trojice u <i>Starome i Novome zavjetu</i> 	– prepoznaje biblijske sadržaje otkrivenja svetotrojičnoga Boga	– navodi biblijske sadržaje otkrivenja svetotrojičnoga Boga	– uz učiteljevu pomoć objašnjava biblijske sadržaje otkrivenja svetotrojičnoga Boga	– samostalno objašnjava biblijske sadržaje otkrivenja svetotrojičnoga Boga

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 7. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju sedme godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik istražuje otkrivenje trojičnoga Boga u svijetu.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje Boga kao tvorca i svedržatelja koji svijet stvara <i>ni iz čega</i>. – prepoznaje djelovanje pojedine ličnosti Svete Trojice u stvaranju svijeta i povijesti spasenja 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje učenja o Svetoj Trojici 	<ul style="list-style-type: none"> – navodi svetootačka učenja o Svetoj Trojici 	<ul style="list-style-type: none"> – uz učiteljevu pomoć objašnjava svetootačka učenja o Svetoj Trojici 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno objašnjava svetootačka učenja o Svetoj Trojici

KONCEPT A: LITURGIJA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 8. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik utvrđuje smisao i uporabu liturgijskih predmeta.	<ul style="list-style-type: none"> – nabroja i opisuje liturgijske predmete (putir, diskos i druge) – objašnjava smisao i uporabu liturgijskih predmeta – prikazuje liturgijske predmete – utvrđuje sadržaj i smisao liturgijskih predmeta u kontekstu evharistije 	– opisuje liturgijske predmete	– objašnjava uporabu liturgijskih predmeta	– uz učiteljevu pomoć objašnjava smisao i uporabu liturgijskih predmeta	– samostalno utvrđuje smisao i uporabu liturgijskih predmeta
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 8. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik utvrđuje sadržaj i smisao dijelova liturgije, liturgijskih radnji i molitava, utvrđuje smisao liturgijskih pjesama i pjeva ih.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje dijelove liturgije (proskomidija, liturgija riječi i liturgija tajne) – navodi i objašnjava smisao sveštenečkih radnji tijekom proskomidije (prinošenje i priprema darova, spominjanje članova Crkve pri vađenju čestica). – opisuje smisao biblijske riječi u sklopu liturgije – navodi i tumači dijelove liturgije riječi (vozglas, velika jektenija, antifoni, blaženstva, mali vhod, tropari, čitanje <i>Apostola</i> i <i>Evandolja</i>, molitva usrdnog moljenja, otpust oglašanih). – navodi i tumači osnovne dijelove liturgije tajne: <i>Heruvimska pjesma</i>, veliki vhod, jektenija, cjelov ljubavi, <i>Simbol vjere</i>, prinošenje svetih darova, <i>Trisveta pjesma</i>, priziv Svetoga Duha, uznošenje darova kruha i vina, molitveni spomen i zajednica u evharistiji s Bogorodicom i ostalim članovima Crkve, molitva Gospodnja, sveto pričešće, blagodarenje i otpust). 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sadržaj osnovnih dijelova liturgije i smisao liturgijskih radnji – prepoznaje i pjeva liturgijske pjesme 	<ul style="list-style-type: none"> – u kratkim crtama prikazuje sadržaj dijelova liturgije i smisao liturgijskih radnji – prepoznaje smisao liturgijskih pjesama i pjeva ih 	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje sadržaj i smisao dijelova liturgije, liturgijskih radnji i molitava – uz učiteljevu pomoć utvrđuje smisao liturgijskih pjesama i pjeva ih 	<ul style="list-style-type: none"> – utvrđuje sadržaj i smisao dijelova liturgije, liturgijskih radnji i molitava – samostalno utvrđuje smisao liturgijskih pjesama i pjeva ih

	<ul style="list-style-type: none"> – raspravlja o sadržaju i smislu liturgijskih radnji i molitava i utvrđuje ih. – navodi liturgijske riječi potvrde, molitve i pjesme (<i>Amin, Gospodi pomiluj, antifoni, Trisveta pjesma, Mi koji heruvime, kanon evharistije, Videsmo svetlost istinsku, Da se ispune usta naša, Neka bude ime Gospodnje</i>). – pjeva liturgijske pjesme i utvrđuje poznavanje smisla teksta 				
<p><i>Posebno se naglašava učenička uloga u svetoj tajni pričesća. Preporučuje se obraditi sadržaje uporabom dokumentarne serije „Liturgija“.</i></p>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 8. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauke u konceptu Liturgija učenik istražuje ikoničnost liturgijskoga prostora, povijesni razvoj liturgijske forme i zaključuje da liturgija ima vječno značenje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – nabroja i opisuje glavne dijelove hrama (oltar, naos, priprata) imajući na umu njegovu povijesnu pozadinu, bogoslužbenu uporabu, smisao i ikoničnost – dovodi u vezu liturgijski prostor s načelom „gdje je episkop, tu je sveta evharistija“ – upoznaje proces povijesnog oblikovanja današnje liturgijske forme i razgovara o tome – nabroja i opisuje koje se liturgije služe u Pravoslavnoj Crkvi (Vasilija Velikog, Jovana Zlatoustog i dr.) – raspravlja o važnosti liturgije u životu pravoslavne ličnosti – uspoređuje život prvih i današnjih hrišćana u kontekstu liturgijskoga života 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje u osnovnim crtama glavne dijelove liturgijskoga prostora i osnovne etape razvoja hrišćanskoga bogoslužnja. – objašnjava važnost svete liturgije za život hrišćana danas i prvih stoljeća hrišćanske ere 	<ul style="list-style-type: none"> – u kratkim crtama prikazuje glavne dijelove liturgijskoga prostora i osnovne etape razvoja hrišćanskog bogoslužnja – ističe važnost svete liturgije za život hrišćana danas i prvih stoljeća hrišćanske ere 	<ul style="list-style-type: none"> – tumači glavne dijelove liturgijskoga prostora i osnovne etape razvoja hrišćanskog bogoslužnja – raspravlja o važnosti svete liturgije za život hrišćana danas i prvih stoljeća hrišćanske ere 	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje ikoničnost glavnih dijelova liturgijskoga prostora, osnovne etape razvoja hrišćanskog bogoslužnja – zaključuje o važnosti svete liturgije za život hrišćana danas i prvih stoljeća hrišćanske ere
<p><i>Učenik posebno ističe oltar kao središnje mjesto prinošenja darova prirode kruha i vina (tijela i krvi Hristove). U opisivanju povijesnih oblikovanja liturgijskih forma učenik upoznaje prvotno karizmatično liturgisanje i liturgijske forme u kontekstu hrišćanske slobode u četvrtome stoljeću. Preporučuje se odvesti učenike u hram ili napraviti (iskoristiti postojeće) njegov vizualni prikaz (posebno interijera).</i></p>					

KONCEPT B: CRKVA (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 8. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik objašnjava kako je liturgijsko sabranje izraz Crkve kao Tijela Hristova.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje Crkvu kao konkretnu liturgijsku zajednicu koja je preko njezina načelnika Hrista u zajednici s Bogom Ocem – uspoređuje odnos među članovima Crkve s povezanošću udova u ljudskom tijelu – izvodi zaključak da je Crkva Tijelo Hristovo jer je Hristova ličnost nositelj postojanja stvorene prirode koja postoji kao zajednica mnogih u Hristu 	– opisuje Crkvu kao Tijelo Hristovo	– otkriva da se Crkva kao Tijelo Hristovo pojavljuje u liturgiji	– analizira pojavu Crkve kao Tijela Hristova u liturgijskom sabranju	– zaključuje da je liturgijsko sabranje izraz Crkve kao Tijela Hristova
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 8. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik zaključuje da je carstvo Božje uzrok postojanja Crkve i povijesti.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je Bog stvorio svijet kako bi on postao Crkva – prepoznaje da je liturgijsko postojanje Crkve ikonično postojanje carstva Božjega u povijesti koje je istodobno dar Božji i povijesni događaj koji ostvaruju ljudi – zaključuje da uzrok postojanja svijeta nije u prošlosti, nego u budućnosti, u budućem događaju koji se još nije zbio, ali ostvaruje se tijekom povijesti (u Crkvi kao konkretnoj liturgijskoj zajednici) 	– prepoznaje carstvo Božje kao uzrok postojanja Crkve i povijesti	– definira cilj stvaranja svijeta	– obrazlaže uzrok postojanja svijeta	– zaključuje da je carstvo Božje uzrok postojanja Crkve i povijesti

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 8.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Bogoslovlje i život učenik objašnjava da se čovjek ostvaruje kao ličnost jedino u zajednici s Bogom i drugim čovjekom.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje osnovna obilježja hrišćanskog etosa – ističe važnost novozavjetnih zapovijedi o ljubavi – preispituje značenja pojma slobode – objašnjava da je grijeh promašaj čovjekova naznačenja i zloupotreba slobode – objašnjava zašto se smrt naziva posljednjim neprijateljem – istražuje osnove hrišćanskoga poimanja čovjeka kao ikone Božje – objašnjava pojam identiteta – opisuje pravoslavno poimanje ličnosti 	– navodi osnovna obilježja pravoslavnoga poimanja ličnosti i hrišćanskog etosa	– opisuje osnovna obilježja pravoslavnoga poimanja ličnosti i hrišćanskog etosa	– u odabranim žitijima svetih, pojedinim događajima i osobama svjetske povijesti istražuje osnovna obilježja hrišćanskog etosa	– dovodi u vezu pravoslavno poimanje ličnosti i hrišćanskog etosa s vjerom u vaskrsenje i vezuje ih uz osobni odnos prema drugom čovjeku i Hristovu ličnost
<p><i>Učenik imenuje ljubav kao najvažnije iskustvo života. Prepoznaje ljubav i slobodu kao osnovna obilježja hrišćanske etike. Istražuje značenja savjesti, motiva i autoriteta u čovjekovu etičkom životu. Tumači značenje citata: „Sve mi je dozvoljeno, ali nije mi sve na korist. Sve mi je dozvoljeno, ali ne dam da išta ovlada mnome” (1. Kor. 6,12). U Hristovu etosu učenik prepoznaje savršeni ljudski etos i ostvarenje čovjeka kao ličnosti. Suprotno Adamu, koji je želio postati ravan Bogu mimo Boga (tragedija grijeha i smrt), Hrist je unizio sebe i postao čovjek. Učenik ističe uzajamnu ljubav među ljudima i važnost bližnjega u svojem životu.</i></p>					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 8. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik upoznajući velike svjetske religije i njihova učenja ističe slobodu vjeroispovijesti kao jedno od osnovnih, temeljnih i ljudskih prava. Veza MT IKT B.3.3.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje velike svjetske religijske sustave i njihov doprinos sveukupnoj civilizaciji – istražuje učenja i osnovna obilježja vjerskih zajednica iz vlastite okoline (hrišćanstvo, judaizam, islam) – veza MT oisr C.3.2. I C.3.4. – upoznaje Katoličku Crkvu i tradiciju reformacije – uspoređuje tekst Opće deklaracije UN-a o pravima čovjeka i povezuje ga s tekstom Milanskog edikta o oslobodi vjeroispovijedanja – obrazlaže pojavu i osnove ideje ekumenskoga pokreta – razlikuje pojam <i>tolerancija</i> i <i>ljubav prema drugome čovjeku</i> 	– nabraja velike svjetske religije i vezuje ih uz pojedine prostore, narode i kulture	– opisuje osnovna obilježja i vjerska učenja islama, judaizma i hrišćanskih denominacija	– osvješčuje pravo svakoga čovjeka na slobodu mišljenja i vjerovanja	– prihvaća sve ljude kao djecu jednog Oca
KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 8. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik utvrđuje da je svetost hrišćanskoga života neodvojiva od liturgijskoga života.	<ul style="list-style-type: none"> – potvrđuje da je liturgija središte života Crkve – zaključuje da je etos hrišćanskih svetitelja – liturgijski etos carstva Božjega – povezuje svetost hrišćanskoga života s proslavom Božića, Vaskrsa i životom svetoga Save 	– opisuje primjere podviga iz životinja svetih	– opisuje važnost i ulogu hrišćanskoga podviga u ostvarenju čovjeka kao ličnosti	– utvrđuje da je liturgija cilj hrišćanskoga podviga	– utvrđuje da je spasonosnost hrišćanskoga podviga neodvojiva od liturgije
Učenik utvrđuje da su crkveni blagdani i njihova proslava neodvojivi od liturgije. Preporučeni sadržaji za učenje i poučavanje: Uspenije Presvete Bogorodice, Sv. Apostoli Petar i Pavle, Sv. Tri jerarha, Lazareva subota, Veliki četvrtak, Veliki Petak, Vaznesenje Gospodnje; sv. Vasilije Ostroški, sv. Apostol Toma, sv. Jovan Damaskin.					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 8. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Podvig i umjetnost učenik ističe liturgiju kao izvor umjetničkog stvaralaštva arhitekture Pravoslavne Crkve.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje obilježja i razvitak pravoslavnog hrama – opisuje podjelu pravoslavnog hrama – objašnjava da je osnivanje i podizanje pravoslavnoga hrama povezano s određenim pravilima i obredima – episkopov blagoslov, postavljanje svetih moštiju, osvećivanje antiminsa – opisuje pravoslavni hram i bogosluženje kao sintezu pravoslavnog umjetničkog stvaralaštva – opisuje liturgijsku osnovu unutrašnjosti pravoslavnoga hrama kao predokusa carstva Božjega 	– opisuje svrhu pravoslavnoga hrama	– opisuje osnovna obilježja i podjelu pravoslavnoga hrama	– opisuje osnovne stilove gradnje i pravila podizanja pravoslavnoga hrama	– ističe evharistijsko naznačenje pravoslavnoga hrama
Obilaskom pravoslavnoga hrama u svojoj parohiji učenik analizira njegova bogoslužbena obilježja. Koristeći se opisom srpskih pravoslavnih manastira Pečke patrijaršije, Žiče, Ravanice, utvrđuje znanje o pojedinim stilovima pravoslavne arhitekture, poput raškoga, moravskog i vardarskog. Navodi i opisuje pravoslavne manastire u Republici Hrvatskoj.					
KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 8. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Božje otkrivenje učenik povezuje evanđeoske poruke s konkretnim primjerima iz života.	– učenik aktualizira pouke evanđeoskih priča (o carstvu Božjem, cariniku i farizeju, bludnome sinu, Zakheju i sl.) Dajući konkretne primjere iz života	– uz učiteljevu pomoć opisuje odabrane evanđeoske priče	– samostalno opisuje odabrane evanđeoske priče	– objašnjava odabrane evanđeoske priče	– povezuje evanđeoske poruke s konkretnim primjerima iz života

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (OSNOVNA ŠKOLA)					
ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD E. 8. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju osme godine poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauke u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava Božju prisutnost u svijetu i Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava Božju prisutnost u svijetu putem znakova poput čudotvornih ikona, moštiju i sl. – zaključuje da je Bog neprestano prisutan u Crkvi 	<ul style="list-style-type: none"> – navodi opće primjere Božje prisutnosti u svijetu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje neke od primjera Božje prisutnosti u svijetu 	<ul style="list-style-type: none"> – opširno opisuje primjere Božje prisutnosti u svijetu 	<ul style="list-style-type: none"> – svojim riječima objašnjava Božju prisutnost u Crkvi

Srednja škola

KONCEPT A: LITURGIJA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 1. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik objašnjava zašto je postojanje u liturgijskoj zajednici način hrišćanskog postojanja i djelovanja te djeluje kao član liturgijske i parohijske zajednice.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava čovjekovu potrebu za postojanjem u zajednici i načinima za ostvarivanje zajednice – određuje hrišćanski identitet kao pripadnost konkretnoj liturgijskoj zajednici – prepoznaje svoje mjesto u parohiji kao lokalnoj zajednici – Veza MT oisr A.4.1. – raspravlja o tome što ako se hrišćanin odvoji od zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje da je način hrišćanskoga postojanja i djelovanja postojanje u liturgijskoj zajednici – potaknut je uključiti se u život parohijske zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je način hrišćanskoga postojanja i djelovanja postojanje u liturgijskoj zajednici – želi se uključiti u život parohijske zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> – dokazuje da je način hrišćanskoga postojanja i djelovanja postojanje u liturgijskoj zajednici – identificira se kao član parohijske zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava zašto je način hrišćanskoga postojanja i djelovanja postojanje u liturgijskoj zajednici – djeluje kao član liturgijske i parohijske zajednice
<i>Raspravu o tome što se događa ako se hrišćanin odvoji od konkretne liturgijske zajednice treba usmjeravati na zaključak da on ne može postojati mimo zajednice Crkve koja se pojavljuje u liturgiji. Učenik tumači izreku: Jedan hrišćanin – nijedan hrišćanin.</i>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 1. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik potvrđuje da se dioništvom na liturgiji stupa na put bogopoznanja.	<ul style="list-style-type: none"> – raspravlja o pravoslavnom shvaćanju Crkve kao liturgijske zajednice – obrazlaže da je liturgija centar hrišćanskoga života zato što u njoj stupamo u najprisniji odnos s Bogom – stavlja u odnos liturgiju i podvig kao put bogopoznanja i vjeru kao način života – zaključuje da podvig ispunjenje nalazi u liturgiji 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podvig, sudjelovanje u liturgiji i bogopoznanje 	<ul style="list-style-type: none"> – traži objašnjenja o odnosu podviga, sudjelovanja u liturgiji i bogopoznanja 	<ul style="list-style-type: none"> – stavlja u odnos podvig, sudjelovanje u liturgiji i bogopoznanje 	<ul style="list-style-type: none"> – potvrđuje da se podvigom i sudjelovanjem u liturgiji stupa na put bogopoznanja
<i>Učenik ističe da je liturgija istodobno put prema bogopoznanju i put bogopoznanja.</i>					

KONCEPT A: LITURGIJA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A.1.3	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Liturgija učenik razlikuje akademsko „znanje o Bogu“ od bogopoznanja i predokusa carstva Božjega u liturgiji.	<ul style="list-style-type: none"> – uspoređuje lični doživljaj Boga u liturgiji i teorijsko (akademsko) znanje o Bogu – ističe liturgiju kao izvor spasenja jer se u njoj ostvaruje punina zajednice s Bogom 	– uz učiteljevu pomoć procjenjuje akademsko „znanje o Bogu“ i bogopoznanje kao predokus carstva Božjega u liturgiji	– samostalno procjenjuje akademsko „znanje o Bogu“ i bogopoznanje kao predokus carstva Božjega u liturgiji	– uz učiteljevu pomoć uspoređuje akademsko „znanje o Bogu“ i bogopoznanje kao predokus carstva Božjega u liturgiji	– samostalno uspoređuje akademsko „znanje o Bogu“ i bogopoznanje kao predokus carstva Božjega u liturgiji
<i>Učenike treba upućivati i na primjere monaha podvižnika i drugih svjedoka vjere koji su ispunjenje svojega puta pronašli u sjedinjenju s Bogom u liturgiji. Preporučuje se činiti to na temelju liturgijskih tekstova i konkretnih primjera.</i>					
KONCEPT B: CRKVA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B.1.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Crkva učenik tumači povijest nastanka Crkve Hristove.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje prvu hrišćansku Crkvu kao tajno okupljanje hrišćana radi lomljenja kruha – navodi kako su su prvi hrišćani imali Crkvu iako nisu imali hramove – razlikuje Crkvu kao evharistijsku zajednicu od hrama kao mjesta u kojemu se vrši bogoslužjenje 	– objašnjava povijest nastanka Crkve	– u kratkim crtama prikazuje povijest nastanka Crkve	– prikazuje povijest nastanka Crkve	– tumači povijest nastanka Crkve

KONCEPT B: CRKVA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 1. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik zaključuje da je Crkva blagodatna zajednica Boga i vjernih koja se ostvaruje u svetoj liturgiji.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da se pripadnost Crkvi oduvijek izražavala sudjelovanjem na evharistijskom sabranju – prepoznaje Crkvu kao prostor za ostvarivanje svoje ličnosti u zajedničarenju s bližnjima i trojičnim Bogom koji postaje izvor i punina njegova života – zaključuje da hrišćana nema mimo Crkve jer hrišćanin postoji ponajprije kao član konkretne liturgijske zajednice (parohije) 	– prepoznaje Crkvu kao blagodatnu zajednicu Boga i vjernih	– opisuje da se Crkva kao zajednica Boga i čovjeka ostvaruje u liturgiji	– objašnjava Crkvu kao konkretnu liturgijsku zajednicu	zaključuje da je Crkva blagodatna zajednica Boga i vjernih koja se ostvaruje u svetoj liturgiji
KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 1. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik objedinjuje svjedočanstva biblijskog i svetootačkoga poimanja vjere te povezuje vjeru i nevjerovanje s čovjekovim slobodnim izborom.	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje pojam vjere u Boga u <i>Starome i Novome zavjetu</i> – preispituje fenomen ateizma i agnosticizma – ocjenjuje relacije: vjera – znanje, vjera – bogopoznanje, vjera – čuda, vjera – povjerenje, vjera – ljubav 	– navodi primjere vjere u Boga i na osnovi biblijskih i svetootačkih tekstova otkriva sadržaje odnosa: vjera – znanje, vjera – bogopoznanje, vjera – čuda, vjera – povjerenje, vjera – ljubav	– razlikuje primjere vjere u Boga kod biblijskih ličnosti i na osnovi biblijskih tekstova dovodi u vezu odnose: vjera – znanje, vjera – bogopoznanje, vjera – čuda, vjera – povjerenje, vjera – ljubav	– utvrđuje primjere vjere u Boga kod biblijskih ličnosti i na osnovi biblijskih tekstova procjenjuje odnose: vjera – znanje, vjera – bogopoznanje, vjera – čuda, vjera – povjerenje, vjera – ljubav	– objedinjuje primjere vjere u Boga kod biblijskih ličnosti i na osnovi biblijskih tekstova tumači odnose: vjera – znanje, vjera – bogopoznanje, vjera – čuda, vjera – povjerenje, vjera – ljubav
Učenik prepoznaje vjeru kao put kojim Bog i čovjek idu ususret jedan drugomu. Prvi korak čini Bog. Bog zove, a čovjek se treba odazvati. Novozavjetni tekstovi: Poziv prvih apostola (Mt. 4,18–22), O bogatome mladiću koji „otide žalostan“ (Mt. 19,21–22); Jevr. 11,1 itd. Bog nas najprije poznaje u Hristu. Poznanje Boga kao ličnosti preko Isusa Hrista – Božje otkrivenje.					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 1.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik istražuje biblijsko-svetootačke i antropološke pretpostavke pravoslavnoga poimanja ličnosti. Veza MT IKT B.4.3.	<ul style="list-style-type: none"> – upoznaje osnove pravoslavne antropologije – razlikuje pojmove ličnost i <i>individua</i> – uspoređuje hrišćansko poimanje odnosa između tijela i duše te različita filozofska gledišta – obrazlaže biblijsko i svetootačko poimanje jednakosti i ravnopravnosti spolova 	– navodi osnovne pretpostavke pravoslavnoga poimanja ličnosti	– opisuje osnove pravoslavnoga poimanja ličnosti	– objašnjava poimanje ličnosti iz perspektive pravoslavne antropologije	– tumači pretpostavke i ključne sadržaje pravoslavnoga poimanja ličnosti
<p><i>Učenik na osnovi biblijskih i svetootačkih polazišta opisuje čovjeka kao jedinstvenu psihosomatsku cjelinu. Svaki je čovjek jedinstvena i neponovljiva ličnost. Učenik razlikuje hrišćanski odnos prema tijelu i dualizam grčko-rimske tradicije (propovijed apostola Pavla na Areopagu o vaskrsenju mrtvih (Dap. 17,32) i „Ne znate li da su tjelesa vaša udovi Hristovi... Da je tijelo vaše hram Duha Svetoga“ (1. Kor. 6, 15–19).</i></p> <p><i>Upoznaje da za pravoslavlje ne postoje ljudi ili narodi druge (više ili niže) kategorije.</i></p> <p><i>Susreće se s revolucionarnošću hrišćanske poruke: „Nema više roba ni slobodnoga, nema više muškog ni ženskog, jer ste svi jedan čovjek u Hristu“ (Gal 3,28).</i></p>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 1.3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik objašnjava hrišćansko poimanje smisla života kao pristupanje Izvoru Života, koji je Bog sâm, i vezivanju uza Nj. Veza MT oisr A.4.2.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje pojam hedonizma i različite teorije o blagostanju (individualnom i društvenom) – upoznaje hrišćansko gledište prema kojemu istinske sreće nema bez ljubavi i slobode – susreće se s terminom <i>oboženje</i> – prepoznaje da je svetost dar Božji – ispituje odnose: svetost – etos, svetost – zajednica, svetost – savršenstvo 	– navodi osnove hrišćanskoga poimanja smisla života i sreće	– opisuje hrišćansko poimanje smisla života i sreće	– objašnjava hrišćansko poimanje smisla života i sreće	– usvaja hrišćanske osnove poimanja smisla i sreće
<p><i>Učenik objašnjava da zajednica s Bogom i iskustvo Njegove ljubavi prema čovjeku daje puninu i smisao životu (povezati sa svjedočenjem i stradanjima mučenika). Perspektiva istinske sreće jest u nadilaženju individualizma i egoizma te stupanju u zajednicu s Bogom i bližnjima. U toj zajednici projavljuju se plodovi Duha: ljubav, radost, mir, dugotrpljenje... (Gal. 5, 22–23). Nasuprot tomu stoje nemoć, razočaranja, bezizlaznost...</i></p>					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D.1.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja premeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost Učenik doživljava podvig kao neodvojiv dio hrišćanskoga stvaralaštva.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi primjere koji potvrđuju da su podvig i odgovornost nužni kako bi čovjek postao autentičan stvaratelj na slavu Božju – pronalazi poveznicu između crkvene umjetnosti i blagodati Božje – raspravlja o tome koliko Duh Sveti podvigom oplođuje naše talente, preobražava nas i posvećuje naš život i djela 	– navodi primjere podviga i odgovornosti hrišćanskih umjetnika i svetih otaca koji su tako postali autentični stvaratelji Božji	– pronalazi poveznicu između crkvene umjetnosti i podviga kao preduvjeta pripadanja Crkvi	– raspravlja o tome koliko i kako Bog u umjetnikovu podvigu utječe na njega i njegovo stvaralaštvo	– povezuje podvig u kontekstu umjetničkog izražavanja sa žrtvom, odricanjem i odgovornošću
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D.1.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik obrazlaže da je crkvena umjetnost sastavni dio pravoslavne vjere doživljena iz perspektive ikone carstva Božjega.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava zašto je istina postojanja svijeta, prema hrišćanskom shvaćanju, u zajedništvu s Bogom koje će se potpuno ostvariti u budućnosti – utvrđuje da je hrišćanstvo prepuno simbola, slika koje osim na povijesnu stvarnost upućuju na eshaton – opisuje kako će zajedništvo Boga i čovjeka pridonijeti tomu da stvorena priroda prevlada smrt 	– navodi načine umjetničkog izražavanja prvih hrišćana	– otkriva zašto hrišćani u umjetničkom izražavanju prikazuju događaje kakvi će biti u zajednici s Bogom, koja će se potpuno ostvariti tek u budućnosti	– uspoređuje pravoslavnu i svjetovnu umjetnost te prepoznaje osnovne razlike između njih	– obrazlaže da je crkvena umjetnost sastavni dio pravoslavne vjere doživljena iz perspektive ikone carstva Božjega
Učenik zastupa stajalište da je umjetnost estetski izraz našega postojanja, potreba da se kao bića ostvarimo čineći sebe i svijet ljepšim i boljim. Dokazuje da s pomoću umjetnosti čovjek teži osobni pečat, pečat svojega jedinstvenog i autentičnog postojanja, ostavi na svijetu oko sebe i potvrditi se kao ličnost samim stvaralačkim činom.					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 1.1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik na temelju osobnog iskustva objašnjava karakter bogonadahnutosti <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja.	<ul style="list-style-type: none"> – razvija svijest o kontinuitetu Božjeg otkrivenja u <i>Starome i Novome zavjetu</i> – objašnjava kanon i bogonadahnutost <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja – izvodi zaključak da je za pravilno tumačenje <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja nužna ukorijenjenost u životu Crkve 	– prepoznaje da je osobitost <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja sadržana u bogonadahnutosti	– uz učiteljevu pomoć navodi primjere povezanosti <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja	– samostalno navodi primjere povezanosti <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja	– objašnjava karakter bogonadahnutosti <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja na temelju osobnog iskustva
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 1.2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju devete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava da je Božje otkrivenje čovjeku istodobno poziv u zajednicu s Njim.	<ul style="list-style-type: none"> – nabroja i opisuje glavne događaje iz povijesti spasenja koji potvrđuju Božju prisutnost u svijetu – dovodi u vezu Božju prisutnost u svijetu i Njegovo pojavljivanje s događajima iz povijesti spasenja – raspravlja o važnosti Božje prisutnosti u svijetu za život ljudi – zaključuje da je Božja prisutnost u svijetu u raznim oblicima, preko raznih ličnosti i u različitim povijesnim okolnostima ključna za spasenje ljudi 	– opisuje u osnovnim crtama glavne događaje iz povijesti spasenja koji potvrđuju Božju prisutnost u svijetu	– uz učiteljevu pomoć opisuje glavne događaje iz povijesti spasenja koji potvrđuju Božju prisutnost u svijetu	– samostalno opisuje glavne događaje iz povijesti spasenja koji potvrđuju Božju prisutnost u svijetu	– objašnjava važnost Božje prisutnosti u svijetu za život ljudi
Obraditi film „Tvorevina svjedoči o Tvorcu“. Obraditi tekst starca Kleope „Veliki je Bog“.					

KONCEPT A: LITURGIJA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik povezuje starozavjetno izvješće o praroditeljskome (prvorodnom, istočnom) grijehu i sudjelovanje na liturgiji s vlastitim spasenjem.	<ul style="list-style-type: none"> – tumači praroditeljski (prvorodni, istočni) grijeh kao odvajanje od Boga nasuprot liturgiji, koja je vrhunac zajedništva svih sa Bogom – zaključuje da se liturgijskim zajedništvom prevladavaju posljedice praroditeljskoga grijeha (odvajanje od Boga, disharmonija između čovjeka i prirode i čovjeka u samome sebi te naposljetku smrt) 	– u kratkim crtama objašnjava važnost sudjelovanja na liturgiji za vlastito spasenje	– objašnjava važnost sudjelovanja na liturgiji za vlastito spasenje	– prosuduje važnost sudjelovanja na liturgiji za vlastito spasenje u kontekstu praroditeljskoga (prvorodnog, istočnog) grijeha	– povezuje starozavjetno izvješće o praroditeljskome (prvorodnom, istočnom) grijehu i sudjelovanje na liturgiji s vlastitim spasenjem
Učenik zaključuje da svatko od nas ima priliku ispraviti grijeh praroditelja Adama i Eve tako što će sudjelovati na liturgiji i ostvariti svoju slobodu kao zajednicu s Bogom.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik tumači Stari zavjet u novozavjetnome bogoslužbenom kontekstu.	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje upotrebu starozavjetnih spisa u bogoslužjenju – povezujući Dekalog s novozavjetnim zapovijedima ljubavi i molitvom Gospodnjom tumači ih u liturgijskom kontekstu – objašnjava uporabu biblijskih tekstova, riječi, slika i simbola u bogoslužjenju 	– uz učiteljevu pomoć pronalaži vezu između Staroga zavjeta i novozavjetnoga bogoslužbenog konteksta	– samostalno pronalaži vezu između Staroga zavjeta i novozavjetnoga bogoslužbenog konteksta	– uz učiteljevu pomoć tumači Stari zavjet u novozavjetnome bogoslužbenom kontekstu	– samostalno tumači Stari zavjet u novozavjetnome bogoslužbenom kontekstu
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 2. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik povezuje smisao starozavjetnih žrtava i blagdana s Hristovom žrtvom, liturgijom i novozavjetnim blagdanima.	<ul style="list-style-type: none"> – uspoređuje starozavjetne žrtve i blagdane s liturgijskom žrtvom (sve starozavjetne žrtve bile su prasluka Hristove žrtve, posljednje krvne žrtve; svi starozavjetni blagdani ostvaruju ispunjenje i dobivaju nov, dublji smisao u liturgiji) – tumači smisao starozavjetnih događaja i liturgije u odnosu na carstvo Božje 	– u kratkim crtama prikazuje sličnosti starozavjetnih žrtava i blagdana s Hristovom žrtvom, liturgijom i novozavjetnim blagdanima	– uspoređuje starozavjetne žrtve i blagdane s Hristovom žrtvom, liturgijom i novozavjetnim blagdanima	– objašnjava smisao starozavjetnih žrtava i blagdana te smisao Hristove žrtve, liturgije i novozavjetnih blagdana	– povezuje smisao starozavjetnih žrtava i blagdana s Hristovom žrtvom, liturgijom i novozavjetnim blagdanima

KONCEPT B: CRKVA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Crkva učenik izvodi zaključak da je početak ostvarivanja Crkve u vremenu, odnosno povijesti, otkrivenje Boga Abrahamu.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje početak starozavjetne Crkve kao sabranja naroda oko jedne ličnosti – povezuje javljanje Boga Abrahamu (kao konkretnoj ličnosti oko koje je okupljena zajednica naroda) s Crkvom – izvodi zaključak da je starozavjetna Crkva ikona i prasluka sabranja oko Hrista u Crkvi 	– prepoznaje početak ostvarivanja Crkve u vremenu, odnosno povijesti	– opisuje starozavjetnu Crkvu	– objašnjava početak ostvarivanja Crkve u vremenu, odnosno povijesti	– izvodi zaključak da je početak ostvarivanja Crkve u vremenu, odnosno povijesti, otkrivenje Boga Abrahamu
<i>Učenik na osnovi istraživanja starozavjetnih događaja i ličnosti (babilonska kula, Noa i potop, Abraham, Izak, Jakov itd.) Zaključuje da su oni ispunjeni u ličnosti Gospoda Isusa Hrista.</i>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B.2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Crkva učenik prepoznaje da je Crkva živi saborni organizam, Tijelo Hristovo i ikona carstva Božjega.	<ul style="list-style-type: none"> – nabraja sve dionike Crkve kao sabornoga, živog organizma čija je glava Hrist – opisuje Crkvu kao zajednicu ljubavi Boga, čovjeka i prirode – izvodi zaključak da je hrišćanstvo prije svega Crkva, a ne samo religija 	– opisuje pravoslavno shvaćanje Crkve	– opisuje Crkvu kao Tijelo Hristovo	– objašnjava da Crkvu činimo svi mi kad se saberemo na liturgiji	– identificira sebe kao jedan od udova Tijela Hristova

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C.2.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik tumači biblijsku povijest o stvaranju svijeta i povezuje ju s ciljem Božjega stvaranja.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje da svijet postoji zato što je Bog htio da postoji – On ga stvara iz ljubavi i slobodno, prevodi ga iz nebića u biće – zaključuje da se cilj stvaranja svijeta ostvaruje u jedinstvu Boga i stvorene prirode radi njezina besmrtnog postojanja – zaključuje da je stoga svijet mogao i ne postojati, a obzirom na to da je stvoren, to znači da je i smrtan te da samo u zajednici s Bogom može postati besmrtan 	– opisuje biblijsko svjedočanstvo stvaranja svijeta i ističe da Bog nije stvorio svijet iz nužnosti, nego iz ljubavi i slobodno	– tumači tajnu Božjega stvaranja svijeta i objašnjava da Bog nije stvorio svijet iz nužnosti, nego iz ljubavi i slobodno	– razlikuje uzroke stvaranja svijeta i posljedice stvaranja prirode iz nebića te govori zašto priroda ne može biti vječna izvan zajednice s Bogom	– zaključuje da stvorena priroda može postojati jedino u neprekidnoj zajednici slobode s Bogom i povezuje da će vječni život tvorevine biti u sjedinjenju Boga i čovjeka u Sinu Božjemu
Učenik povezuje ključne realnosti hrišćanskoga poimanja stvaranja svijeta: stvoreno – nestvoreno, vječno – prolazno, na temelju kojih razlikuje antičko i hrišćansko poimanje stvaranja svijeta, ali i povijesti (ciklično shvaćanje, pravolinijsko i, na kraju, hrišćansko).					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C.2.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik tumači biblijsko poimanje stvaranja čovjeka prema ikoni i podobiju Božjemu i predočava da se čovjekov promašaj (griješ) sastoji u odvajanju od zajednice s Bogom.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje da stvaranje čovjeka <i>prema obrazu i podobiju</i> (slici i prilici) znači da je stvoren kao slobodno biće; čovjek je počašćen božanskim likom, stvoren je za besmrtnost – pretpostavlja da je prvi čovjek (Adam i Eva), odbacivši Božju zapovijed, objavio svoju slobodu negativno u odnosu na Boga i odbio zajednicu s Njime – objašnjava pravoslavno poimanje svete tajne braka 	– prepričava svojim riječima biblijski izvještaj o stvaranju čovjeka (Adama i Eve) i sažima biblijsku povijest praroditeljskoga grijeha	– tumači tajnu Božjega stvaranja čovjeka i objašnjava posljedice čovjekova prekida zajednice s Bogom	– razlikuje uzroke stvaranja čovjeka i posljedice stvorenosti te odgovara zašto čovjek ne može biti besmrtan izvan zajednice s Bogom	– zaključuje da je ljudska priroda po sebi smrtna zato što je stvorena, pa ne sadržava sile koje bi joj same po sebi osigurale besmrtnost, i povezuje da će vječni život biti moguć tek u sjedinjenju Boga i čovjeka u ovaploćenome Bogu Logosu
Učenik povezuje ključne realnosti hrišćanskoga poimanja stvaranja čovjeka: stvoreno – nestvoreno, smrtnost – besmrtnost, ikona - podobije. Čovjek treba tvar prinositi Tvorcu. To je njegova služba – liturgija. Jedinstvo čovjeka s Bogom jedini je način za prevladavanje smrti. Praroditeljski grijeh u svjetlu bogoslužbenih tekstova. I bez obzira na to što je Adam odbio					

<p><i>zajednicu s Bogom, Bog nije odustao od prvobitnoga plana, nego ponovno preko čovjeka – Novog Adama, Isusa Hrista – uspostavlja zajednicu. Učenik tumači smisao riječi da je čovjek stvoren privremeno manjim od anđela. Upoznaje biblijsko i hrišćansko poimanje pojmova ljubav (lični karakter) – eros – seksualnost (prirodno kretanje), osobito imajući na umu adolescentsko ponašanje kao psihološki najdinamičnije životno razdoblje.</i></p>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 2. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik objedinjuje hrišćansko poimanje stvaranja svijeta i čovjeka, a shvaćanje čovjekova naznačenja povezuje sa suvremenim ekološkim problemom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje vezu između teologije i ekologije te plodove njihova susreta – ističe da je zemlja zajednički dom koji nam je povjerio Tvorac, zbog čega je nezaobilazna tema za teološko promišljanje – upoznaje sadržaj i smisao stvaranja čovjeka kao krune svega stvorenoga – prepoznaje da je služba čovjeka da bude spasilac tvorevine – povezuje čovjekovo naznačenje (iz pravoslavne perspektive i drugih perspektiva) sa suvremenim ekološkim problemom – veza MT Održivi razvoj 4.1.3. – zaključuje da je cilj ekologije očuvanje svijeta – ocjenjuje da je Zemlja mnogo puta doživjela različite prirodne kataklizme, ali danas je prvi put ugrožava njezin stanar – čovjek. 	<ul style="list-style-type: none"> – otkriva vezu između teologije i ekologije 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava vezu između teologije i ekologije 	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje vezu između ekološkoga problema i čovjekova otuđenja od Boga 	<ul style="list-style-type: none"> – odmjerava kolika je čovjekova uloga u suvremenom ekološkom izazovu i doprinos (individualni i društveni) njegovu ublažavanju te konačnom prevladavanju
<p><i>Učenik objedinjuje hrišćansko poimanje svijeta i službu koju čovjek ima u njemu. Liturgija je prinos darova zemlje Tvorcu, „Tvoje od Tvojih“. Suvremeni ekološki problem učenik promatra kao posljedicu čovjekove otuđenosti od Boga (zloporaba tvorevine, odgovorniji odnos prema prirodi itd.), a kroz prizmu cilja Božjega stvaranja svijeta. Kao hrišćani živimo u vjeri da je sve što je od Boga stvoreno dobro i da će biti preobraženo. Učenik tumači smisao svetootačkoga poimanja čovjeka kao makrokozmosa u mikrokozmosu.</i></p>					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja premeta pravoslavni vjeronauk u domeni Podvig i umjetnost učenik predočava važnost podviga za crkvenu umjetnost i doživljavanja svojega načina života iz perspektive ikone carstva Božjega.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje da je umjetnost u pravoslavnoj hrišćanskoj tradiciji blisko povezana s osobnim podvigom – obrazlaže teze da je težnja za stvaralaštvom, razvojem i unaprjeđivanjem vjerske kulture i crkvene umjetnosti neraskidiva od osobnoga podviga i svetopredanjske askeze – procjenjuje koliko podvig i umjetnost potiču čovjeka da teži liturgijskom uzrastanju u vjeri i ljubavi – iznosi stajalište o tome koliko je važno živjeti aktivan liturgijski život i doživljavati svoj život iz perspektive ikone carstva Božjega 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje da je umjetnost u pravoslavnoj hrišćanskoj tradiciji blisko povezana s osobnim podvigom i svetopredanjskom askezom 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je umjetnost u kontekstu podviga kao liturgijskog etosa estetski izraz našega postojanja, potreba da se kao bića ostvarimo čineći sebe i svijet ljepšim i boljim 	<ul style="list-style-type: none"> – dokazuje da umjetnošću i osobnim podvigom čovjek teži osobni pečat, pečat svojega jedinstvenog i autentičnog postojanja, ostaviti na svijetu oko sebe i potvrditi se kao ličnost samim stvaralačkim činom 	<ul style="list-style-type: none"> – predočava koliko podvig i umjetnost potiču čovjeka da teži liturgijskom uzrastanju u vjeri i ljubavi
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D.2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik prepoznaje vrijednost i važnost crkvene glazbe i uspoređuje u širem smislu glavne stilove crkvene arhitekture.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi različite načine glazbenog izražavanja u Crkvi – opisuje bizantsko srpsko srednjovjekovno i suvremeno crkveno pojanje – imenuje glavne stilove u arhitekturi – objašnjava povijesne okolnosti u kojima su nastajali pojedini stilovi gradnje – uspoređuje arhitekturu starozavjetnih hramova i bogoslužbenih prostora (skinija) s crkvenom arhitekturom 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje glavna obilježja crkvenoga pojanja i njegove najpoznatije predstavnike – nabraja stilove gradnje u crkvenom graditeljstvu i glavne oblike hrišćanskih hramova 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kada su i pod kojim uvjetima nastajali pojedini stilovi i načini izvedbe u crkvenoj glazbi – ističe da su bizantske crkve uzor u crkvenom graditeljstvu Pravoslavne Crkve i da su određeni stilovi u pravoslavnoj crkvenoj arhitekturi nastajali pod utjecajem raznih kultura i civilizacija 	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje određene stilove i načine izvedbe u crkvenoj glazbi – otkriva da su pravoslavni hramovi na područjima različitih država tijekom povijesti morali biti građeni u duhu težnji tadašnje svjetovne vlasti 	<ul style="list-style-type: none"> – uspoređuje određene stilove i načine izvedbe u crkvenoj glazbi – procjenjuje koliko hrišćanska arhitektura slični stilovima u drugim vjerskim zajednicama
Učenik zaključuje da je umjetnost najprofinjeniji izraz našega postojanja, suptilna unutarnja intuicija sposobna slušati tih glas Duha Božjega i slijediti ga.					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 2. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik istražuje mesijansku ideju kao cilj starozavjetnih iščekivanja.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje biblijsko izvješće o praroditeljskome (istočnom, prvorodnom) grijehu i protoevanđelje (1. Moj. 3,15) sa Spasiteljem – otkriva mesijansku ideju u starozavjetnim pričama o Noi i arci, Abrahamu, Izaku, Jakovu... – ističe neprestanu Božju brigu koja se očituje u tome da ne ostavlja narod bez proroka i predvodnika – izdvaja Mojsija kao spasioca Hebreja iz egipatskoga ropstva i u smislu praslrike povezuje ga s Hristom Spasiteljem 	– opisuje starozavjetne događaje u kojima je vidljiva mesijanska ideja	– u osnovnim crtama objašnjava starozavjetne događaje u kojima je vidljiva mesijanska ideja	– samostalno i precizno objašnjava starozavjetne događaje u kojima je vidljiva mesijanska ideja	– istražuje mesijansku ideju kao cilj starozavjetnih iščekivanja
Učenik istražuje tekst starozavjetnih proroka Izaije, Danijela i drugih te uz učiteljevu pomoć tumači pojedina mesijanska mjesta u kontekstu evanđeoskog izvješća o rođenju, životu, stradanju i vaskrsenju Hristovu.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E.2. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju desete godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik tumači ličnosno otkrivanje Božje u <i>Starome zavjetu</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – tumači starozavjetne praslrike novozavjetnih ličnosti – povezuje priču o gradnji babilonske kule s novozavjetnom Crkvom (nijedna zajednica osim Crkve ne vodi prema sjedinjenju s Bogom) – objašnjava događaj Jakovljeva hrvanja s Bogom (Izrael) – ističe Mojsijev lični odnos s Bogom (Jahve) 	– opisuje pojedine događaje koji pokazuju lično otkrivanje Božje u <i>Starome zavjetu</i>	– uz pomoć nastavnika opisuje događaje koji pokazuju lično otkrivanje Božje u <i>Starom zavjetu</i>	-samostalno opisuje događaje koji pokazuju lično otkrivanje Božje u <i>Starom zavjetu</i>	-tumači lično otkrivanje Božje u <i>Starom zavjetu</i>
Učenik uspoređuje i povezuje s mitologijom i filozofskim gledištima odnosno kako se bog(ovi) otkriva(ju) čovjeku i kako se odnose prema njemu. Učenik raspravlja o tome koliko je čovjek bio aktivan i slobodan u odnosu prema bogu ili bogovima.					

KONCEPT A: LITURGIJA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 3. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik objašnjava zašto je svaka zajednička trpeza (liturgija) izraz zajedništva s Hristom.	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje liturgiju s tajnom večerom na kojoj je Hristos ustanovio način zajedništva s nama do svršetka vijeka – dovodi u vezu poredak na tajnoj večeri s poretkom na liturgiji (molitva – pjevanje – pouka – blagodarenje – pričesće) – zaključuje da pričesćem i mi postajemo dionici tajne večere jer liturgija nije samo sjećanje nego ponovni doživljaj i događaj tajne večere 	– ističe da je svaka zajednička trpeza (liturgija) izraz zajedništva s Hristom	– u kratkim crtama prikazuje da je svaka zajednička trpeza (liturgija) izraz zajedništva s Hristom	– tumači svaku zajedničku trpezu (liturgiju) kao izraz zajedništva s Hristom	– objašnjava zašto je svaka zajednička trpeza (liturgija) izraz zajedništva s Hristom
Tumačiti s liturgijskim smislom evanđeoski izvještaj o putu u Emaus – prepoznavanje u lomljenju kruha.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 3. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik povezuje tekst liturgije s cjelokupnim domostrojem spasenja i svetim tajnama.	<ul style="list-style-type: none"> – zaključuje da liturgijski tekst <i>Anafore sv. Vasilija Velikoga</i> pruža osnovu za razumijevanje cjelokupnoga domostroja spasenja – povezuje događaj preobraženja s pjesmom <i>Vidjesmo svjetlost istinitu</i> – prikazuje liturgiju kao svetajnu Crkve, u kojoj sve tajne ostvaruju svoj smisao 	– prepoznaje vezu između teksta liturgije i cjelokupnoga domostroja spasenja te svetih tajni	– objašnjava vezu između teksta liturgije i cjelokupnoga domostroja spasenja te svetih tajni	– uz učiteljevu pomoć povezuje tekst liturgije s cjelokupnim domostrojem spasenja i svetim tajnama	– samostalno povezuje tekst liturgije s cjelokupnim domostrojem spasenja i svetim tajnama

KONCEPT A: LITURGIJA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 3. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauka u konceptu Liturgija učenik zaključuje da je liturgija tajna Božje prisutnosti u svijetu i našeg ulaska u carstvo Božje te pokazuje načine hrišćanskog djelovanja u društvu. Veza MT IKT B.5.3.	– prikazuje tajnu Hristovu kao izraz suradnje između Boga i čovjeka (Bog uvijek poštuje čovjekovu slobodu) – povezuje liturgijski život sa shvaćanjem tajne Hristove i carstvom Božjim (poštuje slobodu drugih i njihovo mišljenje; pomaže potrebitima)	– opisuje liturgiju, tajnu Božje prisutnosti u svijetu i naš ulazak u carstvo Božje – odobrava načine hrišćanskoga djelovanja u društvu	– uz učiteljevu pomoć dovodi u vezu liturgiju, tajnu Božje prisutnosti u svijetu i naš ulazak u carstvo Božje – usvaja načine hrišćanskoga djelovanja u društvu	– samostalno dovodi u vezu liturgiju, tajnu Božje prisutnosti u svijetu i naš ulazak u carstvo Božje – slijedi predložene načine hrišćanskoga djelovanja u društvu	– zaključuje da je liturgija tajna Božje prisutnosti u svijetu i našeg ulaska u carstvo Božje – pokazuje načine hrišćanskoga djelovanja u društvu
Sadržaje bi trebalo obraditi koristeći se liturgijskim tekstovima.					

KONCEPT B: CRKVA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 3.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik upoznajući svetotajinski život Crkve izvodi zaključak da Duh Sveti konstituira Crkvu.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje djelatnost Duha Svetoga u sjedinjenju ljudi i stvorene prirode s Bogom – objašnjava da zajednicu s Hristom ljudi mogu ostvariti jedino uz pomoć Duha Svetoga koji konstituira Crkvu kao konkretnu liturgijsku zajednicu – prepoznaje krštenje i miropomazanje kao tajne ulaska u Crkvu 	– definira ulogu Duha Svetoga u konstituiranju Crkve	– obrazlaže kako Duh Sveti konstituira Crkvu	– tumači djelatnost Duha Svetoga u svetotajinskom životu Crkve	– izvodi zaključak da Duh Sveti konstituira Crkvu
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 3.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Crkva učenik zastupa stajalište da je jedna, sveta, saborna i apostolska Crkva konkretna liturgijska zajednica vođena jednim episkopom.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava pojam jedne, svete, saborne i apostolske Crkve – objašnjava apostolsko prejemstvo u Crkvi u kontekstu liturgije i carstva Božjega – zaključuje da Crkva vidljivim radnjama rukopoloženja nastavlja svoje nepromjenljivo povijesno trajanje s Duhom Svetim 	– prepoznaje jednu, svetu, sabornu i apostolsku Crkvu	– opisuje jednu, svetu, sabornu i apostolsku Crkvu kao konkretnu liturgijsku zajednicu vođenu jednim episkopom	– zaključuje da apostolsko prejemstvo, nasljedstvo u Crkvi, podrazumijeva neprekidni povijesni kontinuitet jedne, svete, saborne i apostolske Crkve te Hristovu prisutnost u njoj u povijesti	– zastupa stajalište da je konkretna liturgijska zajednica vođena jednim episkopom, jedna, sveta, saborna i apostolska Crkva

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 3.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik povezuje tajnu ovaploćenoga Boga, u kojemu je tajna čovjeka dobila svoju vječnu vrijednost, i objedinjuje ju s tajnom domostroja spasenja koje je mogao izvršiti jedino Bog Tvorac.	<ul style="list-style-type: none"> – zaključuje da je Hrist Sin Božji i sin čovječji – istiniti Bog i istiniti čovjek; rođen, a ne stvoren – povezuje značenje Hristove ličnosti i spasenja svijeta i čovjeka 	<ul style="list-style-type: none"> – navodi da su u ličnosti Isusa Hrista sjedinjene dvije prirode (božanska i čovječanska) i otkriva da je spasenje svijeta moguće jedino s ličnošću ovaploćenoga Logosa 	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje postojanje božanske i čovječanske prirode ovaploćenoga Logosa i dovodi u vezu spasenje svijeta sa ovaploćenim Sinom Božjim 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je Isus Hristos istiniti Bog i istiniti čovjek i utvrđuje važnost spasenja svijeta i čovjeka u Hristu 	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje tajnu ovaploćenoga Boga, u kojemu je čovjekova tajna dobila svoju vječnu vrijednost, i objedinjuje ju s tajnom domostroja spasenja koje je mogao izvršiti jedino Bog Tvorac
Učenik tajnu spasenja svijeta i čovjeka neodvojivo vezuje uz Hrista, a tajna domostroja spasenja zajedničko je djelo Svete Trojice. Oslanja se na tekst prologa Evanđelja po Jovanu i tumači značenja Hristovih imena: Novi Adam, Mesija, Logos, Emanuil.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 3.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik istražuje značenja pojma sveštenost života i dovodi ga u vezu sa svakodnevnim životom i odnosom prema Bogu, bližnjem i tvorevini. Veza MT IKT B.5.3. Veza MT oisr B.5.1.	<ul style="list-style-type: none"> – ističe evanđeoski smisao pokajanja i praštanja upućujući na primjer Hrista čiji je život ispunjen bezuvjetnom ljubavlju prema svakom čovjeku – prepoznaje da pojam života ima središnje mjesto u hrišćanskom učenju – razlikuje stupnjeve etičke zrelosti: strah, plaća, ljubav – izdvaja i ističe ljubav koja treba osmišljavati odnose prema Bogu i drugom čovjeku – upoznaje značenja sekularizacije (odnose između svetog i profanog), neopoganizma i ciljeve djelovanja destruktivnih kultura 	<ul style="list-style-type: none"> – pronalazi dojmljive primjere pokajanja i nabroja stupnjeve etičke zrelosti kao motive u osobnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> – uz učiteljevu pomoć navodi dojmljive primjere pokajanja i svojim riječima opisuje stupnjeve etičke zrelosti kao motive u osobnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno navodi dojmljive primjere pokajanja i razlikuje stupnjeve etičke zrelosti kao motive u osobnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava primjere pokajanja i uspoređuje stupnjeve etičke zrelosti kao motive u osobnom životu
Učenik razvija smisao hrišćanskog etosa na temelju zapovijedi Božjih o ljubavi prema Bogu i ljubavi prema bližnjemu oslanjajući se na ulomke novozavjetnih tekstova (posebno kod sv.					

<i>Jovana Bogoslova), ali i na konkretne primjere djelatne i žrtvene ljubavi svetitelja Božjih. Pogled na ubojstvo, samoubojstvo, smrtnu kaznu, holokaust i probleme bioetike (eutanzija, kloniranje, kremiranje, abortus, umjetna oplodnja...). Hristos: „Ja sam put i istina i život“ (Jn. 14,6).</i>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 3.3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik sabire bogoslovska značenja ikone i objedinjuje biblijsko i svetootačko viđenje ljepote s funkcijom ikone u Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – istražuje teološke osnove crkvenoga slikarstva i značenje pojma ikona – prepoznaje da se na ikonama pojavljuju povijesna i eshatološka dimenzija – navodi da ikona blagovijesti buduće carstvo Božje 	<ul style="list-style-type: none"> – navodi osnovne razlike između poimanja slike i ikone i uz učiteljevu pomoć opisuje da je ikona u Crkvi izraz vjere – Crkve izražene likovnom formom – Biblija za nepismene 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje osnovne razlike između slike i ikone te samostalno opisuje da je ikona u Crkvi izraz vjere – Crkve izražene likovnom formom – Biblija za nepismene 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje osnove pravoslavne ikonografije i povezuje liturgijsko, kozmičko, odgojno, mistično i moralno značenje ikone 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava osnove pravoslavne ikonografije i usvaja liturgijsko, kozmičko, odgojno, mistično i moralno značenje ikone
<i>Učenik svojim riječima opisuje tajnu ovaploćenja Hristova koja pruža temelj ikonografiji i uz učiteljevu pomoć prepoznaje ključne elemente pravoslavne ikonografije: obrnutu perspektivu, ulogu svjetlosti na ikoni, asimetiriju (upućuje na ikonu Hrista Spasitelja sinajskog manastira), sekundarnost psiholoških i estetskih elemenata (uspoređuje studeničko raspeće i raspeće umjetnika talijanske renesanse). „Čast i poklonjenje“ – tekst Orosa VII. Vaseljenskoga sabora.</i>					
KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 3.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta pravoslavni vjeronauk u domeni Podvig i umjetnost učenik analizira povezanost poruka iz života (žitija) svetih s liturgijskom zajednicom u Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da hrišćanski podvig gradi Crkvu kao liturgijsku zajednicu mnogih oko Hrista i u Hristu – ističe da je podvig odricanje od sebe i svoje individualnosti – otkriva da je podvig ostvarenje sebe u zajednici s drugim čovjekom, prirodom i Bogom prinošenjem tvorevine Bogu – vjerno tekstu preporučava obrađene sadržaje iz života svetih koji upućuju na to da hrišćanski podvig gradi Crkvu kao liturgijsku zajednicu mnogih oko Hrista i u Hristu 	<ul style="list-style-type: none"> – navodi tekstove iz života (žitija) svetih koji potvrđuju da je osobni podvig odricanje od svoje volje i ostvarivanje sebe u zajednici s drugim čovjekom, prirodom i Bogom 	<ul style="list-style-type: none"> – vjerno tekstu preporučava neke temeljne sadržaje iz života svetih koji upućuju na to da hrišćanski podvig gradi Crkvu kao liturgijsku zajednicu mnogih oko Hrista i u Hristu 	<ul style="list-style-type: none"> – vjerno tekstu preporučava većinu obrađenih sadržaja iz života svetih koji upućuju na to da hrišćanski podvig gradi Crkvu kao liturgijsku zajednicu mnogih oko Hrista i u Hristu 	<ul style="list-style-type: none"> – analizira povezanost poruka iz života (žitija) svetih s liturgijskom zajednicom u Crkvi
<i>Preporučuje se navesti primjere svetitelja dvadesetoga stoljeća.</i>					

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 3. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik iznosi stajalište o tome koliko starogrčka, renesansna, suvremena i pravoslavna umjetnost pridonose razvoju ličnosti, ispunjenju smisla života i predstavljanju konkretnih događaja iz povijesti Crkve iz perspektive carstva Božjega.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ikone Hristova raspeća i vaskrsenja predstavljene u pravoslavnoj ikonografiji – objašnjava osnovna obilježja starogrčke, renesansne, suvremene i pravoslavne umjetnosti, istražuje sličnosti i razlike među njima te iznosi svoje stajalište o tome kako svaka od njih prikazuje povijesne događaje koji su se zbili u Crkvi 	– navodi glavne odlike ikona Hristova raspeća i vaskrsenja predstavljene u pravoslavnoj ikonografiji	– opisuje glavna obilježja starogrčke, renesansne, suvremene i pravoslavne umjetnosti	– prepoznaje specifičnosti svakog od navedenih stilova umjetnosti	– iznosi svoje stajalište o tome koliko svaka od navedenih umjetnosti pridonosi razvoju ličnosti, ispunjenju smisla života i prikazivanju konkretnih događaja iz povijesti Crkve iz perspektive carstva Božjega
KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 3. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik zastupa stajalište da primjere Božjeg otkrivenja nalazimo u <i>Svetome pismu</i> i svetome predanju koje se prenosi i čuva u Crkvi te da se Bog neprestano otkriva ljudima.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi glavne ličnosti iz povijesti spasenja koji su bili izabranici Božji i prenositelji svijetu Božjeg otkrivenja – raspravlja o nastanku i važnosti svetoga predanja za crkvenu zajednicu i život Crkve tijekom povijesti – zaključuje da su biblijske ličnosti poput Noe, Abrahama, Mojsija itd. Bile izabranici Božji koji su primali i dalje bogonadahuto predavali Njegovo otkrivenje svijetu – raspravlja o tome ima li danas izabranika Božjih i koji su kriteriji da bismo prepoznali nekoga kao izabranika Božjega 	– u osnovnim crtama opisuje glavne ličnosti iz povijesti spasenja koje su bile izabranici Božji, svjedoci i prenositelji poruka Božjeg otkrivenja	– prepoznaje da izvor Božjeg otkrivenja nalazimo u <i>Svetome pismu</i> i svetome predanju koje se prenosi i čuva u Crkvi te da se Bog neprestano otkriva ljudima	– obrazlaže važnost Božjeg otkrivenja koje se nalazi u <i>Svetome pismu Staroga</i> i <i>Novoga zavjeta</i> te svetoga predanja Crkve	– zastupa stajalište da primjere Božjeg otkrivenja nalazimo u <i>Svetome pismu</i> i svetom predanju koje se prenosi i čuva u Crkvi te da se Bog neprestano otkriva ljudima

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 3. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju jedanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik povezuje evanđeoske događaje i Hristove priče sa životom Crkve i zastupa vrijednosti molitve, vjere, pričešća i milosrđa izražene u Hristovim riječima i djelima.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi biblijske tekstove koji govore o vrijednostima molitve, vjere, pričešća i milosrđa – nabroja i opisuje evanđeoske događaje Hristovih čudesnih iscjeljenja bolesnika i drugoga nadnaravnog djelovanja – prepričava biblijske tekstove: <i>O vjeri i molitvi</i> (Mk. 11,23–26), <i>Tajna večera</i> (Mk. 14,22–24) i <i>O udovičinoj lepti</i> (Mk. 12, 41–44) – navodi i objašnjava smisao iscjeljenja i uopće čudesu u povijesti Crkve – povezuje život crkve u prvim hrišćanskim vremenima sa životom Crkve u suvremenim okolnostima 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje evanđeoske događaje i Hristove priče sa sadašnjim životom Crkve – prepoznaje vrijednosti molitve, vjere, pričešća i milosrđa izražene u Isusovim riječima i djelima 	<ul style="list-style-type: none"> – u osnovnim crtama objašnjava evanđeoske događaje i Hristove priče sa sadašnjim životom Crkve – prihvata vrijednosti molitve, vjere, pričešća i milosrđa izražene u Isusovim riječima i djelima 	<ul style="list-style-type: none"> – uspoređuje evanđeoske događaje i Hristove priče sa sadašnjim životom Crkve – slijedi vrijednosti molitve, vjere, pričešća i milosrđa izražene u Isusovim riječima i djelima 	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje evanđeoske događaje i Hristove priče sa sadašnjim životom Crkve – zastupa vrijednosti molitve, vjere, pričešća i milosrđa izražene u Hristovim riječima i djelima
KONCEPT A: LITURGIJA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 4. 1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik objedinjuje različito znanje o elementima svete liturgije i liturgijskoga molitvenog opita.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje elemente liturgije (liturgijski prostor, vrijeme, darovi, službe) i tumači njihov međusobni odnos – dovodi u vezu tekst liturgijskih molitava s elementima svete liturgije 	<ul style="list-style-type: none"> – svojim riječima opisuje elemente svete liturgije i osnovne liturgijske molitve 	<ul style="list-style-type: none"> – u kratkim crtama prikazuje elemente svete liturgije i tekst liturgijskih molitava 	<ul style="list-style-type: none"> – tumači elemente i strukturu svete liturgije u kontekstu liturgijskih molitava 	<ul style="list-style-type: none"> – objedinjuje različito znanje o elementima svete liturgije i liturgijskoga molitvenog opita

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 4. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik kombinira teorijsko znanje s prakticiranjem vjere aktivnim dioništvom u liturgijskoj zajednici.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje liturgijski pristup (sjedinenje s Bogom u pričešću) od drugih (teorijskih) pristupa Bogu – zaključuje da aktivnim sudjelovanjem u liturgijskoj zajednici stječemo smjelost prema Bogu – aktivno sudjeluje u liturgiji 	<ul style="list-style-type: none"> – djelomično povezuje teorijsko znanje o liturgiji s prakticiranjem vjere i spreman je postati aktivni dionik liturgijske zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> – djelomično povezuje teorijsko znanje o liturgiji s prakticiranjem vjere pasivnim sudjelovanjem na liturgiji 	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje teorijsko znanje o liturgiji s prakticiranjem vjere pasivnim sudjelovanjem na liturgiji 	<ul style="list-style-type: none"> – povezuje teorijsko znanje o liturgiji s prakticiranjem vjere aktivnim sudjelovanjem na liturgiji
<i>Na temelju tumačenja pojedinih liturgijskih tekstova (molitava) učenik može uvidjeti važnost ličnoga susreta s Bogom.</i>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD A. 4. 3	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Liturgija učenik liturgijskim molitvama utvrđuje trijadološki, eshatološki i kozmološki karakter liturgije te odgovorno djeluje u svijetu prema liturgijskom etosu.	<ul style="list-style-type: none"> – tumači liturgiju kao projavu Svete Trojice – zaključuje da je liturgija događaj kojim cijela stvorena priroda dobiva vječni život u zajednici s Bogom – zaključuje da se život u Crkvi (liturgiji) proteže na život u cjelokupnosti i da je svaki čovjek odgovoran Tvorcu za prinošenje prirode – utvrđuje da kao dionik liturgijske zajednice treba biti društveno odgovoran (socijalno osjetljiv, ekološki osviješten...) 	<ul style="list-style-type: none"> – svojim riječima opisuje trijadološki, eshatološki i kozmološki karakter liturgije – prihvaća predložene načine djelovanja u svijetu prema liturgijskom etosu 	<ul style="list-style-type: none"> – u kratkim crtama prikazuje trijadološki, eshatološki i kozmološki karakter liturgije – ponaša se u skladu s predloženim načinima djelovanja u svijetu prema liturgijskom etosu 	<ul style="list-style-type: none"> – tumači trijadološki, eshatološki i kozmološki karakter liturgije – predlaže načine djelovanja u svijetu prema liturgijskom etosu 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno utvrđuje trijadološki, eshatološki i kozmološki karakter liturgije – odgovorno djeluje u svijetu prema liturgijskom etosu

KONCEPT B: CRKVA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 4.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavlje vjeronauka u konceptu Crkva učenik zaključuje da je Crkva ikona Svete Trojice; Istražuje crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a (Srpske pravoslavne Crkve).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje svaku pomjesnu crkvu kao punu Crkvu, a ne samo dio Crkve – objašnjava da se jedinstvo Crkve na vaseljenskoj razini ostvaruje u episkopu i liturgiji – ističe da Crkva nije univerzalna i bezlična, nego konkretna liturgijska zajednica, pod jednim episkopom, koja tada pretpostavlja zajednicu sa svim drugim crkvama – zaključuje da su svi episkopi međusobno ravnopravni i da nijedan episkop nije iznad drugoga, odnosno da nijedna pomjesna crkva nije iznad druge – objašnjava ustrojstvo SPC-a 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje Crkvu kao ikonu Svete Trojice – prepoznaje crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kako je Crkva ikona Svete Trojice – opisuje crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je način postojanja Crkve ikona postojanja Svete Trojice – ističe crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a 	<ul style="list-style-type: none"> – zaključuje da je Crkva ikona Svete Trojice – istražuje crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a
<p><i>Učenik prepoznaje jedinstvo Crkve u episkopu i evharistiju na osnovi opisa hirotonije (rukopoloženja) episkopa kao načelnika jedne liturgijske zajednice, bez kojega nema Crkve, a kojega rukopolažu najmanje trojica episkopa koji su predstavnici drugih liturgijskih zajednica (crkava).</i></p> <p><i>Proučavajući crkvenojerarhijsku i samoupravnu vlast, tijela i organizaciju SPC-a, objašnjava što je sabor, sinod, patrijaršija, eparhija, crkveni sud...</i></p>					

KONCEPT B: CRKVA (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD B. 4. 2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Crkva učenik objedinjuje stečeno znanje o liturgijskom načinu postojanja Crkve i razvija spoznaju da je i on aktivni dionik Crkve.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava da je u Crkvi istinski način postojanja svijeta – prepoznaje da Crkva nije od ovoga svijeta, ali da jest u svijetu i da postoji radi spasenja cjelokupne tvorevine – zaključuje da liturgijskom načinu postojanja čovjeka i svijeta neizbježno prethodi mijenjanje čovjekova odnosa prema Bogu, drugim ljudima i prirodi 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje da je liturgijski način postojanja Crkve istinski način postojanja svijeta i čovjeka – povezuje aktivno dioništvo u Crkvi sa sudjelovanjem u liturgiji 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje liturgijski način postojanja Crkve – daje primjere aktivna sudjelovanja u liturgijskom životu Crkve 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava liturgijski način postojanja Crkve – ističe važnost aktivna sudjelovanja u liturgijskom životu Crkve 	<ul style="list-style-type: none"> – objedinjuje stečeno znanje o istinskom načinu postojanja svijeta i čovjeka u Crkvi – ostvaruje se kao aktivni član Crkve Hristove
Učenik na osnovi učenja o liturgijskom postojanju Crkve, njezinim službama i ličnom odnosu koji čovjek u Crkvi ima s Bogom, drugim čovjekom i prirodom izvodi zaključak da je Crkva ikona i predokus sabranja svih i svega oko Hrista u carstvu Božjemu.					

KONCEPT C: BOGOSLOVLJE I ŽIVOT (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 4.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik objedinjuje stečeno znanje o istinama vjere i pravoslavno učenje o Svetoj Trojici te ih povezuje s hrišćanskom antropologijom.	<ul style="list-style-type: none"> – utvrđuje znanje o osnovama pravoslavne vjere i povezanost s temama bogoslovlja (teologija, hristologija, pnevmatologija...) – uspoređuje značenje termina <i>ličnost</i> i <i>suština</i> – zaključuje da se čovjek kao ličnost ostvaruje isključivo u zajednici s drugim čovjekom – istražuje odnos između teologije (učenja o Svetoj Trojici) i hrišćanske antropologije (učenja o čovjeku) – <i>čovjek je pozvan da postoji na način na koji postoji Bog</i> 	– prikazuje teorijsku podjelu bogoslovlja prema temama i pravilno razvrstava upotrebu izraza <i>ličnost</i> i <i>suština</i>	– istražuje pojedine teme bogoslovlja i određuje važnost pravilne upotrebe izraza <i>ličnost</i> i <i>suština</i>	– procjenjuje međusobni odnos pojedinih tema bogoslovlja i razlikuje upotrebu izraza <i>ličnost</i> i <i>suština</i>	– predviđa nadilaženje teorijske podjele bogoslovlja prema temama i razvija svetootačko poimanje ličnosti i suštine
Učenik usvaja pravoslavno učenje o Svetoj Trojici razlikujući pojmove ličnosti i suštine. Formulom „jedna suština – tri ipostasi“ upućuje na ontološko jedinstvo Božanstva, istodobno naglašavajući samostalnost svake ipostasi: Oca i Sina i Svetoga Duha – Trojice jednosuštne i nerazdjeljive.					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 4.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Bogoslovlje i život učenik preispituje izazove različitih (suvremenih) egzistencijalnih situacija i tumači bogoslovske odgovore na odabrane primjere.	– raspravlja o izazovima vremena u kojemu živimo i različitim egzistencijalnim situacijama (griješ i pad kao udaljavanje čovjeka od Boga, samoća, otuđenost, marginalizacija, stres...) U svjetlu iskustva Crkve	– imenuje kritične egzistencijalne situacije i navodi da je njihovo rješenje vezivanje uz Boga i bližnjega	– prepoznaje različite egzistencijalne probleme i u kratkim crtama prikazuje da je njihovo rješenje vezivanje uz Boga i bližnjega	– rangira osnovne egzistencijalne probleme koji prate čovjeka i objašnjava da ih je moguće prevladati jedino u zajednici s Bogom i drugim čovjekom	– razlikuje suvremene kritične egzistencijalne situacije, povezuje ih s udaljavanjem čovjeka od Boga i bližnjega te tumači da ih je moguće prevladati jedino u zajednici ljubavi i

<p>Veza MT IKT B.5.3.</p>	<p>Veza MT oisr A.5.1. – predviđa hrišćansko stajalište prema suvremenom shvaćanju slobode i ličnosti – zaključuje da je čovjek biće odnosa</p>				<p>slobode s Bogom i drugim čovjekom</p>
<p><i>Učenik zaključuje da ličnost, čovjek, nikada ne smije biti tretirana kao stvar – svedena na predmet ili broj, nego isključivo kao jedinstvena i neponovljiva. Oslanjajući se na hrišćansku antropologiju, bogoslovski razmišlja o različitim problemima morala, egoizma, potrošačkoga društva, diskriminacije...</i></p>					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD C. 4. 3</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
<p>Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauke u konceptu Bogoslovlje i život učenik objedinjuje stečeno znanje i iskustvo „života u Hristu“ i povezuje sa životom u multireligijskome društvu i multikulturalnome svijetu oko sebe. Veza MT oisr C.5.4.</p>	<p>– odbacuje stereotipe i predrasude koji su nametnuti izvana – prepoznaje sve ljude kao braću – djecu jednoga Oca nebeskoga (tko je naš bližnji?) – objašnjava Hristovu poruku o ljubavi prema neprijatelju – objašnjava pojam <i>mir Hristov</i> – razvija odnose prema drugom čovjeku na temelju zapovijedi Božje o ljubavi prema Bogu i bližnjemu, poštujući slobodu i neponovljivost svake osobe</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>
		<p>– navodi osnovna obilježja hrišćanskog etosa i prikazuje važnost vladanja u skladu s njima na svim poljima ljudskoga djelovanja</p>	<p>– prepoznaje osnovna obilježja hrišćanskog etosa i procjenjuje važnost vladanja u skladu s njima na svim poljima ljudskoga djelovanja</p>	<p>– objašnjava osnovna obilježja hrišćanskog etosa i osvješćuje važnost vladanja u skladu s njima na svim poljima ljudskoga djelovanja i u svim konkretnim situacijama</p>	<p>– usvaja osnovna obilježja hrišćanskog etosa i prihvata važnost vladanja u skladu s njima na svim poljima ljudskoga djelovanja i u svim konkretnim situacijama</p>
<p><i>Evandeoski tekstovi: ljubav prema Bogu i prema bližnjemu, ljubav prema neprijatelju, razgovor Hristov sa ženom Samarijankom... Učenik promišlja o smislu mira (mir Hristov, mir u sebi i odnosu prema drugima; odsutnost mira prouzročena je prisutnošću grijeha; odgovornost hrišćana za promicanje dobra u svijetu). Za ostvarenje bilo koje promjene u društvu hrišćani su pozvani neprestano aktivirati vječne hrišćanske istine živeći po njima u svim konkretnim danostima svojega vremena.</i></p>					

KONCEPT D: PODVIG I UMJETNOST (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 4.1	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik povezuje podvig i zadužbinarstvo sa spasenjem.	<ul style="list-style-type: none"> – navodi da su gotovo svi srednjovjekovni kraljevi i carevi stavljali sebi u sveti zadatak podizati crkve i manastire u kojima će se Boga proslavljati, a narod produhovljivati i prosvjećivati – uspoređuje njihov stil života prije i poslije monašenja – objašnjava osnovne razlike u sagledavanju smisla života i doživljavanja hrišćanskih životnih načela prije i poslije primanja postriga 	<ul style="list-style-type: none"> – nabraja najvažnije srednjovjekovne kraljeve i careve koji su se tijekom svoje vladavine istaknuli zadužbinarstvom 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava njihov motiv i želju da narodu i Crkvi ostave nešto što su cijeloga života mukotrpno stjecali i što nisu ostavili nasljednicima 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje, izdvaja i imenuje najpoznatije crkve i manastire koje su spomenuti vladari ostavili iza sebe 	<ul style="list-style-type: none"> – ocjenjuje da su srednjovjekovni vladari odricanjem od zemaljske slave i uživanja pokazali da slijede put Hristov, ujedno opominjući i podsjećajući potomstvo što je najvažnije na čovjekovu životnom putu
<i>Učenik imenuje i u kratkim crtama opisuje zadužbine srednjovjekovnih vladara.</i>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD D. 4.2	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Podvig i umjetnost učenik objedinjuje stečeno znanje iz prethodnih godina i povezuje crkveno slikarstvo i književnost sa svjetovnim.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava zašto su se pravoslavni umjetnici opredijelili za ikonografiju, a ne za skulpturu iako su im skulpture bile bliže i geografski i kulturno s obzirom na to da je većina prvih hrišćana bila helenske kulture – otkriva zašto prvi hrišćani u Crkvi nisu upotrebljavali ikone, odnosno slike na drvu ili zidu, a ni rezane likove i kipove za prenošenje svoje vjere – povezuje hrišćansku književnost (Davidovi psalmi, Žitija svetih...) Sa svjetovnom književnošću 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kako su se i kada pravoslavni hrišćani opredijelili za upotrebu ikona – nabraja najvažnija dostignuća iz crkvene književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> – ističe da je tijekom povijesti bilo i onih koji su osporavali i zabranjivali upotrebu slikarske umjetnosti u Crkvi – objašnjava njihovu važnost za Crkvu i razvoj crkvene umjetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> – otkriva zbog čega su pojedini bizantski carevi i crkveni velikodostojnici tijekom povijesti zabranjivali upotrebu slikarske umjetnosti u Crkvi – otkriva koliko su pisci crkvenih književnih djela bili bogonadahnuti ljudi koji su prenosili svijetu Božju poruku 	<ul style="list-style-type: none"> – objedinjuje stečeno znanje iz prethodnih godina i povezuje crkveno slikarstvo i književnost sa svjetovnim
<i>Učenik prepoznaje da je cjelokupna ikoničnost pravoslavne crkvene umjetnosti usmjerena prema predstavljanju konkretnoga događaja i načina postojanja svijeta u budućem vijeku – eshatonu. Razvija svijest da su ikone, glazba, arhitektura, životi svetih itd. Umjetnička djela i svjedočanstvo Crkve, čovjekove vjere te podviga u svetosti života, predočavajući da se s pomoću njih svijetu predstavlja konkretan odnos ljubavi prema drugom čovjeku, prirodi i Bogu.</i>					

KONCEPT E: BOŽJE OTKRIVENJE (SREDNJA ŠKOLA)					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 4.1	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik objašnjava zašto su <i>Sveto pismo</i> i sveto predanje kao izvori vjere neodvojivi jedno od drugoga i važni za njegov život te da se Bog neprestano otkriva u Crkvi.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje sveto predanje kao neodvojivo od <i>Svetoga pisma</i> – dokazuje da se <i>Sveto pismo</i> i sveto predanje međusobno dopunjuju i da su jednak izvor vjere i istinitosti učenja – prepoznaje svetosavlje kao autentični izraz vjere, put koji vodi u život vječni u carstvu Božjemu – prepoznaje kosovski zavjet kao eshatološko opredjeljenje naroda 	– u osnovnim crtama opisuje glavne elemente svetoga predanja	– uz učiteljevu pomoć opisuje glavne elemente svetoga predanja i prepoznaje poveznicu između <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja	– samostalno opisuje glavne elemente svetoga predanja i daje primjer veze između <i>Svetoga pisma</i> i svetoga predanja	– objašnjava zašto su <i>Sveto pismo</i> i sveto predanje kao izvori vjere neodvojivi jedno od drugoga i važni za njegov život
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD E. 4.2	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
Na kraju dvanaeste godine učenja i poučavanja predmeta Pravoslavni vjeronauk u konceptu Božje otkrivenje učenik tumači konkretne biblijske sadržaje i practicira hrišćanske vrijednosti riječi Božje u odnosu prema Bogu, čovjeku i prirodi.	<ul style="list-style-type: none"> – tumači biblijske tekstove koji govore o važnosti slušanja riječi Božje i življenja prema njoj (priča o sijaču i sjemenu, Mk. 4,5–23) i čekanja Hristova drugog dolaska (Mk. 13,5–36) – prepoznaje potrebu revnosti (ustrajnosti) u vjeri i budnosti zbog Hristova obećanja da će ponovno doći 	<ul style="list-style-type: none"> – navodi biblijske tekstove koji govore o važnosti slušanja riječi Božje i življenja prema njoj te čekanja Hristova drugog dolaska. – primjenjuje hrišćanske vrijednosti riječi Božje u odnosu prema Bogu, čovjeku i prirodi 	<ul style="list-style-type: none"> – vjerno tekstu prepričava neke temeljne biblijske sadržaje – primjenjuje hrišćanske vrijednosti riječi Božje u odnosu prema Bogu, čovjeku i prirodi 	<ul style="list-style-type: none"> – tumači većinu konkretnih biblijskih sadržaja – primjenjuje hrišćanske vrijednosti riječi Božje u odnosu prema Bogu, čovjeku i prirodi 	<ul style="list-style-type: none"> – tumači konkretne biblijske sadržaje – primjenjuje hrišćanske vrijednosti riječi Božje u odnosu prema Bogu, čovjeku i prirodi

E. POVEZANOST PREDMETA S DRUGIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM PODRUČJIMA, MEĐUPREDMETNIM TEMAMA I OSTALIM NASTAVNIM PREDMETIMA

Nastavni predmet Pravoslavni vjeronauk prema tematskom sadržaju koji se uči i poučava pripada društveno-humanističkom odgojno-obrazovnom području. Poveznice se ostvaruju i s ostalim odgojno-obrazovnim područjima, prije svega s umjetničkim i jezično-komunikacijskim. Problematiziranjem aktualnih tema tijekom učenja i poučavanja Pravoslavnoga vjeronauka ostvaruje se korelacija i s područjima poput prirodoslovnoga. Pravoslavni vjeronauk sagledava opću sliku svijeta te u njoj čovjeka i prirodu stavljene u kontekst odnosa prema Bogu. Odnos Bog – čovjek – priroda jest prostorno-vremensko zajedništvo, ali s eshatološkim očekivanjem punog ostvarenja te zajednice u carstvu Božjemu. Učenik se potiče na aktivno dioništvo u toj zajednici. U sklopu Pravoslavnoga vjeronauka razvija svoj vjerski, kulturni i društveni identitet. U povezanosti s međupredmetnim temama iznesenima u Okviru nacionalnoga kurikulumu učenik istražuje i otkriva važnost pripadnosti zajednicama (prije svega Crkvi), zaštite i očuvanja okoliša kao Božje tvorevine, duhovnog i tjelesnog zdravlja, smisao raznolikosti učenja, korisnost komunikacijskih i informacijskih tehnologija u vjerskom životu, kako biti poduzetan (npr. u osmišljavanju ideja i provedbi aktivnosti kojima se pomaže drugima) te što znači biti građanin, prije svega pravoslavni hrišćanin koji svojim životom svjedoči vjeru poštujući druge i pokazujući čovjekoljubivost. Navedene međupredmetne teme u sklopu Pravoslavnoga vjeronauka razvijaju generičke i specijalne kompetencije učenika:

- komunikaciju na materinskom jeziku – istraživanje i soladavanje pravoslavnog nazivlja i pojmovlja
- učiti kako učiti – razvijati aktivni vjerski život
- socijalno-građanske kompetencije – biti dijelom crkvene zajednice
- inicijativnost i poduzetnost – društveno koristan i humanitarni rad
- kulturnu svijest – izražavanje u sklopu pravoslavnih običaja i u vjerskom stvaralaštvu (crkvena umjetnost).

Poznavanje vjere i religije proširuje i produbljuje odgovore na mnoga pitanja raznih disciplina i školskih predmeta: filozofije, psihologije, etike, povijesti, književnosti, umjetnosti, sociologije, prava itd. Kad je riječ o ostalim predmetima, sadržaj Pravoslavnoga vjeronauka najviše se povezuje s Hrvatskim jezikom ili materinskim jezikom, Poviješću, Geografijom, Likovnom kulturom te Glazbenom kulturom.

F. UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOGA PREDMETA

Iskustva učenja

Odgojno-obrazovni proces Pravoslavnoga vjeronauka podrazumijeva stjecanje i razvoj znanja, vrijednosnih stajališta i sudova te vještina unutar vjerskog i liturgijskog života učenikove ličnosti. Temelj za poučavanje jest liturgijska katehizacija, koja znači uvođenje čovjeka u liturgiju kao ličnu zajednicu Boga i čovjeka u Hristu. Liturgijsko sabranje osnova je postojanja svijeta i čovjeka, a ne njegova nadgradnja. Takva katehizacija pretpostavlja shvaćanje postojanja utemeljenoga na slobodi kao zajedništvu u ljubavi s drugom ličnošću, a ne na sebi kao jedinki. Najprije u učeniku treba izgraditi svijest o biću kao zajednici ličnosti, odnosno o ličnosti kao zajednici slobode s drugom ličnošću, i to na temelju općega životnog iskustva, učenja Crkve o Božjemu postojanju kao zajednici ličnosti i liturgijskog iskustva hrišćanskoga postojanja, odnosno postojanja Crkve koje upućuje na ontologiju kao izraz zajedništva ličnosti. Liturgijski i doktrinarni aspekt Crkve valja dovesti u vezu jedinstva, tj. identičnosti. To znači da se vjera u Boga, znanje o Bogu, sloboda, ličnost, ljubav poistovjećuju s liturgijskim postojanjem čovjeka koje je način postojanja i djelovanja u odnosu s Bogom, drugim ljudima, sa svijetom i samim sobom. Ciljevi nastavnoga predmeta ostvaruju se tako da učenik proširuje i produbljuje znanje, razvija vještine i utvrđuje stajališta tijekom i izvan nastave, odnosno dijalogom i radom u skupini (timu), paru i pojedinačno. S obzirom na odgojnu funkciju i glavni cilj Pravoslavnoga vjeronauka viđen u zajedništvu, iskustva učenja i rad u zajednici najviše pridonose razvoju kompetencija izražavanja, vođenja dijaloga, prihvaćanja različitosti, povezivanja u vjersku i društvenu zajednicu. Odgojno-obrazovni proces treba organizirati u skladu s

nastavnim principima (načelima): vjerske utemeljenosti, očiglednosti, povezivanja naučenoga sa životnom praksom, dobne i individualne primjerenosti, diferencijacije, sistematičnosti i postupnosti, svjesne aktivnosti, trajnosti znanja vještina i navika te principom racionalizacije i ekonomičnosti. U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda treba primjenjivati raznovrsne aktivnosti koje sadržavaju slušanje i razgovor o danj temi, igranje, ilustriranje, dramatiziranje, upotrebu različitih medija i sredstava, demonstriranje i vrednovanje postignutoga. Pri izboru aktivnosti treba uzeti u obzir učeničke potrebe da se bave nečim stvarnim, korisnim i za njih same i za zajednicu te da vide smisao onoga što uče. Treba poticati učeničku aktivnost i inicijativu u osmišljavanju načina učenja i ostvarivanja tematskih sadržaja te vrednovanja. Kako bi se ostvarili očekivani odgojno-obrazovni ishodi kod svakog učenika, iskustva učenja potrebno je prilagoditi učeničkoj dobi i psihološkoj osjetljivosti učenika određivanjem primjerene količine tematskih sadržaja te primjenom različitih odgojnih i pedagoško-didaktičkih metoda.

Uloga učitelja

Budući da se metoda prenošenja iskustva vjere temelji na pravoslavnom shvaćanju ličnosti, potrebno je naglasiti da je (vjero)učitelj kao liturg ključna figura i da o odnosu koji ostvari s učenicima ovisi njihovo učenje i razvoj te sâm odgojno-obrazovni proces. Osnovna je postavka vjeronauka u tome da se odnos učitelj – učenik sastoji u slobodnom odnosu evanđeoske ljubavi – poslušnosti u kojemu će učenik i učitelj biti sretni i radosni. Učitelj potiče razvoj i učenje gledajući u učeniku jedinstvenu i neponovljivu hrišćansku ličnost koju treba voditi kroz odgojno-obrazovni proces razvijajući kompetencije i usvajajući hrišćanske vrijednosti. Svojim čovjekoljubivim odnosom animira i potiče učenika prema njegovim sklonostima, motivira ga različitim pohvalama, vrednovanjem i izražava očekivane rezultate te put do njihova ostvarenja. Učitelj pruža neprestanu potporu pokazujući i, ako je potrebno, ispravljajući smjer u učenju. Pojavljuje se kao mentor, koordinator, organizator i upravitelj odgojno-obrazovnoga procesa, ali te se uloge postupno mijenjaju i on postaje suradnik, savjetnik i pomoćnik tijekom transformacije obrazovanja u samoobrazovanje. U poučavanju ističe bitne, ključne i nosive pojmove od kojih se sastoji struktura tematskih sadržaja kako bi učenik u procesu učenja lakše stekao znanja, svladao vještine i oblikovao stajališta izražena odgojno-obrazovnim ishodima. Učitelj uspostavlja lični odnos s učenikom u kojem se ličnost doživljava na autentično pravoslavan način. Izgradnja međusobne vjere i povjerenja između učitelja i učenika jest paradigmatički pristup vjeronaučnomu odgojno-obrazovnom procesu. Učitelj gaji duh zajedništva među učenicima direktnim (neposrednim), indirektnim (posrednim) i kooperativnim metodama. S obzirom na to da učenici imaju različite potrebe i mogućnosti, učitelj pristupa učeniku, prilagođava određeni tematski sadržaj i zadatke njegovim sposobnostima imajući na umu dob, razlike u iskustvu, tempu i ritmu rada, motivaciji, stajalištima prema izvršavanju školskih zadataka i drugim osobinama. Diferencijaciju je moguće provesti na nekoliko načina: dijeljenjem tematskih sadržaja na više razina, dijeljenjem (grupiranjem) učenika prema njihovim interesima, ponudom različitih izvora znanja uz mogućnost da učenici sami izaberu kojima će se koristiti te naposljetku projektnom nastavom. Učenik koji pokazuje darovitost dobiva dodatne zadatke poput iscrpna istraživanja pojedine teme. Posebnu pozornost učitelj posvećuje učeniku koji slabije ostvaruje očekivane ishode i učenicima s teškoćama. Individualizirani pristup u ostvarivanju ciljeva odgojno-obrazovnoga procesa ostvaruje se unutar razrednog odjela u kojemu učenici pružaju potporu i pomažu jedni drugima. Najvažnije je da se svaki učenik osjeća važnim i jedinstvenim dionikom školske zajednice, a u hrišćanskom smislu neponovljivom i jedinstvenom ličnošću.

Materijali i izvori

U odgojno-obrazovnom procesu Pravoslavna vjeronauka u svrhu učenja i poučavanja upotrebljavaju se različiti materijali i izvori. Na prvome mjestu izdvajaju se pisani materijali i izvori: *Sveto pismo*, udžbenici, priručnici, enciklopedije, leksikoni, knjige i članci bogoslovnoga karaktera te povijesno-geografske karte. Posebno mjesto zauzimaju multimedijски sadržaji i informacijsko-komunikacijska tehnologija kao suvremeni mediji. Svakako, treba naći pravu mjeru primjene različitih resursa i poticati njihovu odgovornu i racionalnu upotrebu. U kontekstu ličnosti nezamjenjivi su izvori iskustva i doživljaja sâm učitelj i liturgijsko sabranje.

Okolina

Učionica ili predmetni kabinet (ako uvjeti to dopuštaju) primarno su mjesto izvedbe odgojno-obrazovnog procesa Pravoslavnoga vjeronauka. Kako bi se bolje razumjeli i ostvarili pojedini odgojno-obrazovni ishodi, nastava se može izvoditi u hramu ili prirodi (terenska nastava i poklonička putovanja). Zbog višestruke korelativnosti vjeronaučni odgojno-obrazovni proces može se izvoditi u suradnji s ostalim predmetima, prije svega onima koji pripadaju društveno-humanističkoj skupini. Karitativni nastavni sadržaji ili oni koji se odnose na društvenu angažiranost mogu se učiti i poučavati u izvanškolskoj okolini. Suradnja s predstavnicima i zajednicama lokalne, regionalne ili državne uprave te predstavnicima drugih vjerskih zajednica u humanitarnim, ekološkim i sličnim projektima svakako može biti poticajna za učenika. Raznoliki prostorno-vremenski uvjeti u kojima učenik ostvaruje pojedine odgojno-obrazovne ishode omogućuju mu lakše razumijevanje svijeta oko sebe, socijalizaciju i prepoznavanje svoje uloge kao hrišćanina u svijetu.

Određeno vrijeme

Nastavni predmet Pravoslavni vjeronauk uči se i poučava tijekom odgojno-obrazovnog procesa u školi, no odgojno-obrazovni ishodi mogu se ostvariti i u izvanškolskom radu (učenje kod kuće, domaći zadaci, liturgijske aktivnosti). Učenik tijekom odgojno-obrazovnog procesa prema godini učenja i zastupljenosti vjeronaučnoga koncepta (Liturgija, Crkva, Bogoslovlje i život, Božje otkrivenje, Podvig i umjetnost) provodi različito vrijeme u učenju pojedinoga koncepta. Ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda pojedinoga koncepta u svakoj godini učenja zahtijeva najmanje sedam nastavnih sati, a najviše dvadeset pet. S obzirom na to da je učitelj autonoman u procjeni količine zastupljenosti tematskih sadržaja pojedinoga koncepta, predloženi broj nastavnih sati može varirati.

Grupiranje djece i učenika

Učenici koji pohađaju nastavu Pravoslavnoga vjeronauka na različitim stupnjevima usvajaju različite tematske sadržaje i pokazuju interes za njih. Oni koji trebaju više potpore u radu, mogu razvijati sposobnosti i znanje u radu u skupini (timskom radu) uz darovite učenike. Podjela se može temeljiti i na tome da daroviti učenici budu u zajedničkoj skupini kako bi bolje upoznali pojedine tematske sadržaje za koje pokazuju posebno zanimanje. Potencijal razrednog odjela iskorištava se za uspješnije učenje u sklopu interaktivne nastave. Pod time se misli na suočavanje sa stvarnim problemima u ljudskim odnosima u razrednoj i školskoj zajednici, lokalnoj i široj zajednici. U prvom i drugom ciklusu osnovne škole asocijacije, ilustracije i ciljani projekti potiču učenike na jasnije izražavanje, međusobno poštovanje i nadasve hrišćansku ljubav. U ostalim ciklusima, uz navedeno, učenici se potiču na razvoj rasprave i preciznije iznošenje stajališta. Učitelj prema osobnoj prosudbi prepoznaje ključne probleme i mogućnosti u razvoju učenika te njihove potencijale kojima pridonose razvoju osjećaja pripadnosti zajednici. Unutar odgojno-obrazovnog procesa projektima i konkretnim radom u društvenoj zajednici moguće je učenike podijeliti u skupine neovisno o razredu koji pohađaju (u mješovite skupine s određenim zadacima). Budući da se broj učenika koji pohađaju izbornu nastavu Pravoslavnoga vjeronauka razlikuje, u pojedinim slučajevima, kad je u razrednom odjelu manje učenika, trebaju se podijeliti u kombinirane razredne odjele (istoga godišta ili različitih godišta). Ako se učenici trebaju podijeliti u skupine prema godištu, to se čini prema načelu bližih godišta, a odgojno-obrazovni proces učitelj planira vodeći računa o konceptualnom pristupu.

G. VREDNOVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA U NASTAVNOME PREDMETU

Pravoslavni vjeronauk potiče razvoj svijesti učenika o zajedništvu unutar vjerske (liturgijske) i društvene zajednice te o pravoslavnoj duhovnoj baštini i identitetu, ali i otvorenom odnosu prema pripadnicima drugih (ne)religijskih zajednica. Učenička postignuća vrednuju se prema stečenome znanju, svladanim vještinama i oblikovanim stajalištima koja dobivaju puninu smisla u ostvarenju hrišćanskog etosa. Vrednovanje sadržava kvalitativnu i kvantitativnu procjenu učeničkih postignuća, zalaganja, odnosa prema drugima u kontekstu odgovornosti i suradnje. Vrednovanje postignuća učenika pretpostavlja uporabu različitih oblika sustavnog praće-

nja i vrednovanja kako bi se unaprijedio proces učenja i napredovanja učenika, što nadilazi praksu brojčanog ocjenjivanja.

Elementi vrednovanja zastupljeni su u svim odgojno-obrazovnim ciklusima. To su:

- a) sadržaj vjere – usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda na kognitivnoj razini
- b) stvaralaštvo – usvojenost i primjena odgojno-obrazovnih ishoda na psihomotoričkoj razini
- c) kultura komunikacije – razvoj ispravnih stajališta prema sebi, drugima i radu.

Vrednovanje u Pravoslavnom vjeronauku slijedi tri osnovna pristupa vrednovanju navedena u Okviru nacionalnoga kurikuluma:

- *vrednovanje za učenje*
- *vrednovanje kao učenje*
- *vrednovanje naučenoga.*

Prvim dvama pristupima potiče se promišljanje o učenju i dosadašnjim rezultatima, usmjerava na sljedeće aktivnosti i osnažuje kapacitet učenika za učenje. U pravilu ti oblici vrednovanja ne završavaju ocjenama, nego se naglašava razmjena informacija i iskustava o procesima učenja i usvojenosti znanja, stajališta i vještina. Vrednovanje i poučavanje planiraju se zajedno kako bi se vrednovanjem dobile jasne, specifične, pravodobne i konstruktivne informacije. U temeljima su vrednovanja cjeloviti pristup praćenja i poticaj individualnog razvoja svakog učenika. Svrha tih dvaju pristupa vrednovanja jest učeničko samovrednovanje. Učenik uči vrednovati svoja postignuća i pronalaziti mogućnosti za poboljšanje učenja, u čemu mu pomaže učiteljeva povratna informacija (npr. dnevnik rada, anketa, popis za provjeru itd.).

Vrednovanje naučenoga uzima u obzir razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda i njihova je procjena kod učenika nakon učenja određenoga tematskog sadržaja ili na kraju pojedinoga odgojno-obrazovnog razdoblja te je u skladu s predloženim razinama usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda. U Pravoslavnom vjeronauku vjera i povjerenje između učenika i učitelja pridonose kvalitetnijoj refleksiji i senzibilnosti učenika u učenju.

Učenička postignuća vrednuju se opisno i brojčano. Opisno praćenje uključuje sustavno i kontinuirano vođenje bilježaka o učeničkim interesima, aktivnostima i postignutim odgojno-obrazovnim ishodima, imajući na umu posebnost vrijednosne perspektive Pravoslavnoga vjeronauka. Učitelj treba prosuditi koju vrstu vrednovanja primijeniti kako bi učeniku pomogao u samovrednovanju, odnosno kako bi imao uvid u razinu ostvarenosti rezultata te našao rješenje kad iskrsnu eventualne teškoće. Brojčano praćenje iskazuje se brojčanim ocjenama. Ocjene ne moraju pratiti razine usvojenosti određenih odgojno-obrazovnih ishoda unutar koncepta predmeta, ali u nekim slučajevima to mogu. Zbog odgojne zadaće predmeta preporučuje se pronalaziti u učenikom radu i ponašanju elemente za pozitivne ocjene.

Preporučene metode poticanja učeničkih postignuća pismene su i usmene pohvale kojima se može vrednovati doprinos učenika u stvaranju poticajna ozračja u radu, izgrađivanju i očuvanju dobrih međuljudskih odnosa. Tako se osiguravaju motiviranost i osposobljenost učenika za cjeloživotno usvajanje i razumijevanje tematskih sadržaja Pravoslavnoga vjeronauka. Dokaz usvojenosti pojedinog odgojno-obrazovnog ishoda jest pokazni razvoj predmetnih kompetencija: aktivno sudjelovanje u dijalogu uz poštovanje mišljenja drugih; verbalno, pismeno ili ilustrativno-demonstrativno izražavanje; prakticiranje vjerskoga života i hrišćanskih vrijednosti. Izvješće o postignućima učenika treba biti transparentno za učenika, roditelje i ostale čimbenike odgojno-obrazovnoga procesa. Ono se ne svodi samo na obavijest o ocjeni, nego se nastoje kvalitetnije i detaljno opisati ukupnost i kvaliteta postignuća učenika u pojedinom obrazovnom ciklusu.

Navedeni elementi vrednovanja jednako su vrijedni pri određivanju zaključne (pr)ocjene u svim ciklusima iako je u prvom ciklusu naglasak na kulturi komunikacije, u drugom i trećem na stvaralaštvu, a u četvrtom i petom na sadržaju vjere.

Kvalitativni osvrt odnosi se na procjenu generičkih kompetencija: odgovornost, samostalnost i samoinicijativnost te na komunikaciju i suradnju. Njime se opisuje što učenik zna i može, u čemu je posebno uspješan, a u kojim elementima treba potporu.

H. POJMOVNIK

AMIN – Amen, neka tako bude, istina

ANTIFONI – opći naziv za crkveni himan ili dijelove *Psaltira*; crkvene pjesme u kojima se slavi utjelovljenje Isusa Krista, Sina Božjega; pjevaju se uglavnom s dviju pjevnica ili s dva zbora istodobno: jedan zbor započinje navedene pjesme, a drugi ih dovršava

APOSTOLSKO PREJEMSTVO – nasljeđe, načelo crkvenoga prava prema kojemu crkvena jerarhija neposredno proizilazi iz niza rukopoložanja, koje je postavio sâm Isus Krist preko apostola

BOGOLJUBLJE – ljubav prema Bogu

BROJANICA – krunica

BUKVAR – knjiga namijenjena početnicima koji trebaju naučiti čitati i pisati ćirilicu (pravoslavni bukvar – knjiga namijenjena onima koji su tek kršteni i koji trebaju naučiti osnovne istine pravoslavne vjere)

CARSTVO NEBESKO – kraljevstvo nebesko

ČASOSLOV – bogoslužbena knjiga

ČOVJEKOLJUBLJE – ljubav prema čovjeku

DARCI – platneni prekrivači za diskos i putir koji se upotrebljavaju u liturgiji

DISKOS – krug, kolut, okrugla ploča; liturgijski predmet u obliku tanjurića na kojemu se za liturgije nalazi kruh, tj. poslije, nakon pretvorbe, tijelo Kristovo

DOMOSTROJ – plan, pothvat, projekt; božanski plan kako da se svi ljudi spase; odnosi se na naše spasenje, ono što je Isus učinio za nas tijekom svojega života na zemlji

EPARHIJA – biskupija, u Pravoslavnoj Crkvi označava crkveno-administrativno područje kojim upravlja episkop

EPISKOP – prvosvećenik, svećenički starješina, biskup; svećenik najvišega čina koji rukopolaže druge svećeničke osobe u Pravoslavnoj Crkvi

ESHATON – kraljevstvo Božje

ETOS – moralni karakter, priroda, temperament; navika, običaj

EVHARISTIJA – blagodarenje, zahvalnost, euharistija

GOSPOD – Gospodin (Bog)

HRISTOS – Krist, pomazanik

HRISTOLOGIJA – znanost, područje, tj. grana teologije koja se bavi proučavanjem druge osobe Sv. Trojstva, Isusa Krista

HRIŠĆANSTVO – kršćanstvo

IPOSTAS – osoba, hipostaza; izraz kojim se u Pravoslavnoj Crkvi određuje posebnost svake osobe Sv. Trojstva – Oca, Sina i Duha Svetoga; označava ono što je trojstveno u biti Sv. Trojstva (*hipostaza je izraz koji se upotrebljava u rimokatoličkoj teologiji, tj. hrvatskome teološkom nazivlju*)

JEDNOSUŠTNO – istobitno

JELEOSVEĆENJE – sveta tajna (sakrament) u kojoj se prema propisanim molitvama bolesnici pomazuju svetim uljem radi ozdravljenja

JERARH – episkop, metropolit, patrijarh; najviši čin tročlane jerarhije

JERARHIJA – ustroj u Crkvi putem kojega su svi članovi crkvene zajednice, od najviših prvosvećenika do posljednjega vjernika, ujedinjeni u svetu svezu radi neprestana duhovnog napredovanja i usavršavanja

JERES – hereza

KONDAK – naziv za pravoslavni crkveni himan ili pohvalnu bogoslužnu pjesmu u čast blagdana ili svetca

KOSMOLOGIJA – kozmologija, znanost koja proučava i pokušava objasniti nastanak i evoluciju svemira

KRST – križ

KTITOR – osnivač, utemeljitelj, zadužbinar; naziv za utemeljitelja, pokrovitelja ili samo priložnika crkve i samostana (manastira)

KOPLJE – nož, bodež; specijalno izrađen kratki nožić u obliku koplja s drvenom ručkom koji se upotrebljava u pripremanju liturgijskoga kruha za pričest

KRSNA SLAVA – proslava sveca obiteljskoga patrona

LIČNOST – jedinstveno i neponovljivo biće koje ne može postojati samo za sebe, nego jedino u zajednici s drugima

LOGOS (LOGOS) – um, riječ, nauk, slovesnost; druga božanska osoba

MANASTIR – samotna utvrda, samostan; obitavalište u koje se povlače oni koji su se posvetili Bogu i koji su pobjegli od svjetovnoga, mirskog života i meteža; u njemu monasi žive u strogu podvizavanju, postu, molitvi, cjelomudrenosti (moralnoj čistoći), poslušnosti i siromaštvu

MIROPOMAZANJE – krizma

MOŠTI – moći, zemni ostatci, dijelovi ili samo čestice tijela nekog sveca

MONAH – sâm, samac; onaj koji provodi osamljenički život u samostanu, koji je dao zavjet bezbračnosti, siromaštva i bezuvjetne poslušnosti

MAFORA – ostatak od prosfore koji se dijeli vjernicima poslije liturgije

ODEŽDA (sveštenećka) – sveštenećko liturgijsko ruho

ONTOLOGIJA – filozofska disciplina koja raspravlja o bitku te njegovim općim temeljnim i konstitutivnim odrednicama

OPIT – iskustvo

OVAPLOĆENJE – utjelovljenje, inkarnacija, ključni kršćanski teološki pojam – označava Boga koji je postao čovjek (*plot* – tijelo); prema kršćanskom učenju, to se zbilo rođenjem Isusa, Sina Božjega, od Djevice Marije, zvane Bogorodice

PARIMEJI – odabrani odjeljci iz *Sv. pisma Staroga zavjeta* koji se čitaju u bogoslužju

PAROH IJA – župa

PNEVMATOLOGIJA – učenje o Duhu Svetome u Crkvi, bogoslovna znanost o Duhu Svetome, trećoj božanskoj osobi

POMJESNA CRKVA – lokalna (autokefalna – samostalna) crkva

PODOBIJE – stanje savršenstva koje je pozvan dostići čovjek, koji je stvoren prema liku i podобиju Božjemu, a koje je izgubio padom u grijeh i koje ponovno zadobiva u Isusu Kristu; usmjeravanje i kretanje lika prema Božjemu savršenstvu

PODVIG – pothvat, napor, trud, žrtva (kretanje prema...).

PRASLIKE – starozavjetni događaji i ličnosti koji najavljuju (predstavljaju) događaje i ličnosti iz *Novoga zavjeta*

PROSKOMIDIJA – prinošenje, bogoslužbeno pripremanje kruha i vina koje svećenik vrši u oltaru prije početka liturgije

PUTIR – kalež, liturgijski predmet, čaša s drškom koja služi za osvješćavanje vina (razblaženoga vodom) iz koje vjernici primaju svetu pričest

PRIČEŠĆE – pričest

PROJAVITI – pokazati, prikazati; objaviti; otkriti; posredno objaviti

SABRANJE – okupljanje, sabiranje (sabravanje oko episkopa na liturgiji)

SINOD – sinoda

SLUŽEBNIK – sveštenećka knjiga u kojoj je izložen poredak svete liturgije, jutarnjeg i večernjeg bogoslužjenja

SVEŠTENIK – svećenik

SVETA TROJICA – Sveto Trojstvo

SVETE MOŠTI – svete moći

TREBNIK – bogoslužbena knjiga u kojoj su izložene molitve koje svećenik čita prilikom tijekom vršenja pojedinih svetih tajni i molitvoslovlja

TRIJADOLOGIJA – učenje o Sv. Trojici (Sv. Trojstvu), nauk, područje, tj. grana teologije koja izučava Oca, Sina i Duha Svetoga

TROPAR – kratka crkvena molitvena pjesma koja sadržava bit blagdana za koji je napisana

USJEKOVANJE – sjećanje, odsijecanje (glave sv. Ivana Krstitelja).

USPENIJE – usnuće, san, smrt (Presvete Bogorodice)

VASKRS – Uskrs

VASKRSENJE – uskrsnuće

VASELJENSKI SABOR – ekumenski koncil

VAZNESENJE – uzašašće (Gospodina Isusa Krista na nebo četrdeseti dan nakon uskrsnuća)

VOZGLAS – završna rečenica u određenoj molitvi na bogoslužjenju

VOZGLAVLJENA – na čelu s(a)

VRLINA – čovjekova pozitivna osobina

VRLINOSLOV – pravoslavni crtani film i tekst za djecu koji privlačno i kreativno obrađuje kršćanske vrline

VHOD – ulazak; vhodom se nazivaju dva čina u božanstvenoj liturgiji i jedan na večernjoj službi Božjoj

ZVJEZDICA – dvije male, uske polukružne metalne poluge spojene u obliku križa koje se na kraju pripremnoga dijela liturgije (proskomidije) stavljaju kao držak na diskos iznad agneca (liturgijski kruh koji nakon pretvorbe postaje tijelo Kristovo)

ŽITIJA SVETIH – književno dijelo u kojima su opisani životi svetaca